

KARLO BARBAKADZE

ენოს წარმოშობა
THE ORIGIN OF LANGUAGE
ПРОИСХОЖДЕНИЕ ЯЗЫКА

კარლო ბარბაქაძე

ენის წარმოშობა
THE ORIGIN OF LANGUAGE
ПРОИСХОЖДЕНИЕ ЯЗЫКА

გამომცემლობა „უნივერსალი“
თბილისი 2018

© ე. ბარბაქაძე, 2018

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“, 2018

თბილისი, 0186, ა. პოლიბაოვსკაია №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversal@gmail.com

ISBN 978-9941-26-358-3

ამ წიგნს ვუძღვნი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსების 100 წლისთავს. 66 წლის წინ პირველად შევაბიჯე მასში, როგორც იმდროინდელი ქართული მეცნიერების დიდი ტაძარში და მას შემდეგ იქ მიღებული განათლებით უანგაროდ ვემსახურები ქართველ ხალხს და ქართულ მეცნიერებას.

კარლო ბარბაკაძე

I dedicate this book to the 100th anniversary of the foundation of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. 66 years ago I first entered it, as in a great temple of Georgian science of that time and ever since, with the help of the education received there, I serve Georgian people and Georgian science unselfishly.

Karlo Barbakadze

Я посвящаю эту книгу 100-летию основания Тбилисского государственного университета имени Иване Джавахишвили. 66 лет назад я впервые вступил в него, как в тогдашний великий храм грузинской науки и с тех пор с помощью полученных там знаний я бескорыстно служу грузинскому народу и грузинской науке.

Карло Барбакадзе

სარჩევი

წინასიტყვაობა	5
ენის წარმოშობა	8
სამეტყველო ბგერების ფორმირება.....	31
ლიტერატურა.....	41

TABLE OF CONTENTS

Preface	42
The origin of language	44
The formation of speech sounds	65
Literature.....	72

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие	74
Происхождение языка	77
Формирование речевых звуков	99
Литература.....	107

წინასიტყვაობა

ამ პატარა წიგნის მთავარ მეცნიერებულ ღირებულებას ენობრივი ელემენტების სისტემა წარმოადგენს, რომელიც 1995 წლის დასასრულს აღმოვაჩინე. ჩემი კვლევის მიზანი იყო სიტყვების ძირების მოძიება მათი ანალიზის (დეაფიქსაციის) საშუალებით. ამ საკითხით ჩემი დაინტერესება სიტყვის სტრუქტურის ქიმიური ნივთიერების სტრუქტურასთან მიმსგავსებამ განაპირობა. ძიების პროცესში ზოგადი აფიქსების მცნება შემოვიღე და მისი გამოყენებით ქართული ენის ზოგადი აფიქსები შევარჩიე. ამან გადამწყვეტი როლი ითამაშა ქართული სიტყვებისაგან მათი ძირეული ნაწილის გამოცალკავებაში. მოძიებული სიტყვების ძირების სისტემატიზაციის საკითხი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტზე 1952-1957 წლების სწავლის პერიოდში მიღებულმა ცოდნამ გადამაწყვეტა. კვლევის ობიექტის მიმართ ფიზიკის, მათემატიკისა და ქიმიის ზოგიერთი ცნობილი კანონი განვაგრძე და ენობრივი ელემენტების სისტემა აღმოვაჩინე.

კვლევას ლაგოდების რაიონის სოფელ გურგენიანში ვაწარმოებდი, სადაც აფხაზეთიდან დევნილის სტატუსით ვიმყოფებოდი. იგი ჩემი მშობლიური სოფელია – მე იქ დავიბადე და ბავშვობის წლები გავატარე. ჩემმა ძმამ და ზოგიერთმა თანასოფელელმა იცოდა ჩემი ლინგვისტიკით დაინტერესების შესახებ და შეძლებისდაგვარად ხელს მიწყობდნენ მის შესრულებაში, რისთვისაც მათ დიდ მადლობას ვუხდი. ჩემს მიერ გამოყენებულ ლიტერატურას ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის 11 ტომეული წარმოადგენდა, რომელიც ჩემმა ახლობლებმა სოფელში შემიგროვეს. იმ პერიოდში პრობლემას საწერი ქაღალდი წარმოადგენდა, რაც ჩვენს ოჯახში არსებული ძველი შპალერის საშუალებით მოვაგვარე. მისგან რვეულები შევკარი და ისინი გამოვიყენე.

1996 წლის დასაწყისში გურგენიანიდან თბილისში წავედი ჩემი კვლევის შედეგების ენათმეცნიერთათვის გასაცნობად. მას

შემდეგ კვლევებს საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკაში ვაწარმოებდი.

საწყის ეტაპზე ჩემი კვლევის ძირითადი მიზანი იყო ენობრივი ელემენტების სისტემის დამახასიათებელი კანონების გამოვლენა. ამ მიზნით ვეცნობოდი ფონეტიკის, ზოგადი ენათმეცნიერებისა და ენის წარმოშობის შესახებ არსებულ ლიტერატურას. გარდა ამისა დიდ ყურადღებას ვუთმობდი მითოლოგიური და ეთნოლოგიური საკითხების შესწავლას. კვლევის შედეგები 4 მონოგრაფიის სახით გამოვაქვეყნე. მათი ოფიციალური შეფასების მიზნით განცხადებით მივმართე საქართველოს რამდენიმე სამეცნიერო სტრუქტურას, კერძოდ:

1996 წელს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სასახელმწიფო უნივერსიტეტს;

1998 წელს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიას;

2007 წელს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს;

2013 წელს საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიას;

2014 წელს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტს.

ჩემს განცხადებებზე დასახელებული უნივერსიტეტების მიერ გაცემული ოფიციალური პასუხები იდენტურია – მათთვის ჩემი კვლევის მეთოდოლოგია და მისგან გამომდინარე შედეგები მიუღებელია. მათგან განსხვავებით, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის 1998 წლის განცხადებაზე გაცემულ პასუხში ჩემი კვლევის მეთოდოლოგია ნიკო მარის პალეონტოლოგიურ ოთხელემენტოვან ანალიზთან არის მიმსგავსებული, 2013 წლის განცხადებაზე გაცემული პასუხი კი ასეთია:

„პატივცემულო ბატონო კარლო,

თქვენს ენის ელემენტურ თეორიას რამდენიმე წლის წინ გავეცანი. მე, პირადად ვერ ვიზიარებ მას, მაგრამ ეს არ არის მთავარი. მნიშვნელოვნად მიმაჩნია ის გარემოება, რომ ნიკო მარის ოთხელემენტოვანი ანალიზის პალეონტოლოგიური მეთოდი ჩვენსა და უცხოურ მეცნიერებაში საკმაოდ

დასაბუთებულად არის უარყოფილი და ამ საკითხის ხელახლა დაყენებასა და მასზე დისკუსიის გამართვას მეტი მეცნიერული საფუძველი სჭირდება“.

აკადემიკოსი

გუჩა კვარაცხელია. 1.12. 15. №1
24. 03. 2016. №010107-391/118

ჩემი კვლევის ძირითადი შედეგები ბევრ ცნობილ უცხოელ ლინგვისტს ინტერნეტის საშუალებით გავაცანი. მათგან გამოხმაურება მის შესახებ ჯერჯერობით არ მიმიღია.

კვლევის ჩემი მეთოდოლოგია განსაკუთრებულად სასარგებლოა სადაო ეთნოლოგიური საკითხების მშვიდობიანად მოსაგვარებლად, რასაც მე სიამოვნებით ვასრულებ.

კარლო ბარბაქაძე 14. 08. 2018 წ.

ენის წარმოშობა

ძველმა ბერძენმა ფილოსოფოსმა დემოკრიტემ სიტყვა სტრუქტურულად ქიმიურ ნივთიერებას მიაძგავსა და განაცხადა, რომ *როგორც მარტივი ნივთიერება შედგება ატომებისაგან, რთული ნივთიერება კი მარტივი ნივთიერებებისაგან, ასევე მარტივი სიტყვა (მარცვალი) შედგება ბგერებისაგან, რთული სიტყვა კი მარცვლებისაგან*.

ცნობილი გერმანელი ენათმეცნიერის ვილჰელმ ჰუმბოლტდის მოსაზრებით *უძველესი ენის სიტყვები მხოლოდ ძირებს შეიცავდნენ, მათ არ გააჩნდათ აფიქსებო*.

ნიკო მარის მოძღვრებით *მსოფლიოში ცნობილი ყველა ენა ოთხი ელემენტისაგან: სალ, ბერ, იონ, რომ არის შექმნილი*³. ეს მოძღვრება ოთხელემენტოვანი ანალიზის სახელით არის ცნობილი, რომელიც უარყოფილი იქნა იმიტომ, რომ მისი გამოყენებით არცერთი ენათმეცნიერული საკითხი არ გადაჭრილა.

თურქი ენათმეცნიერების განცხადებით *მსოფლიოში ცნობილი ყველა ენა ელემენტისაგან აღ არის შექმნილი*⁴. ამ ელემენტის მატერიალურ საფუძვლად მისმა ავტორებმა მზე შეარჩიეს, მაგრამ მასთან დაკავშირებული ენის თეორია ვერ შექმნეს.

ჩვენს მოსაზრებით, დემოკრიტეს სიტყვის მარცვლები და ჰუმბოლტდის სიტყვის ძირები, მარტივი სიტყვები ანუ ენობრივი ელემენტები არის^{5,6}.

ენის ელემენტური თეორიის შექმნის პროცესში დემოკრიტეს მსგავსად ჩვენ სიტყვა თავისი სტრუქტურული შედგენილობით ქიმიურ ნივთიერებას მივამსგავსეთ და მის მიმართ ქიმიური ნივთიერებების დამახასიათებელი ზოგადი კანონები განვავრცეთ.

ცნობილია, რომ მარტივი ქიმიური ნივთიერება ერთი ქიმიური ელემენტისაგან შედგება, რთული ნივთიერება კი – ერთი მთავარი (ფუძე) ელემენტისა და ერთი ან უფრო მეტი რაოდენობის აქტიური ელემენტებისაგან. ანალოგიურად,

მარტივი სიტყვა ერთი ენობრივი ელემენტისაგან შედგება, რთული სიტყვა კი – ერთი მთავარი (ფუძე) ენობრივი ელემენტის და ერთი ან უფრო მეტი რაოდენობის აქტიური ენობრივი ელემენტებისგან, რომლებშიც ჩვენ აფიქსებს მოვიაზრებთ⁷.

მარტივი სიტყვის არსებით მნიშვნელობას მისი შესაბამისი ენობრივი ელემენტი განსაზღვრავს, რთული სიტყვის არსებით მნიშვნელობას კი მისი ფუძეელემენტი, რომელიც იმ მატერიალური ობიექტის ან სუბიექტის სახელი უნდა იყოს, რომელსაც რთული სიტყვა ასახავს. რთული სიტყვის შემადგენელი დანარჩენი ენობრივი ელემენტები – აფიქსები – იმავე ობიექტის ან სუბიექტის ეპითეტები იქნებიან.

ქიმიში რთული ნივთიერების ფუძე ელემენტის მოძიება ქიმიური ანალიზით (აქტიური ქიმიური ელემენტების ჩამოცილებით) ხორციელდება. ანალოგიურად, რთული სიტყვის ფუძე ელემენტის მოძიება სიტყვის ანალიზით (დეაფიქსაციით) უნდა იქნას განხორციელებული. ამ ოპერაციის ჩასატარებლად საჭიროა გასაანალიზებელი სიტყვების შესაბამისი ენის ზოგადი აფიქსების გამოყენება, რომლებიც არ არის ცნობილი. მიუხედავად ამისა, ჩვენ შევეცადეთ მათ მოძიებას სიტყვის ქიმიურ ნივთიერებასთან მიმსგავსების პრინციპით.

ქიმიური ნივთიერებები ჩვეულებრივად რამდენიმე აქტიურ ქიმიურ ელემენტს შეიცავენ, რომელთა რაოდენობა შეზღუდულია. ქიმიკოსები იცნობენ მათ და რთული ნივთიერების ფუძე ელემენტის მოძიებისას, სათანადო რეაქტივების გამოყენებით, მათ საცდელი ნივთიერებიდან გამოყოფენ. ანალოგიური მოქმედება ენაშიც შეიძლება იქნას განხორციელებული.

ქართულ ლექსიკაში ფართოდ ფიგურირებენ ერთიდაიგივე **ს**, **შ**, **რ**, **ლ**, **წ**, **თ** ან **დ** თანხმოვანი ბგერის **ა** და **ი** ხმოვან ბგერებთან შედგენილი კომპლექსები. ბევრი მათგანი ხშირად გამოიყენება აფიქსებად სხვადასხვა ენაში (მაგალითად, **ს** ბგერის შესაბამისი ქართული ენის აფიქსები: **სა-**, **სი-**, **-ის**, **-ს**, **-სი**, **-სია**). ჩვენ ისინი ზოგად აფიქსებად მივიჩნიეთ და ქართული სიტყვის ფუძის მოძიება მათი ჩამოცილებით (დეაფიქსაციით) განვახორციელეთ

(ცხრილი 1. მასში მოყვანილი ზოგიერთი ქართული სიტყვა და მისი ფუძის მოძიების პროცესში განხორციელებული ოპერაციები, სვეტების დასახელებებში არის წარმოდგენილი).

ცხრილი 1

სიტყვები და მათი დეაფიქსაციით მოძიებული სიტყვების ფუძეები. I–სიტყვა; II–გარდაქმნა; III–აფიქსების გამოყოფა; IV–დარჩენილი ბგერები; V– აღდგენილი თავკიდურა ჰ ბგერა; VI–მეტათეზისი და აღდგენილი ბგერები; VII–აღდგენილი ფუძე.

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1	აბრა	აბრა	აბ-რა	აბ	(ჰ)აბ	ჰბა	ჰბა
2	ავდარი	ავდარი	ავ-და-რი	ავ	(ჰ)ავ	ჰვა	ჰვა
3	აირი	აირი	აი-რი	აი	(ჰ)აი	ჰია	ჰია
4	ამინდი	ამინდი	ამ-ინ-დი	ამ	(ჰ)ამ	ჰმა	ჰმა
5	აპრილი	აპრილი	აპ-რი-ლი	აპ	(ჰ)აპ	ჰპა	ჰპა
6	აურა	აურა	აუ-რა	აუ	(ჰ)აუ	ჰუა	ჰუა
7	აფთარი	აფთარი	აფ-თა-რი	აფ	(ჰ)აფ	ჰფა	ჰფა
8	ბადე	ბადია	ბა-დია	ბა	ბა	(ჰ)ბა	ჰბა
9	ქმარი	ქმარი	ქმა-რი	ქმა	ქმა	ქმა	ქმა
10	ბზა	ბზა	ბზა	ბზა	ბზა	ზბა	ზბა
11	ბნედა	ბნიადა	ბ-ნია-და	ბ	ბ	(ჰ)ბ(ა)	ჰბა
12	ბლარი	ბლარი	ბლა-რი	ბლა	ბლა	ლბა	ლბა
13	ბაწრით	ბაწრით	ბაწ-რი-თ	ბაწ	ბაწ	წბა	წბა
14	დაგვარა	და-გვა-რა	გვა	გვა	გვა	გვა	გვა
15	გდება	გდიაბა	გ-დია-ბა	გბა	გბა	გბა	გბა
16	გედი	გიადია	გია-დია	გია	გია	გია	გია
17	გვარი	გვარი	გვა-რი	გვა	გვა	გვა	გვა
18	გორა	გუარა	გუა-რა	გუა	გუა	გუა	გუა
19	გპარა	გპარა	გპა-რა	გპა	გპა	გპა	გპა
20	დაჯაბნა	დაჯაბნა	და-ჯაბ-ნა	ჯაბ	ჯაბ	ჯბა	ჯბა
21	ეთერი	იათიარი	ია-თია-რი	ია	(ჰ)ია	ჰია	ჰია
22	ვაზნა	ვაზნა	ვაზ-ნა	ვაზ	ვაზ	ზვა	ზვა
23	ზალპით	ზალპით	ზა-ლ-პ-თ	ზაპ	ზაპ	ზპა	ზპა
24	ზაფრანა	ზაფრანა	ზაფ-რა-ნა	ზაფ	ზაფ	ზფა	ზფა
24	ზედა	ზიადა	ზია-და	ზია	ზია	ზია	ზია
26	ზმა	ზმა	ზმა	ზმა	ზმა	ზმა	ზმა
27	ზოდი	ზუადი	ზუა-დი	ზუა	ზუა	ზუა	ზუა
28	ია	ია	ია	ია	(ჰ)ია	ჰია	ჰია

29	ილეთი	ილიათი	ი-ლია-თი	ი	(ჰ)ი	ჰი(ა)	ჰია
30	კერა	კიარა	კია-რა	კია	კია	კია	კია
31	კვალი	კვალი	კვა-ლი	კვა	კვა	კვა	კვა
32	კმარა	კმარა	კმა-რა	კმა	კმა	კმა	კმა
33	კონა	კუნა	კუნა-ნა	კუნა	კუნა	კუნა	კუნა
34	კრება	კრიაზა	კ-რია-ზა	კზა	კზა	კზა	კზა
35	კრეფა	კრიაფა	კ-რია-ფა	კფა	კფა	კფა	კფა
36	მატლი	მატლი	მატ-ლი	მატ	მატ	ტმა	ტმა
37	მდგარი	მდგარი	მ-დ-გა-რი	მგა	მგა	გმა	გმა
38	მწარე	მწარია	მწა-რია	მწა	მწა	წმა	წმა
39	ოდა	უადა	უა-და	უა	(ჰ)უა	ჰუა	ჰუა
40	პარკით	პარკით	პა-რ-კ-ით	პაკ	პაკ	კპა	კპა
41	პლანეტა	პლანიატა	პ-ლა-ნია-ტა	პტა	პტა	ტპა	ტპა
42	სიძვა	სიძვა	სი-ძვა	ძვა	ძვა	ძვა	ძვა
43	სწრაფად	სწრაფად	ს-წ-რა-ფა-დ	წფა	წფა	წფა	წფა
44	ტბა	ტბა	ტბა	ტბა	ტბა	ტბა	ტბა
45	ტიენი	ტიანი	ტია-ნი	ტია	ტია	ტია	ტია
46	ტოლი	ტუალია	ტუა-ლია	ტუა	ტუა	ტუა	ტუა
47	უარი	უარი	უა-რი	უა	(ჰ)უა	ჰუა	ჰუა
48	უდრის	უდრის	უ-დ-რი-ს	უს	(ჰ)უს	ჰუს(ა)	ჰუს
49	ფარა	ფარა	ფა-რა	ფა	ფა	(ჰ)ფა	ჰფა
50	ფაცრით	ფაცრით	ფაც-რი-თ	ფაც	ფაც	ცფა	ცფა
51	ფილტრი	ფილტრი	ფ-ილ-ტ-რი	ფტ	ფტ	ტფ(ა)	ტფა
52	ფხა	ფხა	ფხა	ფხა	ფხა	ხფა	ხფა
53	ქბა	ქბა	ქბა	ქბა	ქბა	ქბა	ქბა
54	ქედი	ქიადი	ქია-დი	ქია	ქია	ქია	ქია
55	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა
56	ქორი	ქუარი	ქუა-რი	ქუა	ქუა	ქუა	ქუა
57	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა	ქვა
58	ღელე	ღიალია	ღია-ლია	ღია	ღია	ღია	ღია
59	ღვარი	ღვარი	ღვა-რი	ღვა	ღვა	ღვა	ღვა
60	ღლიპა	ღლიპა	ღ-ლი-პა	ღპა	ღპა	ღპა	ღპა
61	ღმა	ღმა	ღმა	ღმა	ღმა	ღმა	ღმა
62	ღორი	ღუარი	ღუა-რი	ღუა	ღუა	ღუა	ღუა
63	ყბა	ყბა	ყბა	ყბა	ყბა	ყბა	ყბა
64	ყლაპა	ყლაპა	ყ-ლა-პა	ყპა	ყპა	ყპა	ყპა
65	ყმა	ყმა	ყმა	ყმა	ყმა	ყმა	ყმა
66	ყელი	ყიალი	ყია-ლი	ყია	ყია	ყია	ყია
67	ყორე	ყუარია	ყუა-რია	ყუა	ყუა	ყუა	ყუა

68	ყვარელი	ყვარიალი	ყვა-რია-ლი	ყვა	ყვა	ყვა	ყვა
69	შეცბა	შიაცბა	შია-ცბა	ცბა	ცბა	ცბა	ცბა
70	შეჰმა	შიაჰმა	შია-ჰმა	ჰმა	ჰმა	ჰმა	ჰმა
71	ჩაბარდა	ჩაბ-არ-და	ჩაბ	ჩაბ	ჩაბ	ჩაბ	ჩაბ
72	ჩაფრენა	ჩაფრინა	ჩაფ-რია-ნა	ჩაფ	ჩაფ	ჩაფ	ჩაფ
73	ჩვარი	ჩვარი	ჩვა-რი	ჩვა	ჩვა	ჩვა	ჩვა
74	ჩია	ჩია	ჩია	ჩია	ჩია	ჩია	ჩია
75	ჩორთი	ჩუართი	ჩუა-რ-თი	ჩუა	ჩუა	ჩუა	ჩუა
76	ცელი	ციალი	ცია-ლი	ცია	ცია	ცია	ცია
77	ცვა	ცვა	ცვა	ცვა	ცვა	ცვა	ცვა
78	ცმა	ცმა	ცმა	ცმა	ცმა	ცმა	ცმა
79	ცოლი	ცუალი	ცუა-ლი	ცუა	ცუა	ცუა	ცუა
80	ძაბრი	ძაბრი	ძაბ-რი	ძაბ	ძაბ	ძაბ	ძაბ
81	ძია	ძია	ძია	ძია	ძია	ძია	ძია
82	ძვალი	ძვალი	ძვა-ლი	ძვა	ძვა	ძვა	ძვა
83	ძმა	ძმა	ძმა	ძმა	ძმა	ძმა	ძმა
84	ძუა	ძუა	ძუა	ძუა	ძუა	ძუა	ძუა
85	წია	წია	წია	წია	წია	წია	წია
86	წვა	წვა	წვა	წვა	წვა	წვა	წვა
87	წუა	წუა	წუა	წუა	წუა	წუა	წუა
88	წრიპა	წრიპა	წ-რი-პა	წპა	წპა	წპა	წპა
89	ჭვალი	ჭვალი	ჭვა-ლი	ჭვა	ჭვა	ჭვა	ჭვა
90	ჭია	ჭია	ჭია	ჭია	ჭია	ჭია	ჭია
91	ჭორი	ჭუარი	ჭუა-რი	ჭუა	ჭუა	ჭუა	ჭუა
92	ხაპით	ხაპით	ხაპ-ით	ხაპ	ხაპ	ხაპ	ხაპ
93	ხია	ხია	ხია	ხია	ხია	ხია	ხია
94	ხვალე	ხვალია	ხვა-ლია	ხვა	ხვა	ხვა	ხვა
95	ხმა	ხმა	ხმა	ხმა	ხმა	ხმა	ხმა
96	ხლება	ხლიაბა	ხ-ლია-ბა	ხბა	ხბა	ხბა	ხბა
97	ხორა	ხუარა	ხუა-რა	ხუა	ხუა	ხუა	ხუა
98	ჯერი	ჯიარი	ჯია-რი	ჯია	ჯია	ჯია	ჯია
99	ჯავრი	ჯავრი	ჯავ-რი	ჯავ	ჯავ	ჯავ	ჯავ
100	ჰე	ჰია	ჰია	ჰია	ჰია	ჰია	ჰია

ცხრილის 1 გასაანალიზებელი ქართული სიტყვების (სვეტი I) შემადგენელი ე და ო ბგერები მათი შესაბამისი ია და უა ეკვივალენტებით იქნა ჩანაცვლებული შესაბამისად (სვეტი II). წარმოქმნილი ბგერათკომპლექსებისაგან ზემოთ აღნიშნული

აფიქსები იქნა გამოყოფილი (სვეტი III) და ჩამოცილებული (სვეტი IV).

აღნიშნული ოპერაციების განხორციელების შედეგად გასაანალიზებელი სიტყვებისაგან დარჩა ერთი ბგერა, ან ორი და სამი ბგერისაგან შედგენილი კომპლექსები. იყვნენ ისეთი სიტყვებიც, რომლებიც შერჩეულ ზოგად აფიქსებს არ შეიცავდნენ (მაგალითად, *გაყოფა*), ან მცირე რაოდენობის აფიქსებს შეიცავდნენ (მაგალითად, *კმაყოფილი*). დეაფიქსაციის განხორციელების შემდეგ მათგან დიდი რაოდენობის ბგერები დარჩნენ და მათი ფუძის მოძიება არ მოხერხდა. იყვნენ ისეთი სიტყვებიც, რომლებიც მარტო აფიქსებისაგან შედგებოდნენ (მაგალითად, *ნათელი*), რომელთა ჩამოცილების შემდეგ მათგან აღარაფერი დარჩა. აღნიშნული სიტყვების ცხრილში შეტანა საჭიროდ არ იქნა მიჩნეული.

ცხრილის IV სვეტის შემადგენელი სამბგერიანი კომპლექსების დიდ ნაწილის პირველი ბგერა არის **თანხმოვანი** (გარდა ბაგისმიერებისა **ბ, ვ, მ, პ, ფ**), მეორე – **უ** ან **ი**, მესამე კი – **ა**. ანალოგიური სტრუქტურის ბგერათკომპლექსები ქართულ ენაში გარკვეული სემანტიკის მქონე სიტყვებს წარმოადგენენ, მაგალითად: **გია; დია; დუა; თია; ლია; რია; რუა; სუა; ტია; ტუა; ქია; ქუა; ღია; ღუა; ყია; ყუა; შია; შუა; ძია; ძუა; ხია; ჯუა** და სხვა. ამავე სვეტში არის სამბგერიანი კომპლექსების გარკვეული ნაწილი, რომლებიც **ბ, ვ, მ, პ, ფ** ბგერებს შეიცავენ. მათში პირველი ბგერა არის თანხმოვანი (გარდა **ბ, ვ, მ, პ, ფ** ბგერებისა), მეორე **ბ, ვ, მ, პ** ან **ფ** ბგერა, მესამე კი **ა** ბგერა. ქართულ ენაში ანალოგიური სტრუქტურის ბგერათკომპლექსებიც გარკვეული სემანტიკის მქონე სიტყვებს წარმოადგენენ, მაგალითად: **გვა; დვა; თბა; თმა; თფა; ლბა; ლპა; რვა; სვა; სმა; სპა; ტბა; ქვა; ქფა; ღმა; შვა; ძმა; ხმა; ჯვა** და სხვა. მოყვანილი სამბგერიანი ქართული სიტყვები, რომელთაც საკუთარი სემანტიკა გააჩნიათ, ჩვენ აღვიქვით როგორც სიტყვების ფუძეები და მათი გათვალისწინებით სიტყვების ფუძეთა მთავარი სტრუქტურა ჩამოვყალიბეთ. ჩვენი მოსაზრებით, *სიტყვების ფუძეები სამი სხვადასხვა ბგერისაგან*

შედგებიან, რომელთაგან პირველი არის თანხმომანი (გარდა ბაგისმიერისა), მეორე – ბაგისმიერი, ან ი, მესამე კი – ა.

ამავე IV სვეტში არის პირველი თანხმომანის გარეშე წარმოდგენილი სიტყვების ძირების მთავარი სტრუქტურის შემადგენელი ორბგერიანი კომპლექსები (მაგალითად: ია, უა, ბა, ფა და სხვა). ისინი თავკიდურა ჰ-მოკვეცილ სამბგერიანი კომპლექსების ნარჩენებად მივიჩნიეთ და მათში ჰ ბგერა აღვადგინეთ (სვეტი V. ფრჩხილებში). სიტყვის თავკიდურა ჰ ბგერის მოკვეცა ბევრ ენაში დასტურდება. ამ ოპერაციის შედეგად აღდგენილი იქნა მთავარი სტრუქტურის ბგერი ბგერათკომპლექსი (VI სვეტი).

IV სვეტში არის აგრეთვე სამბგერიანი (მაგალითად: აგუ, იგა, ბაქ, მახ, მყა, მაც) და ორბგერიანი (მაგალითად: მც, ბკ, ფღ, პჩ, ვგ) კომპლექსები. პირველი მათგანი ბგერების თანმიმდევრობით განსხვავდება მავარი სტრუქტურის ძირებისაგან, მეორე კი – როგორც ბგერების თანმიმდევრობით, ასევე ბგერების რაოდენობით. მეტათეზისის გამოყენებით ისინი სიტყვების ფუძეების მთავარ სტრუქტურაზე (გუა, გაა, ქბა, ხმა, ყმა, ცმა) და მისი შემადგენელი ბგერების თანმიმდევრობაზე (ცმ, კბ, ლფ, ჩპ) იქნა გადაწყობილი შესაბამისად (VI სვეტი). ამას მოითხოვდა როგორც სიტყვების ფუძეების მთავარი სტრუქტურა, ასევე ზოგიერთი აღდგენილი სამბგერიანი კომპლექსისგან წარმოქმნილი სიტყვა (მაგალითად: ქბა, ხმა, ცმა, ყმა და სხვა). ამ მოქმედებების შედეგად კიდევ უფრო ნათლად გამოიკვეთა მთავარი სტრუქტურის მქონე ფუძეების დომინირება. იგი ჩვენ აღვიქვით როგორც გარკვეული კანონზომიერება და ამის საფუძველზე დარჩენილი ერთი ბგერისა და ორბგერიანი კომპლექსებისაგან, სათანადო ბგერების აღდგენით (VI სვეტი. ფრჩხილებში მოთავსებული ბგერები), მთავარი სტრუქტურის სიტყვების ფუძეები აღვადგინეთ (VII სვეტი).

შერჩეული ზოგადი აფიქსების შემადგენელი ს, შ, რ, ლ, ნ, თ ან დ თანხმომანი ბგერებიც მთავარი სტრუქტურის ფუძეებს წარმოქმნიან. მათი გამოვლენისათვის ერთ-ერთი ბგერათაგანი

ჩვეულებრივი თანხმოვანის სახით იქნა წარმოდგენილი და მისი შემცველი სიტყვებისაგან, დანარჩენი აფიქსების გამოყენებით, მთავარი სტრუქტურის ფუძეები იქნა მოძიებული. ამ მიმართულებით ჩატარებული კვლევის შედეგები მოყვანილია ცხრილში 2.

ცხრილი 2

სიტყვები და მათი დეაფიქსაციით მოძიებული სიტყვების ფუძეები.

I–სიტყვა; II–გარდაქმნა; III–აფიქსების გამოყოფა; IV–დარჩენილი ბგერები; V– მეტათეზისი; VI– აღდგენილი ფუძე

	I	II	III	IV	V	VI
დ	დაბლა	დაბლა	დაბ-ლა	დაბ	დბა	დბა
	დაპირდი	დაპირდი	დაპ-ირ-დი	დაპ	დპა	დპა
	დაფლა	დაფლა	დაფ-ლა	დაფ	დფა	დფა
	დვა	დვა	დვა	დვა	დვა	დვა
	დია	დია	დია	დია	დია	დია
	დმანისი	დმაჰისი	დმა-ნი-სი	დმა	დმა	დმა
	დო	დუა	დუა	დუა	დუა	დუა
თ	თბა	თბა	თბა	თბა	თბა	თბა
	თელა	თიალა	თია-ლა	თია	თია	თია
	თვალი	თვალი	თვა-ლი	თვა	თვა	თვა
	თმა	თმა	თმა	თმა	თმა	თმა
	თონე	თუანია	თუა-ნია	თუა	თუა	თუა
	თფა	თფა	თფა	თფა	თფა	თფა
ლ	ლბა	ლბა	ლბა	ლბა	ლბა	ლბა
	ლია	ლია	ლია	ლია	ლია	ლია
	ვლა	ვლა	ვლა	ვლა	ლვა	ლვა
	ლორი	ლუარი	ლუა-რი	ლუა	ლუა	ლუა
	ლპა	ლპა	ლპა	ლპა	ლპა	ლპა
	მლაშე	მლაშია	მლა-შია	მლა	ლმა	ლმა
	ფლა	ფლა	ფლა	ფლა	ლფა	ლფა
წ	წაბდიანი	წაბდიანი	წაბ-დია-ნი	წაბ	წბა	წბა
	წავსი	წავსი	წავ-სი	წავ	წვა	წვა
	წამშრალი	წამშრალი	წამ-შ-რა-ლი	წამ	წმა	წმა
	წაპრალი	წაპრალი	წაპ-რა-ლი	წაპ	წპა	წპა

	ნელი	ნიალი	ნია-ლი	ნია	ნია	ნია
	შნო	შნუა	შ-ნუა	ნუა	ნუა	ნუა
რ	ბარდი	ბარდი	ბარ-დი	ბარ	რბა	რბა
	პრასი	პრასი	პრა-სი	პრა	რპა	რპა
	რამდენი	რამდიანი	რამ-დია-ნი	რამ	რმა	რმა
	რვა	რვა	რვა	რვა	რვა	რვა
	რეში	რიაში	რია-ში	რია	რია	რია
	როდინი	რუადინი	რუა-დი-ნი	რუა	რუა	რუა
ს	ბასრი	ბასრი	ბას-რი	ბას	სბა	სბა
	სელი	სიალი	სია-ლი	სია	სია	სია
	სვა	სვა	სვა	სვა	სვა	სვა
	სმა	სმა	სმა	სმა	სმა	სმა
	სოლი	სუალი	სუა-ლი	სუა	სუა	სუა
	სპა	სპა	სპა	სპა	სპა	სპა
	ფსა	ფსა	ფსა	ფსა	სფა	სფა
შ	მაშ	მაშ	მაშ	მაშ	შმა	შმა
	ფშანი	ფშანი	ფ-შა-ნი	ფშა	შფა	შფა
	შაბათი	შაბათი	შაბ-ათი	შაბ	შბა	შბა
	შვა	შვა	შვა	შვა	შვა	შვა
	შია	შია	შია	შია	შია	შია
	შელპა	შ-იალ-პა	შპა	შპა	შპა	შპა
	შუა	შუა	შუა	შუა	შუა	შუა

1 და 2 ცხრილების სვეტებიდან აღდგენილი ფუძე ჩანს, რომ სხვადასხვა მნიშვნელობის რამდენიმე ქართულ სიტყვას ერთიდაიგივე ფუძე გააჩნია. ბევრი ქართული სიტყვის ფუძე ერთ თანხმოვანს (გარდა ბაგისმიერისა) ან ორ თანხმოვანს (მათგან ერთს ბაგისმიერს) შეიცავს. ქართული სიტყვები ზოგადად მთავარი სტრუქტურის ფუძეებს შეიცავენ.

აღდგენილი ფუძეების ურთიერთ დაკავშირების მიზნით მოძიებული იქნა მათი საერთო დამახასიათებელი ნიშანი. ასეთი ნიშანი აღმოჩნდა მათი შემადგენელი მეორე **ბ, ვ, მ, ფ, პ, უ** და **ი** ბგერები. ცხრილში 3 მოყვანილია ამ ნიშნის მიხედვით დაჯგუფებული 1 და 2 ცხრილების სვეტებში – აღდგენილი ფუძე

– მოთავსებული ერთნაირი ფუძეების თითო ეგზემპლარი. თავკიდურა ჰ ბგერის შემცველი ფუძეების პირველ ადგილზე დასმა მათი აბსოლუტური უმრავლესობითა და ჰ ბგერის უმდაბლესი ტონალობით იქნა განპირობებული, რაც მისი შემცველი ფუძის ადრეულ წარმომავლობაზე მიგვანიშნებს.

ცხრილში 3 მოყვანილი სიტყვების ფუძეები, მათი წარმოქმნის პერიოდის მიხედვით ერთიმეორისაგან უსათუოდ განსხვავდებიან. პირველად მოხდებოდა ადვილად წარმოსათქმელი ბგერების შემცველი სიტყვების ფუძეების ფორმირება მაგალითად, ჰუა და ჰია. სხვა დანარენი თითო თანხმოვანი ბგერის შემცველი სიტყვების ფუძეების (მაგალითად გუა და გია) ფორმირება შედარებით გვიან მოხდებოდა, ორი თანხმოვანი ბგერის შემცველი სიტყვების ფუძეების (მაგალითად ხმა და ყმა) ფორმირება კიდევ უფრო გვიან. ჩვენი ღრმა რწმენით, სიტყვების მთავარი ფუძეები არის ჰუა და ჰია (ამ მოსაზრებას კარგად ეხმიანება ერთ-ერთი ჩინური იეროგლიფი, ლათინური ტრანსკრიპციით **h_é, h_ú**, რომლის მნიშვნელობებია: *ბირთვი, არსი და ცენტრალური*).

ცხრილი 3

მოძიებული ფუძეებისაგან შედგენილი სისტემა.

ჰბა გბა დბა ზბა თბა კბა ლბა ნბა რბა სბა ტბა ქბა ღბა ყბა შბა ჩბა ცბა
ძბა წბა ხბა ჯბა

ჰვა გვა დვა ზვა თვა კვა ლვა ნვა რვა სვა ტვა ქვა ღვა ყვა შვა ჩვა ცვა ძვა წვა
ქვა ხვა ჯვა

ჰია გია დია ზია თია კია ლია ნია რია სია ტია ქია ღია ყია შია ჩია ცია
ძია წია ჭია ხია ჯია

ჰმა გმა დმა ზმა თმა კმა ლმა ნმა რმა სმა ტმა ქმა ღმა ყმა შმა ცმა ძმა წმა
ქმა ხმა ჯმა

ჰპა გპა დპა ზპა თპა კპა ლპა ნპა რპა სპა ტპა ქპა ღპა ყპა შპა ჩპა ცპა
ძპა წპა ჭპა ხპა ჯპა

ჰუა გუა დუა ზუა თუა კუა ლუა ნუა რუა სუა ტუა ქუა ღუა ყუა შუა ჩუა ცუა
ძუა წუა ჭუა ხუა ჯუა

ჰვა გვა დვა ზვა კვა ლვა სვა ტვა ქვა შვა ჩვა ცვა წვა ხვა

ცხრილი 3 შეიცავს 7 სტრიქონს, რომელთა შემადგენელი სიტყვების ფუძეები ერთიმეორისაგან პირველი თანხმოვანი ბგერებით განსხვავდებიან. ქართულ ლიტერატურაში ბგერი სიტყვის თავკიდურა თანხმოვანი ბგერის (მაგალითად: ხ, ქ, გ, დ, კ და სხვა) წარმომავლობა ჰ ბგერასთან არის დაკავშირებული. ეს ფაქტი ჰ ბგერის დაბალი ტონით უნდა იყოს განპირობებული. ჰ ბგერას ყველა ბგერაზე დაბალი ტონალობა გააჩნია და ამიტომ იგი ყველა ბგერაზე ადვილად გარდაისახება ნებისმიერ სხვა ბგერაში. აღნიშნულის გათვალისწინებით ჩვენ ვუშვებთ, რომ ყველა თანხმოვანი ბგერა ჰ ბგერის ტრანსფორმაციით არის მიღებული. ამ დაშვებით ცხრილის 3 შემადგენელი სტრიქონების საწყის პოზიციად მათი პირველი სიტყვის ძირები მივიჩნით, რომლებმაც ცხრილის 4 სვეტი (I) წარმოქმნეს.

აღნიშნული სვეტის შემადგენელი ყველა სიტყვის ფუძე (გარდა ჰია-სი) თითო განსხვავებულ ბაგისმიერ ბგერას შეიცავს, რომელთა შორის უ ბგერა ყველაზე დაბალი ტონისაა და ყველა მათგანზე ადრე წარმოიქმნებოდა. ამ მოსაზრებით უ ბგერის ტრანსფორმაციით დაიწყო დანარჩენი ბაგისმიერი ბგერების ფორმირება. ამავე მოსაზრებით ბაგისმიერი ბგერების შემცველი სიტყვების ფუძეების საწყის პოზიციას ჰუა წარმოადგენს, რომელიც მათ მიერ შექმნილ სვეტში პირველ ადგილზე (სვეტის ფუძედ) იქნა განთავსებული.

ცხრილი 4

მოძიებული ფუძეების სისტემის ტრანსფორმაცია.

ჰბა	ჰია		
ჰვა	ჰპა		
ჰია	ჰმა		
ჰმა (I)	ჰვა (II)		
ჰპა	ჰბა		
ჰუა	ჰვა	ჰია (III)	
ჰფა	ჰუა	ჰუა (IV)	

ამავე პირველ სვეტში დანარჩენი ბაგისმიერი ბგერების შემცველი სიტყვების ფუძეების ადგილის მისაჩენად რამდენიმე ენის სიტყვები გავანალიზეთ. მათ შორის საინტერესო აღმოჩნდა ქართული ენის ბაგისმიერი ბგერების **ვ, ზ, ფ, მ, ჰ** შემცველი სიტყვები **ველი, ზარი, ფერდი, მთა და პიკი**. ეს სიტყვები წარმოდგენილი თანმიმდევრობით მთის სხვადასხვა სიმაღლის ტერიტორიებს (დაბლობიდან მწვერვალის ჩათვლით) განსაზღვრავენ. აღნიშნული ბაგისმიერი ბგერები ამავე თანმიმდევრობით ფუნქციონირებენ სხვადასხვა ენაში ასაკობრივი კატეგორიების აღსანიშნავად, დაწყებული ახალშობილიდან (ბგერით **ვ**), დამთავრებული მოხუცამდე (ბგერით **ჰ**). მოყვანილი ფაქტების გათვალისწინებით ცხრილის 4 სვეტის (I) შემადგენელი სიტყვების ფუძეები ამავე ცხრილის (II) სვეტის სახით იქნა წარმოდგენილი.

უძველესი ენა, რომლისაგანაც უნდა იყოს თანამედროვე ენები წარმოშობილი თავისი განვითარების პირველ ეტაპზე არ გვგონია, რომ ძნელად წარმოსათქმელ ბგერებს შეიცავდა, მათ შორის ბაგისმიერ თანხმოვნებსაც **ვ, ზ, მ, ჰ, ფ**. მოგვიანებით ბაგისმიერი **ვ** ბგერა შესაძლებელია **უ→ვ** გადაბგერებით წარმოიქმნა, **ზ** ბგერა – **ვ→ზ** გადაბგერებით და ა.შ. ამ მოსაზრების თანახმად უძველეს ენას მხოლოდ ორი შედარებით ადვილად წარმოსათქმელი სიტყვის ფუძე **ჰუა** და **ჰია** ექნებოდა. ეს ფუძეები ცხრილის 4 სვეტი (III)-ის სახით არის წარმოდგენილი. იგი ჩვენ სვეტის (II) ადრეულ ვარიანტად მიგვაჩნია. შესაძლებელია, იმ დროისათვის სიტყვის ფუძეების 7 მწკრივი კი არა 2 მწკრივი არსებობდა – მწკრივი **ჰუა** და მწკრივი **ჰია**. მაშინ, ალბათ, ბაგისმიერი თანხმოვანი ბგერები ჩვეულებრივი თანხმოვანი ბგერების რანგში განიხილებოდნენ, რომლებიც **ბუა, ბია, ვუა, ვია, მუა, მია, პუა, პია** და **ფუა, ფია** ფუძეებს წარმოქმნიდნენ. ეს შემთხვევა ძველი ლინგვისტების მიერ ჩატარებულ ენის რეფორმაზე და სვეტის (III) სვეტში (II) გარდასახვაზე მიუთითებს. შესაძლებელია ამ გარდასახვას ასახავს შუმერული მითოლოგიური ღმერთის *ენლილ-*ის მიერ მიწისა და ცის

ურთიერთ განშორება. ამ მოსაზრებით სიტყვის ფუძე ჰუა და მისი მწკრივის წევრები მიწიერ მოვლენებს ასახავენ, სიტყვის ფუძე ჰია და მისი მწკრივის წევრები კი ციურ მოვლენებს.

ძველი ინგლისური ენის ზოგიერთი სიტყვის შემადგენელი u ბგერა ახალი ინგლისური ენის იდენტური მნიშვნელობის სიტყვაში i ბგერით არის ჩანაცვლებული (მაგალითად, **flung**→**fling**). ამ ფაქტს ინგლისური ენის გრამატიკაში i მუტაცია ეწოდება⁹. ანალოგიური ფაქტი ქართულ ენაში (მაგალითად, **მსუჯი**→**მსიჯი**) უ→ი გადაბგერებით მოიხსენიება¹⁰. ჩვენი მოსაზრებით, ძველი ინგლისური და ძველი ქართული ენების სიტყვების შემადგენელი ჰუა სტრიქონის ელემენტები ახალი ინგლისური და ახალი ქართული ენების სიტყვებში ჰია სტრიქონის ელემენტებით იქნა ჩანაცვლებული. ეს ჩანაცვლება ფაქტიურად ჰუა→ჰია გარდასახვას განასახიერებს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, უძველეს ენას თავისი არსებობის პირველ საფეხურზე სამი განსხვავებული ბგერისაგან შედგენილი მხოლოდ ერთი ფუძე ჰუა ექნებოდა (ცხრილი 4 სვეტი (IV)). ამ მოსაზრებას კარგად ეხმიანება ევიპტური მითოლოგიის პირველი სიტყვის ღვთაება hu¹¹. უფრო მოგვიანებით კაცობრიობამ ჰუა-ს საფუძველზე და მიმსგავსებით შექმნა დანარჩენი სამი სხვადასხვა ბგერისაგან შედგენილი სიტყვის ფუძეები. ამ მოსაზრებას კარგად ეხმიანება ნიკო მარის შემდეგი გამონათქვამები:

“Язык не создан, а создавался. Создавался же он не тысячелетиями, а десятками, сотнями тысячелетий. Много десятков тысяч лет одному звуковому языку. Достаточно сказать, что современная палеонтология языка нам дает возможность дойти в его исследовании до эпохи, когда в распоряжении племени было только одно слово для применения во всех значениях, какие тогда осознавало человечество”¹².

“Звуковой язык не начался с отдельных слагавшихся в слова звуков. Он начался с цельных слов, представлявших собой каждое один целый диффузный звук”¹³.

აღნიშნული დამწებებით (თანხმოვანი ბგერების ჰ ბგერაში გარდასახვითა და ბაგისმიერი ბგერების უ ბგერაში გარდასახვით) მიღებული სიტყვის ფუძეს ჰუა ჩვენ, ფაქტიურად, დისკრეტულად ცვლადი ჰ და უ არგუმენტების მქონე ფუნქციის როლი მივანიჭეთ. მისი ამ არგუმენტებზე გაშლით ცხრილი 5 იქნა მიღებული, რომელსაც სიტყვების ფუძეთა პერიოდული სისტემა ვუწოდეთ (სტრიქონებში თანხმოვანი ბგერების თანმიმდევრობა მათი სავარაუდო ადრეული წარმომავლობის უპირატესობით იქნა შერჩეული).

ცხრილი 5

სიტყვების ფუძეთა პერიოდული სისტემა

7	ჰია	ხია	ქია	ღია	ყია	გია	კია	რია	ღია	...
6	ჰპა	ხპა	ქპა	ღპა	ყპა	გპა	კპა	რპა	ღპა	...
5	ჰმა	ხმა	ქმა	ღმა	ყმა	გმა	კმა	რმა	ღმა	...
4	ჰფა	ხფა	ქფა	ღფა	ყფა	გფა	კფა	რფა	ღფა	...
3	ჰბა	ხბა	ქბა	ღბა	ყბა	გბა	კბა	რბა	ღბა	...
2	ჰვა	ხვა	ქვა	ღვა	ყვა	გვა	კვა	რვა	ღვა	...
1	ჰუა	ხუა	ქუა	ღუა	ყუა	გუა	კუა	რუა	ღუა	...

ცხრილი 5 თავისი შედეგიანობით ცხრილის 3 მოდიფიცირებულ ვარიანტს წარმოადგენს იმ განსხვავებით, რომ მისი ელემენტები ფუნქციონალურ კანონზომიერებებს ექვემდებარებიან და თანაც, ადგილ მონაცვლებულეზია. მისი პირველი სტრიქონი დისკრეტულად ცვლადი ჰ ბგერის შესაბამის ღერძს (აბსცისას) წარმოადგენს, პირველი სვეტი კი დისკრეტულად ცვლადი უ ბგერის შესაბამის ღერძს (ორდინატს). ამ ღერძების შემადგენელი ელემენტები დანარჩენი ელემენტების შესაბამის კოორდინატებს წარმოადგენენ, მათი შერწყმით არიან ისინი მიღებული (მაგალითად, კოორდინატების ყუა და ჰმა შერწყმით არის ცხრილის 5 ფუძე ყმა მიღებული (ყუაჰმა→ყამა→ყმა. ამ გარდაქმნისა და ანალოგიური მორფოლოგიური გარდაქმნების გრამატიკა მონოგრაფიაში⁵ არის აღწერილი). აღნიშნულის მიხედვით სიტყვების მარტივი (ჭეშმარიტი) ფუძეები ცხრილის 5 პირველი სტრიქონისა და

პირველი სვეტის ელემენტები იქნებიან, დანარჩენი ფუძეები რთული (შედგენილი) სიტყვებია და მათი განხილვა სიტყვის ფუძის რანგში არ მიგვაჩნია მიზანშეწონილად. რაც შეეხება ცხრილის ჰია სტრუქტურის ელემენტებს, ისინი ხშირად გვხვდებიან სიტყვებში და როგორც გამონაკლისი არ მიგვაჩნია მიზანშეწონილად სიტყვების ფუძეელემენტებიდან მათი ჩამოშორება. ამ მოქმედებების შედეგად ცხრილისაგან 5 ცხრილი 6 იქნა მიღებული.

ცხრილი 6

ენობრივი ელემენტების სისტემა

ჰია	ხია	ქია	ღია	ყია	გია	კია	რია	ღია
ჰჰა									
ჰმა									
ჰფა									
ჰბა									
ჰვა									
ჰჟა	ხჟა	ქჟა	ღჟა	ყჟა	გჟა	კჟა	რჟა	ღჟა

ცხრილის 6 შემადგენელი ელემენტები, როგორც შემდგომმა გამოკვლევებმა გვიჩვენა, საკუთარი სემანტიკის მქონე უმარტივეს სიტყვებს წარმოადგენენ. მათი მიზანმიმართული შერწყმით არის რთული სიტყვები წარმოქმნილი. ისინი თავიანთი ფუნქციონალური მნიშვნელობით ჩვენ ქიმიურ ელემენტებს მივამსგავსეთ და მათ ენობრივი ელემენტები ვუწოდეთ, მათგან შედგენილ ცხრილს 6 კი – ენობრივი ელემენტების სისტემა. ამ სისტემის შემადგენელი ელემენტები, ნიკო მარის ელემენტებისგან განსხვავებით, მხოლოდ თითო არაბაგისმიერ თანხმობას ბგერას შეიცავენ.

ჩვენი გამოკვლევებით, ყველა სამეტყველო ენის სიტყვები ენობრივი ელემენტების სისტემის დამახასიათებელი წესებით არის შექმნილი, ამიტომ ეს სისტემა მათი გასაღებია, მისი შემადგენელი ელემენტები კი მარტივი სიტყვებია. ყველა ენობრივი ელემენტი მთავარი ენობრივი ელემენტის ჰჟა გარდაქმნით არის მიღებული, ამიტომ ისინი ჰჟა-ს

მრავალსახეობას წარმოადგენენ (ენის ელემენტურ თეორიას საწყის ეტაპზე ჩვენ „ჭუა ფენომენი“ ვუწოდეთ). ენობრივი ელემენტების გამოყენებით შესაძლებელია ენათმეცნიერების ბევრი პრობლემური საკითხის გადაჭრა, რისთვისაც აუცილებელია მათი სემანტიკის მოძიება და მათგან სიტყვების წარმოქმნის წესების დადგენა.

ცხრილში 7 ნაჩვენებია ენობრივი ელემენტები, მათი სავარაუდო მნიშვნელობები და სიტყვები, რომლებიც მათ შეიცავენ (ფრჩხილებში მოთავსებულია რთული თანხმოვანი ბგერის მაწარმოებელი მარტივი ბგერების კომპლექსები). მოძიება განხორციელებული იქნა როგორც ქართველური ენების და ზოგიერთი სხვა ენის, ასევე სხვადასხვა მითოლოგიის გამოყენებით. ენობრივი ელემენტების ჭეშმარიტი მნიშვნელობების მოძიება ცნობილი ცოცხალი და მკვდარი ენების ღრმა კომპლექსური კვლევებით არის შესაძლებელი.

ცხრილი 7

ენობრივი ელემენტების სავარაუდო მნიშვნელობები.

სვეტის ელემენტები და და მათი სავარაუდო მნიშვნელობები.

ჰია ჰე; ჰეი; high; hi – მზე (იაპონურად).

ჰპა პა; პაპა; მოხუცის ასაკი; პიკი; შორეული დასავლეთი.

ჰმა მა; მამა; დამა; მოწიფული ასაკი; მთა; ახლოდასავლეთი.

ჰფა ფა; ჭაფუკი; ფერია; სრული ასაკი; ფერდობი; ცენტრალური.

ჰბა ბა; ბავშვი; პატარა ასაკი; ბარი; ახლოაღმოსავლეთი.

ჰვა ვა; ახალშობილი; ვაკე; შორეული აღმოსავლეთი.

ჰუა ჰო; ჰოი; ო' (უფალო); houl – მზე (ქიმერიულად).

სტრიქონების მარტივი თანხმოვანი ბგერების შესაბამისი ენობრივი ელემენტები და მათი სავარაუდო მნიშვნელობები.

გუა გული; გოგო; გორა; გუნდა; გობი.

გია გია (გება); გირა; გეა; გელი; გეზი.

დუა დადო; დოლი (მშობიარობა); დედა.

დია დია (დევს); დიდი; დილა; დლე; დედა

თუა თაუი; თოლი; თონე; თუე; თუარე.

თია თია (მნათები); თი (თავი, მეგრულად); თეთრი.

კუა კურკა; კუკური; კუზი; ბიჭი; პატარა მაგარი.
კია კიი; კითი; კეტი; წვრილი გრძელი მაგარი.
ლუა ლუა (სინათლე); ლაშა (სინათლე შვა); ლუა; მზე.
ლია ლია (სხა, შობა); ლილე (მზის საგალობელი).
ნუა ნუა (გონიერების ღვთაება); ნანა (დედა); ნაუი; ნალი; луна.
ნია ნია (მაღალი, ზეგონიერი); ნენე (დედა); ნება; ნეტა.
რუა რუ; რუბი; როგო; წყარო; ორმო.
რია რია (სვლა); რეკა; რეხვა; რბევა.
სუა სუა (სვა); სობა; სახვა; ასუ; მამრი.
სია სია (სიბრძნის ღვთაება); სხი; სიძე (სხიძე); მამრი.
ტუა ტუა (საშო, ჯიქანი); ტოხუა (ჩარტყმა, მეგრულად); ტუტუა.
ტია ტია (მოთავსება); ტეხა (ტიახუა); მატება (მატიება).
ღუა ღუა (უასაკო); აღუა; ემბრიონი; ღმა; ღამე (ღმა მზე).
ღია ღია (თავისუფალი); ღელე; ღერი; ღილი; ღიმილი.
ყუა ყუა (წამონაზარდი ობიექტისა); ყური; ყუერი; ყოლე.
ყია ყია (ყივილი); ყიყინი; ყელი; ყინჩა.
ქუა ქუა (ქვა); ქოხი (ქუახია – მღვიმე); ქანი; ქურა.
ქია ქია (ქება); ქერი; ქერქი; ქიმი; ქიში.
შუა შუა (შვა); შობა; შრობა; შრომა; მდედრი.
შია შია; შიდა; შიში; შენდობა (შენი დობა); მდედრი.
ხუა ხურა; ხრა; ხარი; სარცხვენელი;
ხია ხია; ხეხა; ხევა; хер (სარცხვენელი).

სტრიქონების რთული თანხმოვანი ზგერების შესაბამისი ენობრივი ელემენტები და მათი სავარაუდო მნიშვნელობები.

ზუა (სუაჰუა) ზურა (სუაჰუარუა-სხა მზე); ზარი; ზროხა.
ზია (სუაჰია) ზე; ზედა; ზემოთ; ზეგანი, ზენიტი.
ჟუა (შუაჰუა) შაშო (საშო); შურა (შუაჰუარუა-მზის მშობელი);
ჟია (შუაჰია) შუქი; შუქრი; ვაჟი; მიჟ; ჟინი;
ცუა (თუასუა) ცა; ცვა; ცოლი; ცუდი; ცული.
ცია (თუასია) ცია; იცვა; კაცი; თესუა; თესლი.
ჩუა (ტუაშუა) ტუმ; ჩა; ჩავა; ჩურ; ოჩო; ჩოხა.
ჩია (ტუაშია) ტაში; ჩია; კოჩი; ჩიკორი, ჩირქი.

სტრიქონების ზერთული თანხმოვანი ზგერების შესაბამისი ენობრივი ელემენტები და მათი სავარაუდო მნიშვნელობები.

ძუა (დუაზუა←დუასუაჰუა) ძუა; ძარა; ძრა; зад; ზარდა (მდედრი).

ძია (დუაზია←დუასუაპია)	ძია; ძე; ძირი; ზედ; ზედა (მამრი).
ჯუა (დუაჟუა←დუაშუაპუა)	ჯუა(ძუა); ჯოჯო (გოგო) (მდედრი).
ჯია (დუაჟია←დუაშუაპია)	ჯია; ჯიმა; ჯე; ჯირკი (მამრი).
წუა (ცუაპუა←თუასუაპუა)	ცვა მზე; ცხუმი; წუა; წვა (მდედრი).
წია (ცუაპია←თუასუაპია)	ცხენი; წია; წიე; წრე; წნელი (მამრი).
ჭუა (ჩუაპუა←ტუაშუაპუა)	ჩავა მზე; ჭური; ჭორი; ჭაკი (მდედრი).
ჭია (ჩუაპია←ტუაშუაპია)	ჭია; ჭიმა; ბიჭი; ჭილი; ჭირი (მამრი).

ენობრივი ელემენტების სისტემა განსაზღვრული კანონებით ხასიათდება, რომელთა ერთობლიობა მის შესაბამის გრამატიკას წარმოქმნის. ქვემოთ მოყვანილია აღნიშნული სისტემის ჩვენს მიერ მოძიებული ზოგიერთი კანონზომიერება.

ენობრივი ელემენტები სრული, მოდიფიცირებული და შეკვეცილი სახით გვხვდება სიტყვებში. მათი მოდიფიცირება და შეკვეცა მათგან შედგენილი სიტყვის მაწარმოებელი კომპლექსის მორფოლოგიური გარდაქმნის დროს ხორციელდება. ცხრილში 8 წარმოდგენილია ზოგიერთი ენობრივი ელემენტი და მისი შესაბამისი როგორც მოდიფიცირებული, ასევე შეკვეცილი სახეები (მეტათეზისის გამოყენების გარეშე).

ცხრილი 8

ენობრივი ელემენტების მოდიფიცირებული და შეკვეცილი სახეები.

ჰუა: ჰუა, ჰო, ჰუ, ჰა, ჰ, უა, ო, უ, ა.

გუა: გუა, გო, გუ, გა, გ.

– ანალოგიურად დანარჩენი წევრებიც ცხრილის 6 ქვედა სტრიქონიდან.

ჰმა: ჰმა, ჰმ, მა, მ.

– ანალოგიურად დანარჩენი წევრებიც ცხრილის 6 სვეტიდან.

ჰია: ჰია, ჰე, ჰი, ჰ, ია, ე, ი.

გია: გია, გე, გი, გ.

– ანალოგიურად დანარჩენი წევრებიც ცხრილის 6 ზედა სტრიქონიდან.

ცხრილის 6 ზედა სტრიქონის ელემენტი მისი შესაბამისი ქვედა სტრიქონის ელემენტისა და სვეტის ელემენტის – ჰია შერწყმით არის მიღებული (მაგალითად: გუაჰია→გაჰი→გაი→გია; დუაჰია→დაჰი→დაი→დია და სხვა).

სიტყვები ფონემური შედგენილობით მატრიარქალურ და პატრიარქალურ კარეგორიებად იყოფიან. მატრიარქალური სიტყვები არ შეიცავენ ი და ე ბგერებს, ან შეიცავენ მხოლოდ ერთ-ერთ მათგანს. პატრიარქალური სიტყვები აუცილებლად შეიცავენ მინიმუმ ორ ი ბგერას, ან ორ ე ბგერას, ან თითო ი და ე ბგერებს მაინც. ერთი ი ან ე ბგერის შემცველი სიტყვა, რომელშიც მეორე და უფრო მეტი ი ან ე ბგერა აღდგება პატრიარქალურ კატეგორიას მიეკუთვნება (მაგალითად, მხნე).

ცხრილის 6 ქვედა სტრიქონის ენობრივი ელემენტები მატრიარქალურ სიტყვებს აწარმოებენ, ზედა სტრიქონის ელემენტები კი პატრიარქალურს. მატრიარქალური სიტყვების მაწარმოებელი ზოგადი კომპლექსი არის ჰუარუა, რომელიც ნიშნავს მზე არხი (რუმბი), პატრიარქალური სიტყვების მაწარმოებელი ზოგადი კომპლექსი კი ჰიარია, რომელიც ნიშნავს მზე სვლა. მატრიარქატიდან პატრიარქატზე გადასვლის ამსახველი მასალები ყველა ენაში დასტურდება. მასთან არის დაკავშირებული ზემოთ მოხსენიებული ინგლისური ენის i-მუტაცია⁹ და ქართული ენის უ→ი გადაბგერება¹⁰.

სუბიექტის ან ობიექტის ასაკობრივი კატეგორიის აღსანიშნავად მისი სახელის მაწარმოებელი ენობრივი ელემენტებისაგან შედგენილ კომპლექსს ცხრილის 6 სვეტის ერთ-ერთი ელემენტი (მაგალითად: ჰვა – ახალშობილი; ჰვა – ბავშვი; ჰვა – ყმაწვილი; ჰმა – ყმა; ჰვა – მოხუცი) დაემატება, სქესობრივი კატეგორიის აღსანიშნავად კი ენობრივი ელემენტი შუა (მდედრობითი სქესი) ან ენობრივი ელემენტი სუა (მამრობითი სქესი).

სიტყვის აქცენტირებას მისი მაწარმოებელი კომპლექსის პირველი ელემენტი უნდა განსაზღვრავდეს.

ენობრივი ელემენტებისგან შედგენილი კომპლექსისაგან სიტყვის ფორმირება ენის ელემენტური თეორიის გრამატიკის წესებით ხორციელდება⁵. ბევრი ამ წესთაგანი თანამედროვე ენების გრამატიკაში არის გამოყენებული. ასეთებია მაგალითად: *ასიმილაცია*; *დისიმილაცია*; *მეტათეზისი*; *გადაბგერება* და *შეკვეცა*, როგორც ცალკეულ ბგერებზე (განსაკუთრებით ჰ-სა და რ-ზე), ასევე მრავლობითობის მაწარმოებელ სუფიქსებზე -*და*, -*თა*, -*ტა*¹⁴. აღნიშნული გრამატიკის გამოყენებით ფორმირებული სიტყვა შედარებით ადვილად წარმოითქმება. გარდა ამისა, წარმოქმნილი სიტყვის ფონემური შედგენილობა და მასში ფონემების განლაგება ისეთია, რომ მათი გათვალისწინებით ადვილად ხერხდება სიტყვის მაწარმოებელი კომპლექსის აღდგენა.

სიტყვების დეტალურმა ანალიზმა საშუალება მოგვცა დაგვედგინა ზოგიერთი ენობრივი ელემენტის მნიშვნელობა. მიღებული შედეგების მიხედვით ენობრივი ელემენტი ჰუა მზის უძველესი (ისტორიამდელი) მატრიარქალური სახელია, ენობრივი ელემენტი ჰია კი – პატრიარქალური სახელი. დანარჩენი ენობრივი ელემენტები მზის ეპითეტებია, როგორც სახელური, ასევე ზმნური მნიშვნელობით. მზის ისტორიული მატრიარქალური სახელები ჰუარუა კომპლექსებისგან არის ნაწარმოები, მზის ისტორიული პატრიარქალური სახელები კი – ჰიარია კომპლექსისგან. ამ კომპლექსებს შემდეგში ჩვენ მზის მნიშვნელობით მოვიხსენიებთ.

აღსანიშნავია აგრეთვე ის ფაქტიც, რომ ენობრივი ელემენტებისაგან შედგენილი ერთი კომპლექსისგან რამდენიმე სხვადასხვა მნიშვნელობის სიტყვა მიიღება (ცხრილი 9). იგი ნაჩვენები იქნება *huarua* და *huaruahia* კომპლექსების ტრანსფორმაციებით, რომელთა ასტრალური მნიშვნელობები არის *მზე* და *მზე მაღლა* შესაბამისად. გარდაქმნის პროცესში განხორციელებული ოპერაციების მითითების გასამარტივებლად შემოღებულია შემდეგი აღნიშვნები: 1. *ასიმილაცია*; 2. *დისიმილაცია*; 3. *შეკვეცა*; 4. *გადაბგერება*; 5. *მეტათეზისი*.

huarua და **huaruahia** კომპლექსების მორფოლოგიური გარდაქმნები.

- 3 **huarua**→**Hara**→**Hra** [**HR**]→**Ra**
- 5+3 **huarua**→**hora**→**hoar**→**oar**
- 5+3 **huarua**→**horu**→**hour**→**our**
- 5+1 **huarua**→**huaru**→**ahuru**→**Aruru**
- 3 **huarua**→**huru**→**hur**→**ur**
- 1+2 **huaruahia**→**harahe**→**harare**→**harale**
- 3 **huaruahia**→**harahia**→**harhia**→**Haria**→**Aia**
- 3+5 **huaruahia**→**harahy**→**aray**→**arya**
- 1+2+5 **huaruahia**→**harahia**→**rarahia**→**larahia**→**ialrah**→**i-allah**→**allah**
- 1+3 **huaruahia**→**huruhi**→**hurhi**→**hurri**→**huri**
- 1+4 **huaruahia**→**huruhi**→**hururi**→**hurri**→**khurri**

მოყვანილი მაგალითებიდან ჩანს, რომ სიტყვის მაწარმოებელი ენობრივი ელემენტებისაგან შედგენილი კომპლექსის მორფოლოგიურ გარდაქმნაში მთავარ როლს **ჰ** ბგერა ასრულებს. მისი გამოყენებით არის რთული თანხმოვანი ბგერები შექმნილი⁵. დასაძინია ის, რომ **ჰ** ბგერა მრავალ ენაში აღარ ფუნქციონირებს.

ცხრილის 6 სვეტის შემადგენელი ელემენტის შემცველი კომპლექსის მორფოლოგიური გარდაქმნის მაგალითები.

- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მამარაჰია**→**ამარია**→**მარაჰია**→**მარაჰამ**.
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მჰარჰია**→**მარაჰია**.
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მჰარჰია**→**მარი** (ეთნიკური სახელი).
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მჰარჰია**→**ჰიმაჰარ**→**იმაჰარ** (ეთნიკური სახელი).
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მაგარაჰია**→**მაგარაჰალი**→**მარგალი** (ეთნიკური სახელი).
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მამარაჰია**→**მამარაჰია**→**მანრალი** (ეთნიკური სახელი).
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰურუჰია**→**მამურუჰია**→**მამურუჰია**→**მამურული**→**მამული**.
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მამარაჰია**→**მამარჰია**→**მამარი**.
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მამარაჰია**→**მამარაჰია**→**მამარაჰია**→**მამარაჰია**.
- ჰმაჰუარუაჰია**→**მაჰარაჰია**→**მალარაჰია**→**მალარაჰია**→**მალარაჰია**.

ცხრილში 10 ნაჩვენებია ცხრილის 6 სვეტის ერთ-ერთი ენობრივი ელემენტის შემცველი კომპლექსის მორფოლოგიური გარდაქმნის ზოგადი წესი (მაგალითად, კომპლექსი **ჰმაჰუარუაჰია**, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *მამა მზე მალა*).

სიტყვის მაწარმოებელი კომპლექსის მორფოლოგიური გარდაქმნის პროცესში მისი შემადგენელი ზოგიერთი ხმოვანი ბგერა იკვეცება. შეკვეცა ისე ხორციელდება, რომ სიტყვისაგან ყოველთვის შეიძლება მისი მაწარმოებელი კომპლექსის აღდგენა. კომპლექსის აღდგენა სიტყვის შეკვეცილი ხმოვნების აღდგენით იწყება, რისი საშუალებითაც შესაძლებელი ხდება სიტყვისათვის მატრიარქალური ან პატრიარქალური კატეგორიის მინიჭება. ხმოვნების აღდგენა სიტყვაში შემდეგნაირად ხორციელდება.

ხმოვანი ბგერებისგან შედგენილი სიტყვა **ჰ და რ** ბგერებზე არის შეკვეცილი (**ჰუარუაჰია**→**ჰარაჰია**→**ჰარჰია**→**აია**).

ხმოვანი ბგერით დაწყებულ სიტყვას ხშირად თავკიდურა **ჰ** ბგერა აქვს მოკვეცილი (**ჰუარუაჰია**→**ჰურია**→**ურია**), ზოგჯერ კი ხმოვანი ბგერა მეტათეზისით არის სიტყვის თავში დასმული (**ჰარიმან**→**აჰრიმან**).

თანხმოვანი ბგერებისგან შედგენილი სიტყვა, რომელიც ერთ **ა, უ ან ო** ხმოვანს შეიცავს მატრიარქალურ კატეგორიას მიეკუთვნება და მასში ყოველი თანხმოვნის შემდეგ იგივე ხმოვანი დაისმება (**ცხრა** – **ცახარა**; **ყრუ** – **ყურუ**; **ზრბო** – **ზორობო**).

თანხმოვანი ბგერებისაგან შედგენილი სიტყვა, რომელიც ერთ **ი ან ე** ხმოვანს შეიცავს პატრიარქალურ კატეგორიას მიეკუთვნება და მასში ყოველი თანხმოვნის შემდეგ იგივე ხმოვანი დაისმება (**თხრი** – **თიხირი**; **წრფე** – **წერეფე**).

სიტყვაში, რომელიც თანხმოვანი ბგერებისაგან შედგენილ კომპლექსებს და მათ შორის განთავსებულ თითო ხმოვანს შეიცავს, ყოველი ხმოვნის გავრცელების არე მისი წინამდებარე კომპლექსის უკანასკნელი თანხმოვიდან იწყება და მის შემდეგ განთავსებული კომპლექსის უკანასკნელ თანხმოვანამდე ვრცელდება. პირველი კომპლექსის თანხმოვნებს შორის პირველი ხმოვანი განთავსდება (**ტრანსპორტი** – **ტარანასპოროტი**).

თანხმოვანთა კომპლექსებს შორის მოთავსებული ორი ხმოვნადან პირველის გავრცელების არე მის წინ განთავსებულ თანხმოვნებზე ვრცელდება, მეორის გავრცელების არე კი მის შემდეგ განთავსებულ თანხმოვნებზე (**ცხრიანს – ციხირიანას**).

ენის ელემენტურ თეორიას ნაზიარები მკვლევარი, როგორც კი მოისმენს ან შეხედავს დაწერილ სიტყვას, მის მაწარმოებელ კომპლექსს მაშინვე გამოცნობს. მაგალითად, ტოპონიმი **მცხეთა სუაჰმაჰიარიათია** კომპლექსისგან არის ნაწარმოები, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *სვა მამა მზე მნათები*, თეოლოგიურად – *სვა ღმერთი*, ეთნოლოგიურად კი *სვა მერეთი*. იგი შემდეგნაირად არის მიღებული: **სუაჰმაჰიარიათია**→**სამაჰერითუაჰია**→**სამაჰერითუათია**→**სამაჰერითათი**→**თისამაჰეთია**→**თისამიაჰეთია**→**ცემეჰეთია**→**ცმჰეთია**→**მცჰეთია**→**მცხეთა**.

ენის ელემენტური თეორიის ქმედითუნარიანობის ჩვენების მიზნით ქვემოთ წარმოდგენილია ენობრივი ელემენტის **ღუა** შემცველი რამდენიმე სიტყვის ანალიზი.

ენობრივი ელემენტი **ღუა** ამა თუ იმ სხეულის ზედაპირზე მიმდინარე პროცესებს ასახავს. ამის მაგალითად შეგვიძლია დავასახელოთ მისი გამოყენებით შექმნილი ქართული სიტყვები: **დადო**; **დაეცა**, **დაფრინდა**, **დაჯდა**, **დასვა**, **დაფარა** და სხვა. მათგან სიტყვა **დადო** ნაწარმოებია **ჰუარუადუა** კომპლექსისგან (**ჰუარუადუა**→**ჰარადო**→**ჰარდო**→**ჰადო**→**დადო**) და ეტიმოლოგიით ნიშნავს *მზე ღუა*. ამავე კომპლექსისგან არის ნაწარმოები ქართული, ინგლისური და რუსული სიტყვები **დრო**, **road** და **road** შესაბამისად. ისინი **ჰ** ბგერაზე არიან შეკვეცილები, რომლის აღდგენით მათი შესაბამისი სიტყვები **დჰრო**, **rroad** და **phoad** მიიღება. ეს უკანასკნელები უკვე *მზის ამოსვლას (შობას)* ასახავენ იმიტომ, რომ მათში *მზის მნიშვნელობის ენობრივი ელემენტი ჰუა* ფიგურირებს. მათი **ჰ** ბგერაზე შეკვეცით *მზის შობის აღმნიშვნელი კერძო სახელისაგან მშობიარობასთან დაკავშირებული ზოგადი სახელი იქნა მიღებული*.

ცხრილში 11 მოყვანილია ერთიდაიგივე მნიშვნელობის ქართული, ინგლისური და რუსული სიტყვები, მათი მაწარმოებელი კომპლექსები და ეტიმოლოგიური მნიშვნელობები.

ცხრილი 11

ერთიდაიგივე მნიშვნელობის ქართული, ინგლისური და რუსული სიტყვების ეტიმოლოგიური მნიშვნელობები.

ვარდი	ჰვაჰუარუადია	ახალი მზე დია
Rose	huaruasuahia	მზე სვა მალლა
Роза	hyaryacya	მზე სვა
დაბლა	ჰბაჰუარუადუა	ბავშვი მზე დვა
down	hvahuaruadua	ახალი მზე დვა
вниз	hvahyaryahuacya	ახალი მზე მალლა სვა
გასავალი	ჰუარუაჰვასუაჰია	მზე ახალი სვა მალლა
pass	hpahuaruasua	მოხუცი მზე სვა
проход	hpahyaryadya	მოხუცი მზე დვა
ქონა	კუაჰუარუაჰმა	ვაჟი დედა მზისა
Have	hvahuaruahia	ახალი მზე მალლა
Иметь	hmahuariatia	დედა მზე ტია
თაუი	თუაჰუარუაჰია	თავი მზე მალლა
Head	huaruaduahia	მზე დვა მალლა
голова	gyahyarya	გული მზე

სამეტყველო ბგერების ფორმირება

სამეტყველო ბგერების ფორმირების საკითხი ენის ელემენტურ თეორიაში მოკლედ არის განხილული⁵. მასში ამოსავალ პუნქტად ენობრივი ელემენტების სისტემა (ცხრილი 6) არის აღებული, რომლის გათვალისწინებით როგორც ენის, ასევე მისი შესაბამისი ბგერების ევოლუცია არის წარმოდგენილი.

ჩვენი გამოკვლევებით ადამიანის მიერ შექმნილი სამი განსხვავებული ბგერის შემცველი პირველი სიტყვა არის **ჰუა**⁷. ამას ეგვიპტური მითოლოგიის პირველი სიტყვის ღვთაება **hu** (**hua**→**hu**) ადასტურებს¹¹. იგი ცხრილის 6 მთავარ ენობრივ

ელემენტს წარმოადგენს. მისი ტრანსფორმაციით არის დანარჩენი ენობრივი ელემენტები მიღებული. ჰუა-ს ფუძეზე ბევრი მნიშვნელოვანი სიტყვა და სახელია სხვადასხვა ენაზე შექმნილი. მათ შორის: ჩინური იეროგლიფი ლათინური ტრანსკრიპციით **huà** – *სიტყვა* და **huá** – *ბრწყინვალე*¹⁵; ბერძნულ-რომაული ღმერთის სახელი **Hora** (**huarua**→**Hora**) – *დრო*¹⁶; ეგვიპტური მითოლოგიის *მზის* ღმერთების სახელები **Hor** (**huarua**→**horo**→**Hor**) და **Ra** (**huarua**→**hara**→**hra**→**Ra**)¹⁷; აქადური მითოლოგიის ღმერთის სახელი **Aruru** (**huarua**→**huaru**→**ahuru**→**Aruru**) – *ადამიანთა შემქმნელი დედა*¹⁸; ძველგერმანული სიტყვა **ur** (**huarua**→**huru**→**hur**→**ur**) – *პირველი*; ინგლისური და გერმანული არსებითი სახელები **hour** (**huarua**→**huru**→**hour**) და **uhr** (**huarua**→**huru**→**hur**→**uhr**) შესაბამისად; ახალსპარსული არსებითი სახელი **hōr** (**huarua**→**horo**→**hoor**→**hōr**)¹⁶ – *მზე* და სხვა.

სამეტყველო ბგერების შექმნის საწყისი ეტაპი, ჰუა-ს ფონემური შედგენილობიდან გამომდინარე, ჩვენ შემდეგნაირად გვესახება.

სამეტყველო ენა და სამეტყველო ბგერები ადამიანთა მოდგმის ხანგრძლივი ინტელექტუალური შრომით არის შექმნილი. ჩვენ ენის ევოლუციური განვითარების მომხრე ვართ და მიგვაჩნია, რომ ენის განვითარებასთან ერთად, მისი მზარდი მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად, ადამიანის სამეტყველო აპარატიც ევოლუციურად ვითარდებოდა. ეს ბუნების იმ კანონიდან გამომდინარეობს, რომლის მიხედვით ყველა ცოცხალი არსების ფიზიოლოგია, გარემო პირობებთან შეგუებისათვის წარმოებულ ბრძოლასა თუ შრომაში, ევოლუციურად ვითარდება. ფიზიოლოგიური განვითარების შესაბამისი ცვლილებები გენეტიკურ კოდში ფიქსირდება და მომავალ თაობებს გადაეცემა.

პირველყოფილი ადამიანის სამეტყველო აპარატი იმ პერიოდში, როდესაც მან ბგერითი სიგნალებით სარგებლობა დაიწყო, ამჟამად არსებული მარტივი სამეტყველო ბგერების წარმოთქმას ვერ შეძლებდა. შედარებით გვიანდელი პერიოდის

ადამიანის პირველი სამეტყველო ენა უსათუოდ ადვილად წარმოსათქმელი ფონემებისაგან შედგენილ რამდენიმე სიტყვას შეიცავდა. მათში ფონემები რაღაც კანონზომიერებებით იქნებოდნენ ერთმანეთთან დაკავშირებული, რომელთა ერთობლიობა იმ ენის შესაბამისი გრამატიკა იქნებოდა.

ენის შემდგომი განვითარება ახალი ბგერებისა და გრამატიკული კანონების შექმნითა და მეტყველების სფეროში დანერგვით ხორციელდებოდა. იგი ხანგრძლივი საზოგადოებრივი საქმიანობით მიიღწეოდა და საზოგადოების ინტელექტუალურ დონეს ასახავდა. ახალი ფონემის ჩამოყალიბება არსებული ენის წიაღში (მისი ლექსიკის, ფონეტიკისა და გრამატიკის გათვალისწინებით) მიმდინარეობდა. ბევრ სამეტყველო ბგერას ბიოლოგიური და ფიზიკური მახასიათებლების გარდა თავისი ნიშანდობლივი სემანტიკური და გრამატიკული დატვირთვაც ექნებოდა, რომელთა დადგენა ენათმეცნიერების ერთ-ერთ აქტუალურ პრობლემას წარმოადგენს.

პირველი ბგერა, რომელსაც ადამიანთა მოდემის უძველესი წარმომადგენელი ჩამოაყალიბებდა ლარინგალური ჰ იქნებოდა⁵. იგი ყველა ბგერაზე დაბალი ტონის არის და შედარებით ადვილად წარმოითქმება. მას თავდაპირველად, ალბათ, გრძელი ჰ -ს სახით წარმოსთქვამდნენ. შემდეგ, სხვა ბგერებთან შეპირისპირებისას მოხდებოდა მისი ნორმალური სიგრძის ჰ -მდე დაყვანა. დასაინანია ის, რომ სიტყვის მთავარი საშენი მასალა ჰ ბგერა ბევრ ენაში აღარ ფუნქციონირებს.

სამეტყველო ენის განვითარების შემდეგი ეტაპი შედარებით ადვილად წარმოსათქმელი ორი განსხვავებული ბგერიანი ჰ შ , ჰ წ და ჰ წ სიტყვების წარმოქმნა იქნებოდა. ეს სიტყვები, ალბათ, გარესამყაროს მნიშვნელოვანი ობიექტების სახელებად (მზის, მთვარის, წყლის, მთის და სხვა) გამოიყენებოდა. ისინი ბევრ ენაში შორისდებულებების სახით დღესაც ფუნქციონირებენ.

სამეტყველო ენის განვითარების ერთ-ერთი დიდი ეტაპი აღნიშნული სიტყვების **ჰუ, ჰა და ჰი** სახით ჩამოყალიბება და მათგან პაუზით წარმოთქმული შედგენილი სიტყვების **ჰუ-ჰა, ჰუ-ჰი, ჰა-ჰუ, ჰა-ჰი, ჰი-ჰუ და ჰი-ჰა** წარმოქმნა იქნებოდა, რაც ენის გრამატიკის პირველ ჩანასახად შეიძლება ჩაითვალოს. ამ მოქმედების შედეგად გამოეყო ჩვენი შორეული წინაპარი ცხოველთა სამყაროს და მოაზროვნე არსებად (ადამიანად) ჩამოყალიბდა. აღნიშნული შედგენილი სიტყვების აგლუტინაცია **ჰუჰა, ჰუჰი, ჰაჰუ, ჰაჰი, ჰიჰუ და ჰიჰა** სიტყვებად შედარებით გვიან მოხდებოდა.

სამეტყველო ენის განვითარების მეტად მნიშვნელოვანი ეტაპი ზემოთ აღნიშნული სიტყვების გამარტივება (მეორე **ჰ** ბგერაზე შეკვეცა) და მათგან **ჰუა, ჰუი, ჰაუ, ჰაი, ჰიუ და ჰია** სამი განსხვავებული ბგერიანი სიტყვების წარმოქმნა იქნებოდა შესაბამისად. პირველ ასეთ სიტყვად ჩვენ **ჰუა** მიგვაჩნია იმიტომ, რომ იგი მათ შორის ყველაზე ადვილი წარმოსათქმელია, მეორედ კი – **ჰია**. დანარჩენი სიტყვების წარმოქმნა, მათი შედარებით რთული წარმოთქმის გათვალისწინებით, საწყის ეტაპზე საექვოდ მიგვაჩნია. იმ პერიოდის ენის ლექსიკა მინიმუმ **ჰუ, ჰა, ჰი, ჰუა და ჰია** დაუნაწევრებელ სიტყვებს შეიცავდა. ჩვენი ეს მოსაზრება ჰუმბოლტდისა² და ნიკო მარის¹³ გამონათქვამებს კარგად ეხმიანება.

სამეტყველო ენის განვითარების უდიდეს ეტაპად აღნიშნული სიტყვების ანალიზი (შემადგენელ ბგერებად დაშლა) შეიძლება ჩაითვალოს⁵. მათი ანალიზის შედეგად უნდა იყოს პირველი სამეტყველო ბგერები **ჰ, ა, უ და ი** მოძიებული. ამ ბგერებს შორის **ა, უ და ი** მთავარი ხმოვანი ბგერებია, **ჰ კი** – ნახევარხმოვანი. როგორც ჩანს უძველესი სამეტყველო ენა ხმოვან ბგერებზე იყო აგებული.

თანხმოვანი ბგერების ჩამოყალიბებას შედარებით გვიან შეუდგებოდა ადამიანი. მათი მოძიების ძირითადი გზა ხმამიბამვა იქნებოდა. ხმამიბამვით მოძიებული უნდა იყოს მარტივი თანხმოვანი ბგერები: **ს** (სისინი); **შ** (შიშინი); **კ** (კაკუნი); **გ**

(გუგუნი), დ (დუდუნი) და ტ (ტიტინი), რომლებიც მათი შესაბამისი სუა, შუა, კუა, გუა, ღუა და ტუა ენობრივი ელემენტების სახით იქნებოდნენ სიტყვების შესაქმნელად გამოყენებული. ეს ელემენტები მარტივი სიტყვებია, რომელთა სემანტიკა მათი შესაბამისი თანხმომავნი ბგერების ჟღერადობით განისაზღვრებოდა. მაგალითად, კ ბგერა პატარა მაგარი სხეულების დაჯახების შედეგად გამოცემული ხმის ჟღერადობისაგან გამოყოფილი თანხმომავანია, ამიტომ ენობრივ ელემენტში კუა პატარა მაგარი სხეული მოისაზრება. ამ მოსაზრებას კარგად ეხმიანება კუა-ს გამოყენებით შექმნილი სახელები: კურკა, კაკალი, კუნძული, kernel, key, косточка, камень და სხვა. თანხმომავნი ბგერების ჩამოყალიბება ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში მიმდინარეობდა. შერჩეული თანხმომავნის ვარგისიანობას მისი შემცველი სიტყვების ენის სხვა ლექსიკურ ერთეულებთან შეთავსება (შეგუება) განაპირობებდა. იმ ენამ, რომელმაც შერჩეული თანხმომავნი ბგერის შემცველი სიტყვები შეითავსა, ეს თანხმომავნიც გაითავისა.

რთული თანხმომავნი ბგერები (აფრიკატები) კიდევ უფრო გვიან, ენის ქურუმების ინტელექტუალური შრომით არის შექმნილი. მათი შექმნის ძირითადი მიზანი იყო გრძელი სიტყვის მოკლედ წარმოთქმა, მისი ეტიმოლოგიური მნიშვნელობის შეუცვლელად. აფრიკატების შემოღებამ შესაძლებელი გახადა ერთიდაიგივე ეტიმოლოგიური მნიშვნელობის სხვადასხვა ჟღერადობის სიტყვათა ოჯახების შექმნა, რამაც მნიშვნელოვნად გაამდიდრა ენის ლექსიკა. ქართული ენა განსაკუთრებით მდიდარია აფრიკატებით, რაც მათი შემქმნელი ქურუმების დიდ განსწავლულებაზე მიუთითებს. მათ მიერ შექმნილი ზოგიერთი აფრიკატი არასწორად არის ენათმეცნიერებაში იდენტიფიცირებული, რაც ქართული ტოპონიმების, ეთნიკური სახელებისა და ლექსიკის ანალიზით დასტურდება.

ენის ელემენტური თეორიის მიხედვით ყველა ენის ლექსიკა მატრიარქალური და პატრიარქალური კატეგორიების სიტყვებისაგან შედგება. მატრიარქალური სიტყვები შექმნილია **ჰუარუა** კომპლექსის გამოყენებით, რომლისგანაც ნაწარმოებია მზის მატრიარქალური სახელები **Hor** - *ეგვიპტურად*⁶, **Ra** - *ეგვიპტურად* და **hōr** - *ძველსპარსულად*. ანალოგიურად, პატრიარქალური სიტყვები შექმნილია **ჰიარია** კომპლექსის გამოყენებით, რომლისგანაც ნაწარმოებია მზის პატრიარქალური სახელები **Re** - *ეგვიპტურად*, **ri** - *ჩინურად* და **hi** - *იაპონურად*. თავდაპირველად მატრიარქალური ენები ფუნქციონირებდნენ, რომელთა წიაღში ჩამოყალიბდნენ სამეტყველო ბგერები. ჩვენ მატრიარქალური ტოპონიმებისა და ეთნიკური სახელების განხილვით შემოვიფარგლებით.

ჩვენი გამოკვლევების შედეგებით **ზ** და **ჟ** თანხმოვნები მარტივი ბგერები კი არა აფრიკატებია⁷. ამის დასამტკიცებლად განვიხილოთ მატრიარქალური სიტყვების მაწარმოებელი ერთ-ერთი მთავარი კომპლექსი **ჰუარუაჰია**, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *მზე მაღლა* (მზის ამოსვლის ადგილი, ქვეყანა). მისგან ბევრი ძველი ქართული ტოპონიმი და ეთნონიმი არის ნაწარმოები, მათ შორის: **აია**, **გურია**, **გური**, **აგრუი**, **კარი**, **კახი**, **კორახი**, **კოლი**, **კოლხი** და სხვა.

კოლხეთის ძველბერძნული სახელი **Κολχίσι** და მისი ერთ-ერთი პროვინციის სახელი **Κορᾶξια** **ჰუარუაჰიასუა** კომპლექსისგან არის ნაწარმოები, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *მზე მაღლა სვა*, ეთნოლოგიურად კი – **კოლხი (კოლი) სვა**.

კოლხეთის მეორე ძველბერძნული სახელი **Κολχίδια** **ჰუარუაჰიადუა** კომპლექსისგან არის ნაწარმოები, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *მზე მაღლა დუა (დვა)*, ეთნოლოგიურად კი – **კოლხი დვა**.

კოლხეთის ორი უკანასკნელი ძველბერძნული სახელი **Κολχίδιοσ** და **Λαζικα** IV-V საუკუნეებში ერთდროულად ფუნქციონირებდნენ. პირველი მათგანი უფრო ადრეც ფუნქციონირებდა, მეორე კი – უფრო გვიანაც. ტოპონიმისაგან

Κολχιδის კომპლექსი **ჰუარუაჰიადუსუა** აღდგება, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *მზე ძალა დასვა*, ტოპონიმისაგან **ლაძიკა** კი – **ჰუარუადუაზია** კომპლექსი, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *მზე დვა ზემოთ*. ტოპონიმები **Κολχιδის** და **Λαζικα** ერთიდაიგივე ობიექტის სახელებია და მათი მაწარმოებელი კომპლექსების ასტრალური მნიშვნელობებიც ერთიდაიგივეა. მათ შორის განსხვავება იმაშია, რომ ტოპონიმის **Κολχιδის** მაწარმოებელი კომპლექსის შემადგენელი **სუაჰია** ქვეკომპლექსი ტოპონიმის **Λαζიკა** მაწარმოებელ კომპლექსში ენობრივი ელემენტით **ზია** არის ჩანაცვლებული. ეს შემთხვევა მიგვანიშნებს იმაზე, რომ **ზ** ბგერა **სჰ** კომპლექსის შემცველი აფრიკატი არის (**სუაჰია**→**საჰი**→**სჰია**→**ზია**). ამ მოსაზრებით ტოპონიმების **Κολχის** და **Κοραξια** მაწარმოებელ **ჰუარუაჰიასუა** კომპლექსისაგან ტოპონიმები **გრუზია**, **ლაზიკა**, **ლაზია** და **ალზი** არის მიღებული. მაგალითად ტოპონიმი **გრუზია** შემდგენაირად არის ნაწარმოები: **ჰუარუაჰიასუა**→**ჰურუჰიასუ**→**ჰურუსუჰია**→**ჰრუსჰია**→**ჰრუზია**→**გრუზია**. ამ გარდაქმნის მე-5 საფეხურის – **გრუსჰია** – წარმოთქმისას მისი შემადგენელი **სჰ** კომპლექსი ისმის როგორც **ზ** (**ჰ** ბგერა სუსტია და სიტყვის წარმოთქმისას მის წინ მდგომ ბგერის ჟღერადობას ახშობს). გარდა ამისა ტოპონიმის **Κολχιδის** მაწარმოებელ **ჰუარუაჰიადუსუა** კომპლექსისგან, **სჰ//ზ** და **დზ//ძ** ეკვივალენტობების გათვალისწინებით ტოპონიმები **გურძია**, **გურძია**, **ლაძია**, **საძუი** და **აძიუხა** არის მიღებული.

ტოპონიმები **გურძია** და **გურჯია** სახელის *საქართველო* მნიშვნელობით ფუნქციონირებენ. ზოგ შემთხვევაში **გურჯია** ჩანაცვლებულია **გურჟია**-თი ისევე, როგორც **გურძია** **გურზია**-თი. ამ ჩანაცვლებების მიხედვით **ჟ** ბგერა **ზ** ბგერის ანალოგია. თუ გავითვალისწინებთ იმასაც, რომ **ს**, **ზ**, **ძ** და **წ** ბგერები სისინა კლასის ენებს მიეკუთვნებიან; **შ**, **ჟ**, **ჯ** და **ჭ** ბგერები კი შიშინა კლასის ენებს, მაშინ **ზ//სჰ** ეკვივალენტობა **ჟ//შჰ** ეკვივალენტობაზე მიგვანიშნებს. მაშასადამე, **ჟ** ბგერა არის აფრიკატი, რომელიც შედგება **შჰ** კომპლექსისაგან (**შუაჰია**→**შაჰი**→

ზედა ზედაპირზე ხორციელდება და სიტყვით დასვა გამოიხატება, მზის ჩასვლა კი – შუასკნელის ქვედა ზედაპირზე ხორციელდება და სიტყვით დაუშვა გამოიხატება. ამ სიტყვების შემადგენელი ს და შ ბგერები მზის ზესკნელში და ქვესკნელში მდებარეობას ახასიათებენ შესაბამისად. ზესკნელის დამახასიათებელია აგრეთვე აფრიკატები ც (მაგალითად, არსებითი სახელი ცა) და წ (წვერო), ქვესკნელის კი – აფრიკატები ჩ (ჩა, ცა მეგრულად. ალბათ ქვეცა) და ჭ (ჭა).

ზოგადად, ქართულ ენაში თ, ს, ც და წ ბგერების გამოყენებით ზესკნელი და იქ მიმდინარე პროცესები არის ასახული; ტ, შ, ჩ და ჭ ბგერების გამოყენებით – ქვესკნელი და იქ მიმდინარე პროცესები; დ, ს, ზ და ძ ბგერების გამოყენებით – შუასკნელის ზედა ზედაპირი და იქ მიმდინარე პროცესები; დ, შ, ჟ და ჯ ბგერების გამოყენებით კი შუასკნელის ქვედა ზედაპირი და იქ მიმდინარე პროცესები. შიშინა ენებში სამყარო ან პირიქით არის შეცნობილი, ან მისი შეცნობა აღრეულია (ჩვენთვის ეს უკანასკნელი უფრო მისაღებია). ვფიქრობთ, აღრევის შედეგად არის ქართული და მეგრული დიალექტების სიტყვების ცა და ჩა სემანტიკური შეხვედრები გამოწვეული. ანალოგიურად შეიძლება იქნას ახსნილი რუსულ ენაში არსებული “цокание” და “чокание” დიალექტების დაპირისპირება.

მოყვანილი მასალის მიხედვით აფრიკატები ც და წ თანხმოვნებს თ და ს უნდა შეიცავდნენ, აფრიკატები ჩ და ჭ კი – თანხმოვნებს ტ და შ. აფრიკატის ც ეკვივალენტი იქნება თს, აფრიკატის ჩ ეკვივალენტი კი – ტშ. აფრიკატების წ და ჭ შესაბამისი ეკვივალენტები, ჩვენი მოსაზრებით, არის ცჰ და ჩჰ შესაბამისად. ამ მოსაზრების სამართლიანობის საჩვენებლად გავაანალიზოთ მათი შემცველი ქართული ეთნიკური სახელები წანი და ჭანი.

ეთნიკური სახელი წანი ზოგადი ფონოლოგიის თვალსაზრისით მიღებულია სიტყვისაგან ტსანი, ენის ელემენტური თეორიის თვალსაზრისით კი – სიტყვისაგან ცჰანი. სიტყვის ტსანი წარმოთქმისას წ ბგერა საერთოდ არ ისმის,

სიტყვის **ცჰანი** წარმოთქმისას კი – გამოკვეთილად ისმის. **წ** ბგერა **ჰ** ბგერით ჩახშობილი **ც** ბგერა არის, რასაც არაკავკასიური ენოვანი ხალხების მეტყველებაში **წ** ბგერის **ც** ბგერის სახით წარმოთქმა კარგად ეხმიანება.

ეთნიკური სახელი **ჰანი** ზოგადი ფონოლოგიის თვალსაზრისით მიღებულია სიტყვისაგან **თშანი**, ენის ელემენტური თეორიის თვალსაზრისით კი – სიტყვისაგან **ჩჰანი**. სიტყვის **თშანი** წარმოთქმისას **ჰ** ბგერა საერთოდ არ ისმის, სიტყვის **ჩჰანი** წარმოთქმისას კი – გამოკვეთილად ისმის. **ჰ** ბგერა **ჰ** ბგერით ჩახშობილი **ჩ** ბგერა არის, რასაც არაკავკასიური ენოვანი ხალხების მეტყველებაში **ჰ** ბგერის **ჩ** ბგერის სახით წარმოთქმა კარგად ეხმიანება.

აღნიშნულიდან გამომდინარე **წ** ბგერის ეკვივალენტია **თსჰ**, **ჰ** ბგერის ეკვივალენტი კი – **ტშჰ**, ე.ი. **წ//თსჰ** და **ჰ//ტშჰ**.

ჩვენი მოსაზრებით, მთიანი რეგიონის მაღლობ ადგილებში მოსახლე ხალხის ზოგადი ქართული სახელი არის **წანი**, ღრმა ხეობებში მოსახლე ხალხის ზოგადე ქართული სახელი კი – **ჰანი**.

აფრიკატები, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, გრძელი სიტყვის მოკლედ წარმოსათქმელად არის შემოღებული. საინტერესოა რომელი ტოპონიმების შემოკლებით არის ეთნიკური სახელები **წანი** და **ჰანი** მიღებული.

ეთნიკური სახელი **წანი** **სუაჰმაჰუარუათუაჰია** კომპლექსისგან არის ნაწარმოები, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *სვა მამა მზე თავი მაღლა* (მზის ამოსვლის ადგილი, აღმოსავლეთი). ამავე კომპლექსისგან არის ტოპონიმი **საქართველნო** მიღებული.

ეთნიკური სახელი **ჰანი** **შუაჰმაჰუარუატუაჰია** კომპლექსისგან არის ნაწარმოები, რომელიც ასტრალურად ნიშნავს *შვა მამა მზე ტრ... მაღლა* (მზის ჩასვლის ადგილი, დასავლეთი). ამავე კომპლექსისგან მიიღება ტოპონიმური სახელი **შაქარტველნო**.

ლიტერატურა

1. Будагов Р. А. Введение в науку о языке. М., 1965.
2. Б. В. Якушин. Гипотезы о происхождении языка. М., 1984.
3. არნოლდ ჩიქობავა. ზოგადი ენათმეცნიერება II. თბილისი, 1983.
4. იბერიულ კავკასიური ენათმეცნიერება ტ. 3. თბილისი, 1952.
5. კარლო ბარბაქაძე. ენის ელემენტური თეორია. თბილისი, 2003.
6. კარლო ბარბაქაძე. წერილების კრებული I. თბილისი, 2010.
7. კარლო ბარბაქაძე. ენის წარმოშობის შესახებ. თბილისი, 1999.
8. Китайско-русский словарь. Под ред. Б. Г. Мудрова. М., 1980.
9. I-Intro to Old English-7.Verbs, p.6 to17.
10. ჰაინც ფენრიხი, ზურაბ სარჯველაძე. ქართველურ ენათა ეტიმოლოგიური ლექსიკონი. თბილისი, 1990.
11. [https://en.wikipedia.org/wiki/Hu_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Hu_(mythology))
12. Н. Я. Марр. Избранные работы, т.I. Ленинград, 1933.
13. Язык и история, №1. Ленинград, 1936.
14. Н. Я. Марр. Избранные работы, т.V. Ленинград, 1935.
15. З. И. Баранов, А. В. Котов. Русско-китайский словарь. М., 1990
16. А. Г. Преображенский. Энциклопедический словарь русского языка, т. 2. М., 1959.
17. Мифы народов мира т.2. М., 1988
18. Мифы народов мира т.1. М., 1987
19. გიორგი ახვლედიანი. ზოგადი ფონეტიკის საფუძვლები. თბილისი, 1999

P R E F A C E

The main value of this small book is the System of Language Elements, which I discovered at the end of 1995. The purpose of my research was to find the roots of words with the help of their analysis (de-affixation). My interest in this issue arises from the fact of comparison the word structure with the structure of chemical substance. In the process of research, I introduced the concept of common affixes and, using them, I chose common affixes for the Georgian language. This played a decisive role in separating parts from Georgian words. The question of systematization of the found roots was decided on basis of knowledge, obtained at the Tbilisi State University, while studying at the Physics Faculty in 1952-1957. I extended certain known laws of physics, mathematics and chemistry to the object of research and as a result discovered the System of Language Elements.

I conducted the research in the village of Gurgeniani, Lagodekhi district, where I was in the status of Abkhazian refugee. It is my home village, I was born and spent my childhood there. My brother and some fellow villagers knew about my interest in linguistics and where possible helped in its implementation, for which I am extremely thankful to them. I used 11 volumes of the Georgian Soviet Encyclopedia as literature that close people from the village had gathered for me. Paper to write on was a problem at that time. I resolved this problem by using old wallpapers that were in our house. I assembled note-books from them and used them.

In early 1996, I left Gurgeniani and went to Tbilisi in order to familiarize Georgian linguists with the results of my research. After that, I continued conducting the research at the National library of Georgia.

In the initial stage of my research, the main task was to identify the basic rules of the Language Element System. To solve this problem, I got acquainted with the literature on phonology, general linguistics and the origin of the language. In addition, I paid much attention to the study of mythology and ethnology. I published the

results of my research in the form of four monographs and introduced them to broad audience.

In order to evaluate the results of my research, I applied to several official scientific structures of Georgia, in particular:

In 1996 to Ivane Javakhishvili Tbilisi State University;

In 1998 to the Academy of Science of Georgia;

In 2007 to Ivane Javakhishvili Tbilisi State University;

In 2013 to Scientific National Academy of Georgia;

In 2014 to Tbilisi State University of Ilia.

The official answers of these universities to my statements were identical. For them, the methodology I use and the results of the research that arise from it, are unacceptable. In contrast to them, the response from the Scientific National Academy of Georgia in 1998 to my statement, was that the methodology used by me is equated to the Paleontological Four-Element Analysis of N. Marr, and the answer to the statement of 2013 is the follows:

"Dear Mr. Carlo,

I got acquainted with your Elemental Theory of Language a few years ago. I personally do not share it, but it's not the main thing. I consider it significant that the paleontological method of the Four-Elemental Analysis of N. Marr in our and foreign science is rejected rather documentary and more scientific grounds are needed to raise the issue and renewal on its discussion."

Academician: Gucha Kvaratskhelia. 1. 12. 15. №17
24. 03. 2016. №010107-391/118

I introduced many well-known foreign linguists with the main results of my research through the Internet. I have not received any feedback from them yet.

The methodology of my research is particularly useful for peaceful resolution of contentious ethnic issues, which I am happy to perform.

Karlo Barbakasdze. 14. 08. 2018

THE ORIGIN OF LANGUAGE

Ancient Greek philosopher Democritus compared the structure of a word to the structure of a chemical substance and said, that as the thing consists of individual atoms and a complex substance consists of simple things, also in language, a syllable consists of letters, and a compound word consists of syllables¹.

By the opinion a German linguist Wilhelm von Humboldt, the words of the oldest language contained only roots, with no affixes².

According to N. Marr all the languages existing in the world come from four elements: **sal, ber, ion, rosh**³. This theory is known as the Paleontological Four-Element Analysis, which was rejected because it could not solve any linguistic problem.

By declaration of Turkish scientists, all the languages of the world are derived from the basic element **ay**⁴. They considered the sun as the material basis of element **ay** but could not create a linguistic theory associated with it.

In the process of creating the Elements Theory of Language⁵, like Democritus, we found similarity between the structure of a word and chemical matter, and on this basis, we generalized the typical laws of the chemical substances for the structure of words.

We believe that the syllables of Democritus and the roots of Humboldt are simple words or the language elements^{5,6}.

It is known, that the simple chemical substance contains one chemical element, and compound substance – one main (root) chemical element and one or more active chemical elements. Similarly, a simple word contains one language element and a compound word – one main (root) language element and one or more active language elements, in which we imply affixes⁷.

The meaning of a simple word is defined by the meaning of its language element, and the meaning of a compound word will be defined by meaning of its basic language element, which should be the name of a subject or object denoted by the compound word. Other linguistic elements of a compound word are the epithets of some subject or object.

In chemistry, the chemical analysis allows to find the basic element of a compound substance by the removal of its active chemical elements. In the same way, it is possible to find the basic language element of a compound word in linguistics by removing all its affixes (de-affixation). To carry out this operation it is necessary to know the common affixes of language, of the words to be analyzed. Such affixes aren't known. Nevertheless, we have tried to find such common word affixes using the principle of structural word similarity to chemical substances.

Chemicals usually contain some active chemical elements, the amount of which is limited. They are known to the chemists, and by using some chemical reagents they separate them from the study substances. Similar actions can be performed on a language.

In English vocabulary often the same letter complexes of the consonants: **d, l, n, r, s** or **t** and vowels **a** and **i** occur in words. Many of them are often used in different languages as affixes (in case of the letter **s** the affixes of the Georgian language: **sa-**, **si-**, **-s**, **-sa**, **-si**, **-sia**, **-is**). We have taken them as common affixes of English language and by removing them from the word (de-affixation) we found the roots of the words (Table 1). It will be noted, that the letters of the language elements and of the words, which were received by using language elements, is read as the letters of Latin language. Besides, we will use the international transcriptions of some Georgian letters which are absent in the Latin alphabet⁸: **თ** – **t^h**; **ქ** – **q**; **ღ** – **γ**; **ყ** – **q'**; **შ** – **š** (sh); **ჯ** – **ž**; **ჩ** – **č** (ch); **ც** – **c** (ts); **ძ** – **z** (dz); **წ** – **c'**; **ჭ** – **č'**; **ხ** – **χ** (kh); **ჯ** – **ž** (dž). Some English words and operations carried out in the process of root searching are denoted in the names of columns of this table.

Table 1

The words and theirs roots, obtained by de-affixations of words.

I – word; II – transformation; III – affixes separation; IV – remaining letters; V – restored letter **h**; VI – metathesis and restored letters; VII – restored roots.

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1	absent	absiant	ab-sia-n-t	ab	ab	(h)ba	hba
2	after	aftiar	af-tia-r	af	af	(h)fa	hfa
3	amid	amid	am-id	am	am	(h)ma	hma
4	April	april	ap-ri-l	ap	ap	(h)pa	hpa
5	avid	avid	av-id	av	av	(h)va	hva
6	bag	bag	bag	bag	bag	gba	gba
7	balk	balk	Ba-l-k	bak	bak	kba	kba
8	bash	bash	bash	bash	bash	shba	shba
9	batch	batch	ba-t-ch	bach	bach	chba	chba
10	bath	bath	bath	bath	thba	thba	t ^h ba
11	bleak	bliiak	b-lia-ak	bak	bak	kba	kba
12	cab	cab	cab	cab	cab	cba	cba
13	calf	calf	ca-l-f	caf	caf	cfa	cfa
14	cam	cam	cam	cam	cam	cma	cma
15	cap	cap	cap	cap	cap	cpa	cpa
16	cede	ciadia	cia-dia	cia	cia	cia	cia
17	centre	ciantria	cia-n-t-ria	cia	cia	cia	cia
18	chap	chap	chap	chap	chap	chpa	chpa
19	charm	charm	cha-r-m	cham	cham	chma	chma
20	chest	chiast	chia-s-t	chia	chia	chia	chia
21	choler	chualiar	chua-lia-r	chua	chua	chua	chua
22	clot	cluut	c-l-ua-t	cua	cua	cua	cua
23	coin	cuain	cua-in	cua	cua	cua	cua
24	daunt	daunt	da-u-n-t	u	u	(h)u(a)	hua
25	denote	dianuatia	dia-n-ua-tia	ua	(h)ua	hua	hua
26	dige	digia	di-gia	gia	gia	gia	gia
27	dike	dikia	di-kia	kia	kia	kia	kia
28	dip	dip	di-p	p	p	(h)p(a)	hpa
29	gen	gian	gia-n	gia	gia	gia	gia
30	giant	giant	gia-n-t	gia	gia	gia	gia
31	go	gua	gua	gua	gua	gua	gua
32	god	guad	gua-d	gua	gua	gua	gua
33	guard	guard	gua-r-d	gua	gua	gua	gua

34	east	iast	ia-s-t	ia	(h)ia	hia	hia
35	elder	ialdiar	ia-l-dia-r	ia	(h)ia	hia	hia
36	end	iand	ia-n-d	ia	(h)ia	hia	hia
37	fag	fag	fag	fag	fag	gfa	gfa
38	fakir	fakir	fak-ir	fak	fak	kfa	kfa
39	fax	fax	fax	fax	fax	xfa	xfa
40	filth	filth	f-il-th	fth	fth	thf(a)	thfa
41	finch	finch	f-in-ch	fch	fch	chf(a)	chfa
42	friz	friz	f-ri-z	fz	fz	zf(a)	zfa
43	he	hia	hia	hia	hia	hia	hia
44	heir	hiair	hia-ir	hia	hia	hia	hia
45	hen	hian	hia-n	hia	hia	hia	hia
46	hoist	huaist	hua-is-t	hua	hua	hua	hua
47	horn	huarn	hua-r-n	hua	hua	hua	hua
48	hole	hualia	hua-lia	hua	hua	hua	hua
49	idea	idiaa	i-dia-a	ia	(h)ia	hia	hia
50	invade	invadia	in-va-dia	va	(h)va	hva	hva
51	jab	jab	jab	jab	jab	jba	jba
52	jalap	jalap	ja-la-p	jap	jap	jpa	jpa
53	jam	jam	jam	jam	jam	jma	jma
54	jest	jiast	jia-s-t	jia	jia	jia	jia
55	jet	jiat	jia-t	jia	jia	jia	jia
56	join	juain	jua-in	jua	jua	jua	jua
57	jolt	jualt	jua-l-t	jua	jua	jua	jua
58	kernel	kiarnial	kia-r-nia-l	kia	kia	kia	kia
59	kettle	kiattlia	kia-t-t-lia	kia	kia	kia	kia
60	khamsin	khamsin	kham-si-n	kham	kham	khma	khma
61	khanate	khanatia	kha-na-tia	kha	kha	kh(u)a	khua
62	kinsman	kinsman	k-in-s-ma-	kma	kma	kma	kma
63	knot	knuat	k-n-ua-t	kua	kua	kua	kua
64	krone	kruania	k-r-ua-nia	kua	kua	kua	kua
65	mad	mad	ma-d	ma	(h)ma	hma	hma
66	magnate	magnatia	mag-na-ia	mag	mag	gma	gma
67	mirth	mirth	m-ir-th	mth	mth	thm(a)	thma
68	oh	uah	uah	uah	uah	hua	hua
69	oil	uail	ua-il	ua	(h)ua	hua	hua
70	ox	uax	uax	uax	uax	xua	xua
71	paid	paid	pa-id	pa	(h)pa	hpa	hpa
72	park	park	pa-r-k	pak	pak	kpa	kpa
73	path	path	path	path	path	thpa	thpa

74	plash	plash	p-la-sh	psh	psh	shp(a)	shpa
75	quail	quail	qua-il	qua	qua	qua	qua
76	sexual	siaxual	sia-xua-l	xua	xua	xua	xua
77	shaft	shaft	shaf-t	shaf	shaf	shfa	shfa
78	sham	sham	sham	sham	sham	shma	shma
79	she	shia	shia	shia	shia	shia	shia
80	shine	shinia	shi-nia	shi	shi	shi(a)	shia
81	shore	shuaria	shua-ria	shua	shua	shua	shua
82	shot	shuat	shua-t	shua	shua	shua	shua
83	taxi	taxi	ta-xi	xi	xi	xi(a)	xia
84	then	thian	thia-n	thia	thia	thia	thia
85	these	thiasia	thia-sia	thia	thia	thia	thia
86	thole	thualia	thua-lia	thua	thua	thua	thua
87	those	thuasias	thua-sia	thua	thua	thua	thua
88	thrift	thrift	th-ri-f-t	thf	thf	thf(a)	thfa
89	vacillate	vacillatia	vac-il-la-tia	vac	vac	cva	cva
90	vakil	vakil	vak-il	vak	vak	kva	kva
91	valid	valid	va-li-d	va	(h)va	hva	hva
92	van	van	va-n	va	(h)va	hva	hva
93	vanish	vanish	va-ni-sh	vash	vash	shva	shva
94	varg	varg	va-r-g	vag	vag	gva	gva
95	vlach	vlach	v-la-ch	vch	vch	chv(a)	chva
96	X-bit	xbit	xb-it	xb	xb	xb(a)	xba
97	Xmas	xmas	xma-s	xma	xma	xma	xma
98	Z-bar	zbar	zba-r	zba	zba	zba	zba
99	zest	ziast	zia-s-t	zia	zia	zia	zia
100	zone	zuania	zua-nia	zua	zua	zua	zua

The letters **e** and **o** of the English words, to be analyzed, from the Table 1 (column I) were transformed into their equivalents **ia** and **ua**, accordingly (column II). Then the above-mentioned affixes were distinguished from the received letter complexes (column III) and removed from them (column IV).

After these operations, the analysed English words were left with either a lone letter or complexes containing two or three letters. There were such words which didn't contain affixes chosen by us (for example, *make*), or contained not enough affixes (for example, *gambol*). After removing their affixes, many letters remained, therefore we couldn't find their roots. There were also such words

which consisted only of affixes (for example, *list*), and after their removal there was nothing remaining. The results of the analyses of such words aren't presented in this table.

The column IV from Table 1 contains many complexes with three letters (without labials **b**, **f**, **m**, **p** and **v**). Their first letter is a **consonant**, second – **u** or **i**, third one – **a**. The similarly complexes in Georgian language are the words with their own meanings. For example: **gia** (*build*), **dia** (*lay*), **χia** (*tear*), **t^hia** (*light*), **lia** (*flow*), **ria** (*go*), **rua** (*canal*), **šia** (*hungry*), **šua** (*mid*), **sua** (*put*), **tia** (*accommodate*), **tua** (*udder*), **γua** (*baby*), **γia** (*open*), **qia** (*praise*), **zia** (*on*) and others. In the same column there are many complexes with three letters containing the labial letters **b**, **f**, **m**, **p** or **v**. In these complexes the first letter is a **consonant** (except labial), second – **labial**, third – **a**. There are many complexes of similar structure of three letters with their own meanings in Georgian language. For example: **lba** (*wet*), **qba** (*grind*), **tba** (*lake*), **t^hba** (*warm*), **t^hfa** (*warm*), **γma** (*deep*), **χma** (*voice*), **zma** (*brother*), **sma** (*drink*), **thma** (*hear*), **lpa** (*rot*), **spa** (*army*), **gva** (*sweep*), **dva** (*place*), **žva** (*shits*), **qva** (*stone*), **rva** (*eight*), **sva** (*seat*), **šva** (*birth*) and others. The above three-letter words of Georgian language, which have their own semantics, were perceived as the roots of words and on this basis formed a basic structure of the roots of the words. In our opinion, the main structure of word roots consisted of three different sounds, the first of them is a **consonant** (*except labial*); the second – a **labial** or **i**; the third one – **a**.

In the same column IV there are two-letter complexes corresponding to the main structure with the difference that their first consonant is absent there (for example: **ua**, **ia**, **va**, **pa**). We considered them as the remains of three-letter complexes, which initial **h** was abbreviated and the letter **h** was restored in them (Column V in brackets. The abbreviation of the first letter **h** in a word is known in all the languages around world). As a result of that operation we received some three-letter complexes of the main structure (column VI).

In column IV there are also many complexes consisting of three letters (for example: **bag**, **fak**, **kham**, **path**, **vash**) and from two letters (for example: **ab**, **af**, **am**, **fch**, **psh**). The first of them is different from the main structure, an arrangement of letters, the second – an arrangement of letters and the quantity of letters. Using metathesis, we reconstructed them according to the basic structure (**gba**, **kfa**, **khma**, **thpa**, **shva**) and sequence of its letters (**ba**, **fa**, **ma**, **chf**, **shp**) (column VI). This was required by the structure of the main three-letter complex and some words, obtained from the restored complexes (e.g. **khma-voice**, in Georgian and **shva-birth**). After that, the dominant argument of the main structure became more convincing. We considered it reasonable to restore the main structure (column VII, of table 1) from one letter and two-letters, which remained in column IV, by the addition of corresponding letters to them (column VI, in brackets).

The letters of the common affixes **d**, **l**, **n**, **r**, **s** or **t** also form the roots of the basic structure. For their identification one of these letters should be considered as an ordinary consonant, and allocate it from the words containing it, using the remaining affixes. The operations conducted in this direction and the obtained results are presented in Table 2.

Table 2

The words and their roots, obtained by de-affixations of words.

I - word; II - transformation; III- affixes separation; IV- remaining letters; V - metathesis; VI - restored roots.

	I	II	III	IV	V	VI
d	bad	bad	bad	bad	dba	dba
	fad	fad	fad	fad	dfa	dfa
	mad	mad	mad	mad	dma	dma
	pad	pad	pad	pad	dpa	dpa
	valid	valid	va-li-d	vad	dva	dva
	delete	dialiatia	dia-lia-tia	dia	dia	dia
	do	dua	dua	dua	dua	dua
l	bald	bald	bal-d	bal	lba	lba
	false	falsia	fal-sia	fal	lfa	lfa

	mal	mal	mal	mal	lma	lma
	pal	pal	pal	pal	lpa	lpa
	vital	vital	v-it-al	val	lva	lva
	led	liad	lia-d	lia	lia	lia
	lode	luadia	lua-dia	lua	lua	lua
n	ban	ban	ban	ban	nba	nba
	fan	fan	fan	fan	nfa	nfa
	man	man	man	man	nma	nma
	pan	pan	pan	pan	npa	npa
	van	van	van	van	nva	nva
	nest	niast	nia-s-t	nia	nia	nia
	nod	nuad	nua-d	nua	nua	nua
r	bar	bar	bar	bar	rba	rba
	far	far	far	far	rfa	rfa
	mar	mar	mar	mar	rma	rma
	par	par	par	par	rpa	rpa
	larva	larva	la-rva	rva	rva	rva
	red	riad	ria-d	ria	ria	ria
	rod	ruad	rua-d	rua	rua	rua
s	baste	bastia	bas-tia	bas	sba	sba
	fast	fast	fas-t	fas	sfa	sfa
	mast	mast	mas-t	mas	sma	sma
	past	past	pas-t	pas	spa	spa
	vast	vast	vas-t	vas	sva	sva
	senile	sianilia	sia-ni-lia	sia	sia	sia
	sole	sualia	sua-lia	sua	sua	sua
t	bat	bat	bat	bat	tba	tba
	fat	fat	fat	fat	tfa	tfa
	mat	mat	mat	mat	tma	tma
	pat	pat	pat	pat	tpa	tpa
	vat	vat	vat	vat	tva	tva
	tens	tians	tia-n-s	tia	tia	tia
	tone	tuania	tua-nia	tua	tua	tua

According to the restored roots of Tables 1 and 2, many English words of various meanings have identical roots. Moreover, many roots of English words (without **labial**) contain one consonant, and with **labials** (except **u**) – two. English words generally contain the roots of the main structure.

In order to establish the interrelation between the restored roots of words we began searching for their common signs. It turned out to be their second letter, the labial **b, f, m, p, v** or vowel **i**. In Table 3 is shown one copy of identical roots from the restored roots, which are given in tables 1 and 2. The roots of words with the initial letter **h** were placed on the first place, because they occur more often than others, and the letter **h** has the lowest tone indicating its early origin.

Table 3

The system made up of found roots of words

hba cba chba gba dba jba kba lba nba rba sba shba tba thba xba zba
hfa cfa chfa gfa dfa jfa kfa lfa nfa rfa sfa shfa tfa thfa xfa zfa
hia cia chia gia dia jia kia khia lia nia ria sia shia tia thia xia zia
hma cma chma gma dma jma kma lma nma rma sma shma tma zma
hpa cpa chpa dpa jpa kpa kpa npa rpa spa shpa tpa thpa xpa
hua cua chua gua dua jua kua khua lua nua qua rua sua shua tua xua
zua
hva cva chva gva dva kva jva lva nva rva sva shva tva thva xva

The roots of words, which were found by us, undoubtedly vary by their time of origination. Most likely, the roots of words containing the easily pronouncing letters were formed first, for example **hua** and **hia**. The roots containing a consonant were formed later, and the roots containing two consonants (for example **kma, rpa**) were formed much later. We believe that the main roots of words are **hua** and **hia** (this opinion is confirmed by the hieroglyph of Chinese language with a Latin transcription **hé, hú** with the meaning of *kernel*, the *essence* and the *central*⁹). Other word roots were created by their analogy.

Table 3 contains 7 rows consisting of roots of words. The roots in each row are different from each other by their first consonant. It is known from Georgian literature, that the occurrence of many initial consonants (for example: **kh**, **q**, **g**, **γ**, **k** and others) in Georgian words is associated with the letter **h**. Its tonality is weaker than the tonalities of every other known colloquial sounds, therefore it transformed easier into other letters. Taking this into account, we suppose, that all consonants were received from the transformation of the initial letter **h**. As a result of this assumption of Table 3 we formed the column (I) of Table 4.

Table 4

Transformation the system made up of found roots of words.

hba		hia	
hfa		hpa	
hia		hma	
hma	(I)	hfa	(II)
hpa		hba	
hua		hva	hia (III)
hva		hua	hua (IV)

In column (I), Table 4, all of the roots, except **hia**, contain one of the various labials. Among them the **u** has the lowest tonality. We assumed that the initial labial is the **u**, and the first of roots of column I of Table 3 is **hua**. To place the other roots in this column, we analyzed the words of several languages in relation to labial letters. The Georgian words: **veli** (*valley*), **bari** (*lowland*), **ferdi** (*slope*), **mtha** (*mountain*) and **piki** (*peak*) were interesting in this case. They contain the labial letters **v**, **b**, **f**, **m**, **p** and in this sequence indicate different heights of mountain, from the plain to the peak, respectively. Besides this, these letters are found in the same sequence in the words of different languages that indicate the age categories from the newborn (with letter **v**) to an elderly (with letter **p**) accordingly. Taking into account these facts from the column (I) of Table 4 we constructed the column (II).

A Parent language, which is considered as the beginning of all modern languages, at the first stage of its development, hardly contained any difficultly uttered consonants, including the labials. Later, the letter **v** could be formed with the alternation **u**→**v**, the letter **b** - with the alternation of **v**→**b**, etc. Presumably, the parent language of the initial period had only two roots of the words **hua** and **hia**, which form the column III of Table IV. At that time, perhaps, all consonant were considered as usual consonant sounds and labials **b**, **v**, **f**, **m**, and **p** were creating the roots **bua**, **bia**, **vua**, **via**, **fua**, **fia**, **mua**, **mia** and **pua**, **pia**. Probably, two rows corresponding to members of column **hua** and **hia** were formed from the roots of words of that period (including those which contain labials letters). This case points to the reform of language, carried out by the old linguists and the conversion of the column (II) of Table 4 in the column (III). It seems to us that the mythological message about separation of the Sky and Earth relationship by Sumerian god **Enlil** narrates about transition from column II of Table 4 to column III. In this case the root **hua** and the other members of its row describe terrestrial events, and the root **hia** and the members of its row - heavenly events.

Some Old English words containing the letter **u** in the new English were replaced with words with the same values in which the letter **u** is replaced by the letter **i** (for example, **flung**→**fling**). This fact in the English grammar is known as *i-mutation*¹⁰. A similar case in the Georgian language (for example, **msuži**-**msiži**) is known as the *alternation u*→*i*¹¹. We assume that the words of Old English and Old Georgian were formed from row of **hua**. The same words from New English and from New Georgian were formed from the row of **hia**. This substitution means the **hua**→**hia** transformation. Based on this, the ancient language in the first step of its existence, had only one root, consisting of three different letters, the **hua** (column (IV) of Tablt 4). This opinion is a good echo of the deity of the first word of Egyptian mythology the **hu**¹². Later on, humanity created others roots of words (the simple words)

similar to the **hua**, with three different letters. From this point of view the following opinion of N. Marr is of interest:

“Язык не создан, а создавался. Создавался же он не тысячелетиями, а десятками, сотнями тысячелетий. Много десятков тысяч лет одному звуковому языку. Достаточно сказать, что современная палеонтология языка нам дает возможность дойти в его исследовании до эпохи, когда в распоряжении племени было только одно слово для применения во всех значениях, какие тогда осознавало человечество”¹³.

“Звуковой язык не начался с отдельных слагавшихся в слова звуков. Он начался с цельных слов, представлявших собой каждое один целый диффузный звук”¹⁴

Table 5

The Periodic System of Roots of Words

7	hia	dia	gia	kia	nia	qia	ria	sia	tia	...
6	hpa	dpa	gpa	kpa	npa	qpa	rpa	spa	tpa	...
5	hma	dma	gma	kma	nma	qma	rma	sma	tma	...
4	hfa	dfa	gfa	kfa	nfa	qfa	rfa	sfa	tfa	...
3	hba	dba	gba	kba	nba	qba	rba	sba	tba	...
2	hva	dva	gva	kva	nva	qva	rva	sva	tva	...
1	hua	dua	gua	kua	nua	qua	rua	sua	tua	...

According to our assumptions (alternation of consonants in the **h**, and labials and **i** in the **u**), we imagined **hua** as a function with two discretely changing arguments **h** and **u**. By decomposition to these arguments from **hua** was obtained Table 5, which we called a Periodic system of word roots (in the alternation of consonant ranks, the probable precedence of their formation was taken into account). Table 5 is a modified form of Table 3 with the difference that its elements have a functional dependence and the place of their location is changed.

The first row of Table 5 is the axis, which corresponds to the discretely changing letter **h** and the first column of Table 5 is the axis which corresponds to the discretely changing letter **u**. The main

members of Table 5 are the elements of the first row and first column. They are the coordinates of other members of this table, which were obtained by merging the coordinates, corresponding to them (for example, by merging the coordinates **sua** and **hpa** the element **spa** was obtained in the following way⁵: **suahpa** → sapa→**spa**). According to the aforementioned, the simple (genuine) roots are the elements composing the first line and the first column of Table 5, the rest of the roots are complicated (compound) root words and therefore we do not believe that it would be correct to evaluate them in the word root range. The elements of the **hia** row often occur in words and as an exception, we left them in Table 5. As a result of these actions, from Table 5 we obtained a certain system consisting of language elements given in Table 6.

Table 6

The System of Language Elements

hia	dia	gia	kia	nia	qia	ria	sia	tia	...
hpa									
hma									
hfa									
hba									
hva									
hua	dua	kua	gua	nua	qua	rua	sua	tua	...

Subsequent studies showed us that the elements of Table 6 are the simplest words, with their own semantics. By their merging, compound words were obtained. In their functional meaning, they remind us the chemical elements and we called them linguistic elements. We called Table 6, consisting of them, the system of linguistic elements. The linguistic elements of this system, unlike elements of N. Marr, contain only one consonant (not counting the labial).

All the words of all languages in the world were formed according to the rules of the system of language elements, therefore, Table 6 is their key, and the elements of Table 6 are the elementary words. All language elements were obtained with transformation of

the main language element **hua**, therefore, they are variety of the **hua** (at the initial stage of our research this material was named as the **Hua Phenomenon**⁷). With the help of the System of language elements it is possible to solve many problems of linguistics, the origin of language among them. For this purpose, it is necessary to research the semantics of the language elements and the rules of word formation from them.

Table 7 shows the language elements, their supposed meanings and the words containing these elements (The complexes of simple letters are given in the brackets, from the corresponding compound consonants – affricates were created). Some languages and mythologies of the world were used for their identification. True meanings of language elements may be found with the deep large-scale analysis of all existing and dead languages of the world.

Table 7

The indicative values of language elements.

The language elements of the column and their presumable meanings.

hia	he; hi - the sun (by Japanese); high.
hpa	papa; pass; old; peak; far west.
hma	man; male; mountain; near west.
hfa	fellow; fairy; ferdobi - slope (by Georgian); central.
hba	baby; boy; bari-lowland (by Ge.); near east.
hva	vacancy; new-born; veil; valley; far east.
hua	halo; holy; houl - the sun (by Cimmerian).

The language elements of the rows, corresponding to the simple consonants and their presumable meanings.

gua	god; gold; gully; guli - heart (by Ge.); gora - hill (by Ge.).
gia	gia - build (by Ge.); giant; genial; gem; girl; glimmer.
dua	dab; dawn; dale; dam; dado - put (by Ge.); doli - birth (by Ge.).
dia	dear; deed; devout; dia - lay (by Ge.); dila - morning (by Ge.).
t^hua	t ^h au - head (by Ge.); thaw; thought; thump; thank. tower; town.
t^hia	t ^h ia - shine and head (by Ge.); think; thermal, t ^h et ^h ri - white (by Ge.).
kua	corn; crop; cap; cardiac; canal; cable; cave; calf.
kia	keen; keel; kernel; knife; keg; key; kind; kink.
lua	luminary; lucid; lamp; lantern; lustre; lava; sun.

lia	leave; leak; light; life; lift; lily; lile - sing of sun (by Ge); Sun.
nua	nua - deity of reason (in mythology); Noah; nob; nous.
nia	new; neat; nice; Nike; mental; mind; tense; tent.
rua	ru - canal (by Ge); ravine; road; ra - sun (by mith.).
ria	ria - walk (by Ge); ride; rise; ray; ri - sun (by Chinese).
sua	sua - seat (by Ge); suave; super; saint; swan; sun.
sia	sia - deity of wisdom (in mythology); see; seed; swell.
tua	tutua - vulva (by Ge); tunnel; tub; tail; tank; tap; to-be.
tia	tia - contain (by Ge); tear; tight; tick; tip; title; trig; temple.
ɣua	ɣua - Embryo (by Ge); ɣma - deep (by Ge); ɣame - night (by Ge).
ɣia	ɣia - open (by Ge); ɣeba - take (by Ge); ɣmerti - god (by Ge).
q ua	q ua - appendix of object (by Ge); q uri - ear (by Ge).
q ia	kry - (by Ge); q eli - throat (by Ge); q iq ini - croak (by Ge).
qua	qya - stone (by Ge); qoɣi - hut (by Ge); qvabi - cave (by Ge).
qia	qia - praise (by Ge); qeri - barley (by Ge); qerqi - bark (by Ge).
šua	šua - birth (by Ge); shut; shade; shame; shamble; shun; shout.
šia	šia - hungry (by Ge); she; sheen; shed; shifty; shell; shivery.
ɣua	ɣura - close (by Ge); хам; хватка; хвастать; хлопоть; худеть.
ɣia	ɣia - tear (by Ge); khaki; хер; хрен; хитрый; хищник; хмель.

The language elements of the rows, corresponding to the compound consonants and their presumable meanings.

zua	(suahua)	zura - hen (by Ge); zone; resolute; result; resume;
zia	(suahia)	ze - on (by Ge); zeal; Zeus; zest; zero; size; present.
žua	(šuahua)	žami - time (by Ge); жаль; жажда; жать; ждать.
žia	(šuahia)	žini - whim (by Ge); жизнь; жреб; жеребец; мужик.
cua	(^h uasua)	ca- sky and girl (by Ge); coli - wife (by Ge); цоколь.
Cia	(^h uasua)	cia - heavenly (by Ge); kaci - man (by Ge); цель; цена.
čua	(tuašua)	čumi - silent (by Ge.); charm; champ; chance; чарадей.
čia	(tuašia)	koči - man (by Ge); child; chit; cheer; честь; чисто.

The language elements of the rows, corresponding to the supercompound consonants and their presumable meanings.

ɣua	(duazua←duasuahua)	ɣua - female (by Ge); ɣra - bear (by Ge) (female).
ɣia	(duazia←duasuahia)	ɣia - unkle (by Ge); ɣe - son (by Ge) (male).
žua	(duažua←duašuahua)	žua - female (by Ge); jade; job (female).
žia	(duažia←duašuahia)	žia - son (by Ge); jet; jewel; jerk (male).

- c'ua** (cuahua←t^huasuahua) c'ua - lie (by Ge.); c'adi - go away (by Ge) (female).
- c'ia** (cuahia←t^huasuahia) c'ia - got up (by Ge); c'nekhi - press (by Ge) (male).
- č'ua** (čuahua←tuašuahua) č'uri - pitcher (by Ge); č'aki - female (by Ge) (femal).
- č'ia** (čuahia←tuašuahia) č'edva - sheeping (by Ge); bič'i - boy (by Ge) (male).

The system of language elements is characterized by certain laws, which together form the grammar of language. Some of its laws are described below.

Full, modified and abbreviated forms of linguistic elements occur in words. Their modification and abbreviation occurs in the process of morphological transformation of linguistic element complexes of generative words. Table 8 shows some linguistic elements and their modified and abbreviated forms (without metathesis).

Table 8

The modified and abbreviated values of the language elements

hua: hua, ho, hu, ha, h, ua, o, u, a.

gua: gua, go, gu, ga, g.

– Similarly for other members from the upper line of Table 6.

hma: hma, hm, ma, m.

– Similarly for other members **hva**, **hba**, **hfa** and **hpa** from column of Table 6.

hia: hia, he, hi, h, ia, e, i.

gia: gia, ge, gi, g.

– Similarly for other members from the top line of Table 6.

The language element from the upper line of Table 6 was obtained by fusion of the respective language element from the bottom line and the linguistic element **hia** (for example: **guahia**→gahi→ghia→**gia**; **duahia**→dahi→dhia→**dia** etc.).

The words by their phonological structure divide into the matriarchal and the patriarchal categories. The words of matriarchal category don't contain letters **i** and **e**, or contain only one of them. The words of patriarchal category contain minimum two **i**, two **e**, or both of them. In addition, the word containing one **i**, or one **e**, where second or more letters **i** or **e** can be restored belong to the patriarchal category (for example: **mend**, **mink**).

The language elements of the bottom row in the Table 6 create words of the matriarchy category, and the language elements of the upper row – words of the patriarchy category. The matriarchal words are formed by using a common matriarchal complex **huarua**, with the meaning *sun canal (barrel)*. The patriarchal words are formed by using a common patriarchal complex **hiaria**, with the meaning *sun motion*.

Words, transition from one category to another, are encountered in many languages (for example, in English **rose**→**rise** and in Georgian **art^hi**→**ert^hi**). The above mentioned English **i** – mutation¹⁰ and Georgian **u**→**i** alternation of letters¹¹ are connected to it.

The age category of the subject or object from the newborn to the old is given by adding to the complexes the language elements that form their names a language element from the column of Table 6 (for example: **hva** – newborn, **hba** – infantile, **hfa** – youthful age, **hma** – big age and **hpa** – old age).

The gender category of an object or object is given by the addition to the complexes of language elements that form their names, the element **shua** (female gender) or the element **sua** (male gender).

The accent of the word should be determined by the first element of the complex of language elements from which the word is formed.

The formation of words from the language elements of Table 6 are fulfilled according to the grammar rules of the Element Theory of Language⁵. Many of its rules are used in the grammars of modern languages. Such rules for example: assimilation, dissimilation,

metathesis, sound alternation and abbreviation of letters, especially the letters **h** and **r** and suffixes **-da**, **-ta**, **-t^ha¹⁵** of the plural. Words formed according to these rules are easily pronounced. The phonological compositions and sequence of letters in the words are such that, with their consideration, it is easy to reconstruct the complexes of linguistic elements from which these words is formed.

The detailed analysis of words allowed us to establish meanings of certain linguistic elements. According to the obtained results, the linguistic element **hua** is the ancient matriarchal name of the Sun (prehistoric), while the linguistic element **hia** – the patriarchal one. The rest of the linguistic elements are solar epithets, as both noun and adjective meanings. Sun's historical matriarchal names are derived from the **haurua** complexes, and the historic Patriarchal names of the Sun are derived from the **hiaria** complex. Further we are going to use these complexes as the meaning of the Sun. It is also worth noting, that from one complex language element, many different words of different meanings are obtained (Table 9). It is shown by transformations of the complexes **huarua** and **huaruahia**, the astral meanings of which are the *Sun* and *Sun high*, accordingly. To simplify the record of the operations performed, the following notations are introduced: 1. Assimilation; 2. Dissimilation; 3. The reduction in letters; 4. Alternating sound 5. Metathesis.

Table 9

Morphological transformations of the **huarua** and **huaruahia** omplexes.

3	huarua → Hara → Hra [HR]→ Ra
5+3	huarua → hora → hoar → oar
5+3	huarua → horu → hour → our
5+1	huarua → huru → ahuru → Aruru
3	huarua → huru → hur → ur
5	huarua → huru → hruu → [Hrw]
1+2	huaruahia → harahe → harare → harale
3	huaruahia → harahia → harhia → Haria → Aia
3+5	huaruahia → harahy → aray → arya
1+2+5	huaruahia → harahia → rarahia → larahia → ialrah → i-allah → allah
1+3	huaruahia → huruhia → hurhia → huria → Guria

1+4 **huaruahia**→huruhi→hururi→**hurri**→**χurri**

From these examples it is seen that in the morphological transformation of complexes, the leading role is played by the letter **h**. With the use of the letter **h** the affricates consonants were made. It is a pity that the letter **h** doesn't function in many modern languages of the world

Table 10 shows some rules for the morphological transformation of a complex of linguistic elements containing one element from the column of Table 6 (for example **hmahuaruahia**, which in astral signify *mother sun high*).

Table 10

Examples of morphological transformations of complexes containing a language element from a column of table 6.

hmahuaruahia→maharahia→mamaraiia→mariaama→**Mariam**.

hmahuaruahia→maharahia→mharhia→**Maria**.

hmahuaruahia→maharahi→mharhi→**Mari** (ethnic name).

hmahuaruahia→maharahi→mahrhi→himahr→**Imar** (ethnic name).

hmahuaruahia→maharahi→maharali→mahrli→magrali→**Margali**
(ethnic name).

hmahuaruahia→maharahi→mamarali→mamrali→**Manrali** (ethnic name).

hmahuaruahia→mahuruhi→mamuruli→mamurli→**mamuli** (fatherland, by Georgian).

hmahuaruahia→mamarahi→mamrhi→**mamri** (male, by Georgian).

hmahuaruahia→maharahia→mamarahia→mamrhia→**Mamia** (name).

hmahuaruahia→maharahia→malarahia→malarhia→**malaria**.

In the process of the morphological transformation of the complex of the linguistic element from which the word is formed, some of its vowels are abbreviated. Theirs abbreviating are made so that the word can always be restored to its production complex. Restoration of the complex begins with restoration of its shortened vowels. After that, it possible to determine the membership of the word to matriarchal or patriarchal categories. The vowel restoration is done as follows:

A word containing only vowels was reduced on the letters **h** and **r** (**huaruahia**→harahia→harhia→**aia**).

The word beginning with a vowel was abbreviated on the initial letter **h** (**huaruahia**→huria→**uria**), or the initial vowel was rearranged by metathesis (**Hariman** – **Ahriman**).

A word consisting of consonants that contains one of the vowels **a**, **u** or **o** belongs to the matriarchal category and the same vowel is placed after each consonant in it (**damn** – **damana**; **sulk** – **suluku**; **fond** – **fonodo**).

A word consisting of consonants that contains one of the vowels **i** or **e** belongs to the patriarchal category and the same vowel is placed in it after each consonant (**lift** – **lifiti**; **cent** – **cenete**).

In the word, that contains several complexes of consonant and one vowel between them, the distribution area of the vowel begins with the last consonant before the standing complex and ends before the last consonant of the subsequent complex. In addition, in the first set of consonants, the first vowel after each of them will be placed (**transport** - **taranasaporoto**).

In the word, in which two adjacent vowels are located between complexes of consonants, the first vowel will be placed after each consonants before the located complex, and the second vowel will be placed after each consonants after the located complex. (**squint** – **suquiniti**)

As soon as the scientist, familiar with the Element Theory of Language, will hear or see the word in writing can determine the complex of linguistic elements, from which this word was created. For example, the name **England** was derived from the complex of linguistic elements **hmahiriadia**, which in astral means mother sun is lay. It was obtained as follows: **hmahiriadia**→hmahiaruahia→mamiaruahia→mamerahedage→hemegeramada→hemgramd→emgramd→**England**.

With the aim of showing the working capacity of the Elemental Theory of Language, the analysis of several Georgian, English and Russian words containing the linguistic element the **dua** are demonstrated below.

The linguistic element **dua** depicts the processes, occurring on the body surface. For example, some Georgian words: *dado* (placed), *daetsa* (fall), *dafrinda* (landed), *dažda* (sat), *dafara* (covered), *dasvelda* (soaked) and others were obtained by using the language element **dua**. Among them, the word **dado** was obtained from the complex **huaruadua** (**huaruadua**→harado→hardo→hado→**dado**), which in astral means *planted sun*. Georgian, Russian and English words **dro** (time), **road** and **под** respectively were received from the same complex. In these the letter **h** was abbreviated. Her restore give us corresponding to them words **dhro**, **rhoad** and **rhod**. These words depict *rise* (birth) of the sun because, they featured the language element **hua**, which is the most ancient name of sun. As a result of abbreviating **h**, the specific name *the birth of sun* created general name of *birth*.

In Table 11 the etymological meaning of Georgian, English and Russian words is shown, which were obtained by using the Elemental Theory of Language.

Table 11

The etymological meanings of some Georgian, English and Russian words, having identical meanings.

vardi (rose)	hvahuaruaduahia	the fresh sun are sat high.
rose	huarusuahia	the sun are sat high.
роза	hyaryasya	солнце посадил.
dabla (dawn)	hbahuaruadua	the child sun are sat
dawn	hvahuaruadua	the fresh sun are sat.
вниз	hvahyaryasya	свежее солнце посадил
gasavali (pass)	huarusuahvahia	the fresh sun are sat high.
pass	hpahuaruasua	the old sun are sat
проход	hpharyadya	старое солнце положил
qona (have)	kuahuaruahma	the son of mother sun
have	hvahuaruahia	the fresh sun high
иметь	hiariahmatya	солнце мать поместил
t^hau (head)	huaruaθuahia	the sun head high
head	huaruaduahia	the sun are sat high
голова	gyahyaryahva	сердце солнца свежее

FORMATION OF SPEECH SOUNDS

The question of the formation of speech sounds is briefly discussed in the Element Theory of Language⁵. The System of language elements is taken as a starting point of this question (Table 6). With it discretion, the process of the evolution of the language and its corresponding sounds is presented.

According to our research, the first word containing three different sounds created by humanity was **hua**⁷. This confirms the deity of first word of the Egyptian mythology **hu** (**hua**→**hu**)¹². **hua** is the main linguistic element of the Table 6. Many ancient essential words and names in various languages were created on the base of **hua**. Among them: Chinese hieroglyph with Latin transcription the **huà** – word and the **huá** – essence¹⁶; Greek-Roman God the **Hora** (**huarua**→**Hora**) – *time*¹⁷; Egyptian gods of sun the **Hor** (**huarua**→**horo**→**Hor**) and the **Ra** (**huarua**→**hara**→**hra**→**Ra**)¹⁸; god of Akkadian mythology the **Aruru** (**huarua**→**ruarua**→**Aruru**) – *mother, creating the mankind*¹⁹; Old German word the **ur** (**huarua**→**huru**→**ur**) – *first*; The English and the German nouns the **hour** (**huarua**→**horo**→**hour**) and the **uhr** (**huarua**→**huru**→**hur**→**uhr**) respectively; new Persian noun **hōr** (**huarua**→**horo**→**hoor**→**hōr**) – *sun*¹⁷ etc.

We see the initial stage of the creation of speech sounds, based on the **hua**'s phonetic composition in the following way.

Language and speech sounds were formed as a result of a long intellectual work of the human race. We support the evolutionary development of the language and believe that together the development of the spoken language has also evolved the vocal instruments of people to meet their growing needs for speech. This is due to the rules of nature, according to which the physiology of every living being is evolutionary derived from the struggle or in work on adaptation to environmental conditions. These changes in physiological development are recorded in the genetic code and passed on to the next generation.

The vocal apparatus of a primitive man at the period of his development, when he began to use the sound signals, was unable express the simplest sounds used at present. The first spoken language of human beings of a relatively later period undoubtedly contained words made up of several easy speech phonemes, in which these phonemes were joined with one another by certain law. The unity of these laws are the grammar of the given language.

The further development of a language, without doubt, occurred by the formation of new sounds and grammatical laws and their inculcations into the speech sphere. It was achieved by long social activity of the humanity and were reflected in the intellectual level of the society of that period. The development of new phonemes for existing language took place in its environment (taking into consideration its vocabulary, phonetics and grammar). Many speech sounds along with biological and physical characteristics also had certain semantic and grammatical loading the identification of which is one of the principal problems of linguistics.

In our opinion⁵, the first sound formed by the ancient representative of mankind had been laryngeal the **h**. It has the lowest tone and comparatively easily are uttered. Probably, originally the letter **h** were pronounced longish **h̄**. Later, for the speech improvement necessities it was shortened to normal **h**. It is regrettable that, main building material of word **h** doesn't function in many languages.

It is very likely that the second stage of the development of the spoken language was formed by easily uttered two-sound words **h u**, **h a** and **h i**. They, undoubtedly, had some semantic meanings as names of significant objects of the surrounding world (e.g. the Sun, the Moon, water, mountain, etc.). These words, as interjections, have survived in many languages, to the present day.

One of the big stages of development of the colloquial language probably consisted in the formation of the words **hu**, **ha** and **hi**, respectively, from the above words, and the creation of compound words: **hu-ha**, **hu-hi**, **ha-hu**, **ha-hi**, **hi-hu** and **hi-ha**, which were

pronounced with a pause. This action may be regarded as the first serious step for creation of the grammar. As a result of this action, our remote ancestor was separated from the animal kingdom and developed into a thinking man. Agglutination of the abovementioned composite words as the **huha**, **huhi**, **hahu**, **hahi** and **hiha** must have occurred at a relatively later time.

A very essential stage of development of a spoken language was reduction of aforementioned words on their second **h**, and formation of words from them with three various sounds: **hua**, **hui**, **hau**, **hai**, **hiu** and **hia**. The first such word could be the **hua**, as it was the easiest among them to pronounce, the second one may be **hia**. The formation of the rest of the words at the initial stage seems doubtful due to their comparatively difficulty in pronunciation. The vocabulary of the language of that period was containing at least **hu**, **ha**, **hi**, **hua** and **hia** inseparable words. Our point of view coincides well with the expressions of Humboldt² and of Nico Marr¹⁴.

As the highest stage of the development of spoken language, we can consider an analysis of the above words, i.e their division into constituent sounds. The first sounds obtained by the person were **h**, **a**, **u** and **i**. Among them **a**, **u** and **i** are the main vowels and the **h** is a semivowel. Obviously, the colloquial language of primitive peoples was created from vowels. Later they began to take care of creating other sounds.

The formation of consonants began later. The main method their creation was onomatopoeia. In this way were created simple consonant sounds: **s** (*sisini* – whisting, in Georgian), **sh** (*shishini* – sizzling), **k** (*kakuni* – knocking), **g** (*guguni* – droning), **d** (*duduni* – murmuring), **t** (*titini*-twitter). They were used for creation of words in the form of linguistic elements **sua**, **shua**, **kua**, **gua**, **dua**, **tua**. These elements are simple words semantics of which are based on the sounding of their respective consonants. For example, the consonant **k** was separated from the sound that is heard when small solid bodies collide, so the linguistic element **kua** implies a small solid body. This opinion is confirmed by the words: *kurka* (stone, in

Georgian), *kakali* (nut), *kundzuli* (island), *kernel*, *key*, *косточка*, *камень* and others, which were received on the base of the linguistic element **kua**. The formation of consonant sounds was going on for a long period of time. The suitability of the selected consonant was conditioned by adaptation of the words containing it with other vocabulary units of the language. The Language which adopted the words containing new consonant, adopted this consonant.

The composite consonants (affricates) were later created with the intellectual work of languages experts. The main goal of their creation was to shorten a long word without changing its etymological meaning. The introduction of affricates made it possible to broaden the family of words with same etymological meaning by sounding different, which significantly increased the lexical fund of language. The Georgian language is particularly rich with the affricates, which is the indication of deep erudition of theirs creators. Some of the affricates created by them are incorrectly identified in linguistics, which is confirmed by the analysis of Georgian toponymes, ethnic names and vocabulary.

According to the results of our studies, the consonants **z** and **ž** are not simple letters, but affricates. To confirm this, let us consider one of the main complexes of language elements **huaruahia**, forming matriarchal words. In astral it signifies *sun high* (place of sunrise, East). Many Georgian toponyms and ethnic names were obtained from this complex, among them are: **Aia**, **Guria**, **Guri**, **Agrui**, **Kari**, **Kachi**, **Korachi**, **Koli**, **Kolchi** and others.

Ancient Greek names of Kolchida **Κολχίς** and of its provinces **Κορσζία** were derived from a complex of linguistic elements **huaruahiasua**, which in astral means *Sun high sat*, and in ethnic – *Kolkhi sat*.

The old Greek name **Κολχίδα** was derived from the complex **huaruahia^{du}a**, which in astral means *Sun high put*, and in ethnic – *Kolkhi put*.

The old Greek names of Kolchida the **Κολχιδος** and the **Λαζικα** (ζ/ʒ//dz) were functioning simultaneously in IV-V centuries.

Among them, the **Κολχιδος** had functioned in an earlier period, and the **Λαζικα** – in the later one. From the toponym **Κολχιδος** the complex of language elements **huaruhiaduasua** will be restored, which in astral means *Sun high put on*, and from the toponym **Λαζικα** – the complex of language elements **huaruaduazia**, which in astral means *Sun put on*. The toponyms **Κολχιδος** and **Λαζικα** are the names of the same object and the astral values of their complexes are the same. The difference between them is that in the toponym **Κολχιδος** a complex of linguistic elements **suahia** is used, and in the toponym **Λαζικα** instead of it the language element **zia** is used. This case shows, that letter **z** is the affricate, which were consisting of letter complexes **sh** (**suahia**-sahi-shia-**zia**). With this in mind, from the complex of language elements the **huaruahiasua**, which is corresponding to the toponyms **Κολχισ** and **Κοραζια**, were also received the toponyms **Gruzia**, **Lazika**, **Lazia** and **Alzi**. For example, toponym **Gruzia** was received as follows: **huaruahiasua**→**huruhiasu**→**hurusuhia**→**hrushia**→**grushia**→**Gruzia**. During the utterance of the fifth stage of this transformation – **grushia** – the complex **sh** are heard as the sound **z** (the sound **h** is weak, and when pronouncing the word it suppresses the sound standing in front of them).

Besides this, taking into account **z//sh** and **ʒ//dz**, the toponyms **Guruzia**, **Lazia**, **Sazi** and **Aziuxa** were obtained from the complex of language elements **huaruhiaduasua**, which corresponds to the toponyme **Κολχιδος**.

The toponymes **Gurzia** and **Guržia** function as name of the **Georgia**. Sometimes, instead of **Guržia**, **Guržia** is used as **Gurzia-Gurzia**. In this case the letter **ž** is the analogue of the letter **ʒ**. If we take into account, that the consonants **s, z, c, ʒ, c'** belong to the *whistling* classes and the consonants **š, ž, č, ʒ, č'** – to the *fizzing* classes, then the equivalence of **z//sh** indicates on the equivalence **ž//šh**. In this case the letter **ž** is affricate, consisting of complex of letters **šh** (**šuahia**→**šahi**→**šhia**→**žia**). Taking into account the values of **ʒ** and of **ž**, the equivalences **ʒ//dsh** and **ž//dšh** can be written. Based on this, the complex of linguistic elements, the

toponym from which **Guržia** was created, will be the **huaruahiaduašua**, which in astral means *Sun landed* (west).

In the common phonology²⁰ the equivalent of the affricate **c** are recognized as the complex of the consonants **t^hs**, of the affricate **č** – **t^hš**, of the affricate **c'** – **ts** and of the affricate **č'** – **tš**. In the Element Theory of Language, as in common phonology, the affricate **c** is recognized as an equivalent of the complex **t^hs**, and for the other three affricates the different equivalents are obtained.

By the fantasy of the creators of Georgian alphabet the world was considered as an indivisible body. It had the **head** (heaven), the **side** (Earth surface) and the **bottom** (dungeon). These organs in Georgian language are named **t^havi**, **gverdi** and **tr.i** accordingly. The letters **t^h**, **d** and **t**, out of names of these bodies depict the processes flowing in heaven, on the earth surface and in dungeon accordingly. The perception of world by man took place from Earth surface therefore terrestrial surface played big role in creation of the words. For example, the antonyms of the Georgians languages: *zeda* (upper) – *qveda* (low); *aγma* (up) – *chaγma* (below); *asvla* (ascend) – *časvla* (descend) and others were created from the surface of Earth. Similar antonyms are the language elements **sua** and **šua**. Like verbs *to sit* and *to birth* they are used in words respectively.

As we indicate above, the origin of all words in all languages is connected to the Sun. The characteristic signs of the Sun were reflected in them, and then generalized. In above mentioned antonyms the disposition and movement of the Sun were reflected. For example, with point of view of Georgian language (belongs to the whistling languages) the sunrise take place with upper side of the surface of Earth and pronounces with word **dasva** (seated), and the sunset take place with low side of the surface of Earth and pronounces with word **daušva** (lowered). The letters **s** and **š** of words characterize the presence of the Sun in heavens and the dungeon, respectively. The heaven is also characterized with the affricates **c** (**ca**, the *sky* in Georgian) and **c'** (**c'vero**, the *peak* in georgian), and the dungeon - with the affricates **č** (**ča**, the *sky* in the Georgian dialects) and **č'** (**č'a**, a well in Georgian).

In general, in Georgian language celestial phenomenon are described with letters **s**, **t^h**, **c**, **c'**; the underground phenomenon – with letters **š**, **t**, **č**, **č'**; phenomenon in the upper surface of the Earth – with letters **s**, **d**, **z**, **z** and phenomenon in the bottom surface of the Earth – with the letters **š**, **d**, **ž**, **ž**. In the fizzing classes of languages or vice versa the world is understood, or there is the confusion of its understanding. We suppose that the confusion is the cause of the existence of two different names **ca** and **ča** between Georgian and Megrelian dialects when it comes to the value of the sky. The confrontation of “**цокание**” and “**чокание**” in the Russian language dialects should be construed in the same way.

According to the examined materials the affricates **c** and **c'** may contain the letters **t^h** and **s**, and the affricates **č** and **č'** – **t** and **š**. In particular, the equivalent of **c** will be **t^hs**, the equivalent of **č** – **tš**. The equivalents of affricates **c'** and **č'**, in our opinion, are **ch** and **čh** accordingly. For confirmations of this opinion we will analyze the Georgian ethnic names **C'ani** and **Č'ani**.

The ethnic name **C'ani** according to the common phonology is derived from the word **tsani**, and according to the Element Theory of Language - from the word **chani**. When the word **tsani** is pronounced the sound **c'** is not heard at all, but in when pronounced in the form of **chani** it is heard well. The letter **c'** is the letter **c**, suppressed by the letter **h**. This opinion is well reflected in the speech of the peoples of the non-Caucasian language. Sound **c'** they pronounce sounds like sound **c**.

Likewise, the ethnic name **Č'ani** according to the common phonology is derived from the word **tšani**, and according to the Element Theory of Language - from the word **čhani**. When the word **tšani** is pronounced the **č'** is not heard at all, but when pronounced in the form of **čhani** it is heard well. The letter **č'** is the letter **č**, suppressed by the letter **h**. This opinion is well reflected in the speech of the peoples of the non-Caucasian languages. Sound **č'** they pronounce sounds like sound **č**.

Based on the above, the equivalent of the letter **c'** is the complex **t^hsh** and of the letter **č'** – the complex **tšh**, ie **c'//t^hsh** and **č'//tšh**.

According to our considerations, the common Georgian name of the inhabitants of the high places of the mountain region is **C'hani**, of the inhabitants of the deep gorges – **Č'ani**.

As we noted above, the affricates were created for shortening long words without changing their etymological meanings. It is interesting which long ethnic names were shortened as the ethnic names **C'ani** and **Č'ani**.

The ethnic name **C'ani** is obtained from the complex **suahuaruahmathuahia**, which in astral means *put sun mother head high* (the place of sunrise, east). The toponymic name **Sakart^hvelno** (one of the names of Georgia) was obtained from the same complex.

The ethnic name **Č'ani** is obtained from the complex **šhuahuaruahmatuahia**, which in astral means *birth Sun mother ass high* (the place of sunset, west). The toponymic name **Šakartvelno** was obtained from the same complex.

LITERATURE

1. Будагов Р. А. Введение в науку о языке. М., 1965.
2. Б. В. Якушин. Гипотезы о происхождении языка. М., 1984.
3. Arnold Chikobava. General Linguistics II. Tbilisi, 1983 (in Georgian).
4. Iberian-Kaukasian Linguistics t.3. Tbilisi, 1952 (in Georgian).
5. Karlo Barbakadze. The Element Theory of Language. Tbilisi, 2003 (in Georgian).
6. Karlo Barbakadze. Collection of Letters. Tbilisi, 2010 (in Georgian).
7. Karlo Barbakadze. About Origin of Language. Tbilisi, 1999 (in Georgian).
8. Thamaz gamkrelidze. Alphabetic writing and the old Georgian script. Tbilisi 1990. (in Georgian).

9. Китайско-русский словарь, Под ред. Б. Г. Мудрова. М.,1980.
10. I-Intro to Old English-7, Verbs, p.6 to17.
11. Н. Fahrnich, Z. Sarjveladze. Etymologic Dictionary of the Kartvelian Languages. Tbilisi, 1990 (in Georgian).
12. [https://en.wikipedia.org/wiki/Ну_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ну_(mythology))
13. Н. Я. Марр. Избранные работы, т.І. Ленинград, 1933.
14. Язык и история, №1. Ленинград, 1936.
15. Н. Я. Марр. Избранные работы, т.V. Ленинград, 1935.
16. З. И. Баранов, А. В. Котов. Русско-китайский словарь. М., 1990.
17. А. Г. Преображенский. Энциклопедический словарь русского языка, т. 2. М., 1959.
18. Мифы народов мира т.2. М., 1988.
19. Мифы народов мира т.1. М., 1987.
20. Giorgi Akhvlediani. The basics of general phonetics. Tbilisi, 1999 (in Georgian).

ПРЕДИСЛОВИЕ

Главной ценностью этой небольшой книги является *Система языковых элементов*, которую я открыл в конце 1995 года. Целью моих исследований являлось отыскание корней слов с помощью их анализа (де-аффиксацией). Моя заинтересованность этим вопросом обусловлена тем, что слово по своей структуре я уподобил химическому веществу. В процессе исследования я ввел понятие общих аффиксов и используя его выбрал общие аффиксы для грузинского языка. Это сыграло решающую роль в выделении корневых частей грузинских слов. Вопрос систематизации отысканных корней я решил на основе знаний, полученных в Тбилиском Государственном Университете во время учебы на физическом факультете в 1952-1957 годах. По отношению к объекту исследования я распространил некоторые известные законы физики, математики и химии, и в результате открыл Систему языковых элементов.

Исследования я проводил в селе Гургениани, Лагодехского района, где я находился в статусе беженца из Абхазии. Это моё родное селение – я там родился и провел свои детские годы. Мой родной брат и некоторые односельчане знали о моей заинтересованности в лингвистике и по возможности помогали мне, за что я приношу им благодарность. Используемой мною литературой являлась 11-ти томная Грузинская Советская Энциклопедия, которую для меня в селении собрали близкие люди. В тот период проблемой была писчая бумага. Эту проблему я решил с применением старых обоев, которые находились у нас дома. Из них я связал тетради и использовал их, как писчую бумагу.

В начале 1996 года я поехал из Гургениани в Тбилиси для ознакомления грузинских языковедов с результатами моих исследований. Затем свои исследования я продолжил в Национальной библиотеке Грузии.

На начальном этапе моих исследований главной задачей было выявление основных правил “Системы языковых

элементов”. Для решения этой задачи я ознакомился с литературой по фонологии, общего языкознания и происхождения языка. Кроме этого большое внимание я уделил изучению вопросов мифологии и этнологии. Результаты своих исследований в виде 4-х монографий я опубликовал и ознакомил с широким кругом общественности.

С целью оценки полученных мною результатов исследования я обратился с заявлением к нескольким официальным научным структурам Грузии, в частности:

В 1996 году к Государственному университету имени Иване Джавахишвили;

В 1998 году к Академии наук Грузии;

В 2007 году к Государственному университету имени Иване Джавахишвили;

В 2013 году к Научной национальной академии Грузии;

В 2014 году к Государственному университету Или.

Официальные ответы указанных университетов на мои заявления идентичны. Для них используемая мною методология и вытекающие из нее результаты исследования неприемлемы. В отличие от них, в ответе АН Грузии на заявление 1998 года, используемая мной методология приравнивается к Палеонтологическому Четырехэлементному Анализу Н. Марра, а ответ на заявлении 2013 года таков:

«Уважаемый господин Карло,

С вашей Элементарной теории языка я ознакомилась несколько лет тому назад. Я, лично не разделяю его, но это не главное. Я считаю значительным то обстоятельство, что палеонтологический метод Четырехэлементного анализа Н. Марра в нашей и иностранной науке отвергнут достаточно документировано и для поднятия занова этого вопроса, и для возобновления по нему дискуссий необходимо больше научных оснований».

Академик

Гуча Кварацхелия 1. 12. 15. №17
24. 03. 2016. №010107-391/118

С основными результатами моих исследований я ознакомил по Интернету многих известных иностранных лингвистов. От них никаких отзывов пока не получил.

Методология моих исследований особенно полезна для мирного решения спорных этнических вопросов, чем я с удовольствием занимаюсь.

Карло Барбакадзе 14. 08.2018 г.

ПРОИСХОЖДЕНИЕ ЯЗЫКА

Древний греческий Философ Демокрит слово, по своей структуре, сравнил с химическим веществом и сказал, что как простое вещество состоит из атомов, а сложное вещество из простых веществ, так и простое слово (слог) состоит из букв, а сложное слово – из слогов¹.

По мнению немецкого лингвиста Вильгельма фон Гумбольдта, слово древнейшего языка содержало только корни, у него не было аффиксов².

Согласно учению Н. Я. Марра³, все языки мира созданы из четырех языковых элементов **сал**, **бер**, **ион**, **рош**. Это учение известно как «Четырехэлементный анализ», который потерпел неудачу, потому что им не был решен ни один лингвистический вопрос.

По заявлению турецких ученых, все слова всех языков мира созданы из одного элемента **ау**⁴. Материальной основой этого элемента они выбрали солнце, но создать лингвистическую теорию на базе **ау** они не смогли.

Мы полагаем, что слоги Демокрита и корни Гумбольдта являются простыми словами или языковыми элементами, имеющими собственные семантики^{5,6}.

В процессе создания «Элементной Теории Языка», подобно Демокриту, слово по своей структуре мы сравнили с химическим веществом и приспособили к нему общие законы, типичные для химических веществ.

Известно, что простое химическое вещество содержит один химический элемент, а сложное (составное) – один главный химический элемент и один или более активных химических элементов. Также в языке, – простое слово содержит один языковой элемент, а сложное – один главный языковой элемент и один или более активных языковых элементов, в которых мы подразумеваем аффиксы⁷. Значение простого слова определяет его языковой элемент, а значение сложного слова – его главный языковой элемент, который должен быть названием того субъекта или объекта, которое изображает это

слово. Остальные языковые элементы сложного слова – аффиксы – будут эпитетами того же самого субъекта или объекта .

В химии обнаружение главного элемента сложного вещества осуществляется путем его химического анализа (удалением из него активных химических элементов). Аналогично, обнаружение главного языкового элемента сложного слова должно осуществляться путем его анализа (де-аффиксаций). Для выполнения этой операции необходимо знать общие аффиксы того языка, которому принадлежит анализируемое слово. Такие аффиксы нам не известны. Несмотря на это мы попытались найти их посредством уподобления слова химическому веществу.

Химические вещества обычно содержат несколько активных химических элементов, количество которых ограничено. Химики их знают и во время поиска главного химического элемента вещества с применением соответствующих реактивов выделяют их из анализируемого вещества. Аналогичное действие тоже можно проводить и в языковом анализе.

В лексике русского языка часто встречаются комплексы букв, составленные из согласных **д, л, н, р, с** или **т** и гласных **а** и **и**. Многие из них часто используются как аффиксы в различных языках (например, аффиксы соответствующие букве **с** в грузинском языке: **са-, си-, -с, -ис, -си, -сиа,**). Мы их восприняли, как общие аффиксы русского языка и осуществили поиск корней русских слов путем их удаления (де-аффиксации) из слов (таблица 1). Следует отметить, что приведенные ниже языковые элементы и слова, которые получены с языковыми элементами и записаны латинскими буквами, читаются по латинский. Кроме того, используемые нами транскрипции некоторых грузинских букв, отсутствующих в русском алфавите таковы⁸: **o** – **t^h**; **j** – **q**; **o** – **γ**; **y** – **q'**; **d** – **з(дз)**; **x** – **ж(дж)**; **v** – **с'(тс)**; **z** – **ч'(тш)**; **z** – **h** (г). Исследуемые слова и операции, выполняемые в процессе

поиска их корней, обозначаются в названиях столбцов этой таблицы.

Таблица 1

Слова и их корни, полученные де-аффиксацией слов.

I-слово; II-трансформация; III-выделение аффиксов; IV-оставшиеся буквы; V-восстановленная заглавная буква **h**; VI-метатеза и восстановленные буквы; VII-восстановленный корень.

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1	абрис	абрис	аб-ри-с	аб	аб	(h)ба	hба
2	аврал	аврал	ав-ра-л	ав	ав	(h)ва	hва
3	ай	aih	aih	aih	aih	hia	hia
4	аспид	аспид	а-с-п-ид	ап	ап	(h)па	hпа
5	базис	базис	баз-ис	баз	баз	зба	зба
6	бак	бак	бак	бак	бак	кба	кба
7	бант	бант	ба-н-т	ба	(h)ба	hба	hба
8	барич	барич	ба-ри-ч	бач	бач	чба	чба
9	Бацила	бацила	бац-ила	бац	бац	цба	цба
10	валик	валик	ва-ли-к	вак	вак	ква	ква
11	вид	вид	в-ид	в	в	(h)в(a)	hва
12	гвалт	гвалт	гва-л-т	гва	гва	гва	гва
13	гнев	гниав	г-ниа-в	гв	гв	гв(a)	гва
14	генерал	гианиарал	гиа-ниа-а-л	гиа	гиа	гиа	гиа
15	гитара	гитара	ги-та-ра	ги	ги	ги(a)	гиа
16	горе	гуари а	гуа-риа	гуа	гуа	гуа	гуа
17	графа	графа	г-ра-фа	гфа	гфа	гфа	гфа
18	гриб	гриб	г-ри-б	гб	гб	гб(a)	гба
19	грива	грива	г-ри-ва	гва	гва	гва	гва
20	гримаса	гримаса	г-ри-ма-са	гма	гма	гма	гма
21	дама	дама	да-ма	ма	(h)ма	hma	hma
22	даже	дажиа	да-жиа	жиа	жиа	жиа	жиа
23	до	дуа	д-уа	уа	(h)уа	hуа	hуа
24	дон	дуан	д-уа-н	уа	(h)уа	hуа	hуа
25	еда	иада	иа-да	иа	(h)иа	hia	hia
26	еле	иаиа	иа-лиа	иа	(h)иа	hia	hia
27	жила	жила	жи-ла	жи	жи	жи(a)	жиа
28	мираж	мираж	м-ир-аж	маж	маж	жма	жма
29	жара	жара	жа-ра	жа	жа	ж(y)а	жуа
30	жбан	жбан	жба-н	жба	жба	жба	жба
31	жвала	жвала	жва-ла	жва	жва	жва	жва

32	жена	жиана	жиа-на	жиа	жиа	жиа	жиа
33	жираф	жираф	ж-ир-аф	жаф	жаф	жфа	жфа
34	завтра	завтра	зав-т-ра	зав	зав	зва	зва
35	зад	зад	за-д	за	за	з(у)а	зуа
36	залп	залп	за-л-п	зап	зап	зпа	зпа
37	зам	зам	зам	зам	зам	зма	зма
38	зенит	зианит	зиа-ни-т	зиа	зиа	зиа	зиа
39	зола	зуала	зуа-ла	зуа	зуа	зуа	зуа
40	игра	игра	иг-ра	иг	иг	ги(а)	гиа
41	или	или	и-ли	и	и	(h)и(а)	һиа
42	иногда	инуагда	ин-уаг-да	уаг	уаг	гуа	гуа
43	их	их	их	их	их	хи(а)	һиа
44	колит	куалит	куа-ли-т	куа	куа	куа	куа
45	кедр	киадр	киа-д-р	киа	киа	киа	киа
46	крем	криам	к-риа-м	км	км	км(а)	кма
47	креп	криап	к-риа-п	кп	кп	кп(а)	кпа
48	лот	луат	л-уа-т	уа	(h)уа	һуа	һуа
49	магнат	магнат	маг-на-т	маг	маг	гма	гма
50	мах	мах	мах	мах	мах	хма	хма
51	мачта	мачта	мач-та	мач	мач	чма	чма
52	мзда	мзда	мз-да	мз	мз	зм(а)	зма
53	лицам	лицам	Ли-цам	цам	цам	цма	цма
54	ода	уада	уа-да	уа	(h)уа	һуа	һуа
55	один	уадин	уа-ди-н	уа	(h)уа	һуа	һуа
56	одна	уадна	уа-д-на	уа	(h)уа	һуа	һуа
57	одр	уадр	уа-д-р	уа	(h)уа	һуа	һуа
58	осада	уасада	уа-са-да	уа	(h)уа	һуа	һуа
59	она	уана	уа-на	уа	(h)уа	һуа	һуа
60	орден	уардиан	уа-р-диа-н	уа	(h)уа	һуа	һуа
61	осина	уасина	уа-си-на	уа	(h)уа	һуа	һуа
62	падеж	падиаж	па-диа-ж	паж	паж	жпа	жпа
63	пакт	пакт	пак-т	пак	пак	кпа	кпа
64	палач	палач	па-ла-ч	пач	пач	чпа	чпа
65	паразит	паразит	па-ра-з-ит	паз	паз	зпа	зпа
66	пригать	пригати	п-ри-га-ти	пга	пга	гпа	гпа
67	птица	птица	п-ти-ца	пца	пца	цпа	цпа
68	рот	руат	р-уа-т	уа	(h)уа	һуа	һуа
69	руда	руда	р-у-да	у	у	(h)у(а)	һуа
70	сеинер	сиаиниар	сиа-ин-иа-р	иа	(h)иа	һиа	һиа
71	суд	суд	с-у-д	у	у	һу(а)	һуа

72	сода	суада	с-уа- да	уа	(h)уа	һуа	һуа
73	тайна	таиһна	та-иһ-на	иһ	иһ	һи(а)	һиа
74	талия	талииа	та-ли-иа	иа	(h)иа	һиа	һиа
75	удар	удар	у-да-р	у	у	(h)у(а)	һуа
76	узда	узда	уз-да	уз	уз	зу(а)	зуа
77	фазис	фазис	фаз-ис	фаз	фаз	зфа	зфа
78	факт	факт	фак-т	фак	фак	кфа	кфа
79	фанера	фаниара	фа-ниа-ра	фа	(h)фа	һфа	һфа
80	фарш	фарш	фа-р-ш	фаш	фаш	шфа	шфа
81	флаг	флаг	ф-ла-г	фг	фг	гф(а)	гфа
82	фланец	фланиац	ф-ла-ниа-ц	фц	фц	цф(а)	цфа
83	халиф	халиф	ха-ли-ф	хаф	хаф	хфа	хфа
84	хвала	хвала	хва-ла	хва	хва	хва	хва
85	хина	хина	хи-на	хи	хи	хи(а)	хиа
86	хлеб	хлиаб	х-лиа-б	хб	хб	хб(а)	хба
87	ход	хуад	хуа-д	хуа	хуа	хуа	хуа
88	храп	храп	х-ра-п	хп	хп	хп(а)	хпа
89	черта	чиарта	ча-р-та	ча	ча	ча	ча
90	что	чтуа	ч-т-уа	чуа	чуа	чуа	чуа
91	цена	циана	циа-на	циа	циа	циа	циа
92	царевна	цариавна	ца-риа-в-на	цав	цав	ца	ца
93	цитрус	цитрус	ц-ит-р-у-с	цу	цу	цу(а)	цуа
94	шпала	шпала	шпа-ла	шпа	шпа	шпа	шпа
95	ширма	ширма	ш-ир-ма	шма	шма	шма	шма
96	шире	шириа	ш-ир-иа	шиа	шиа	шиа	шиа
97	шоссе	шуассиа	шуа-с-сия	шуа	шуа	шуа	шуа
98	штаб	штаб	ш-та-б	шб	шб	шб(а)	шба
99	штатив	штатив	ш-та-ти-в	шв	шв	шв(а)	шва
100	яд	иад	иа-д	иа	(h)иа	һиа	һиа

В колонке I этой таблицы приведены анализируемые русские слова, в колонке II – комплексы букв, полученные в результате замены буквы **о** и **е** их эквивалентами **уа** и **иа** соответственно, в колонке III – выделенные аффиксы и оставшиеся буквы, а в колонке IV – оставшиеся буквы после удаления аффиксов. В результате этих операций из слова осталась одна буква или комплекс, состоящий из двух или трех букв. Были такие слова, которые не содержали наши аффиксы

(например, слово *опека*), или содержали недостаточно аффиксов (например, слово *комбайн*). После анализа этих слов осталось много букв и мы не смогли найти их корни. Были и такие слова, которые состояли только из аффиксов (например, слово *талант*) и после их удаления от слов ничего не осталось. Результаты анализа таких слов в таблице 1 не приводятся.

В колонке IV имеется много комплексов, содержащих три буквы, в которых первая буква **согласная** (без губных букв **б, в, ф, м, п**), вторая – **губная** или **и**, третья – **а**. Аналогичные комплексы в грузинском языке являются словами, имеющими собственные значения, например: **гиа** (*строить*); **диа** (*лежит*); **дуа** (*класть*); **т^hиа** (*светить*); **лиа** (*лить*); **риа** (*ходить*); **руа** (*канавка*); **суа** (*сажать*); **тия** (*впихивать*); **туа** (*вымя*); **quia** (*хвалить*); **уиа** (*открытая*); **ууа** (*малыш*); **q'иа** (*орать*); **q'уа** (*сегмент*); **шиа** (*голодная*); **шуа** (*середина*); **зиа** (*дядя*); **зуа** (*женское*); **хиа** (*рвал*) и другие. В этой же колонке так же имеются комплексы, состоящие из трех букв, в которых: первая буква согласная (кроме буквы **б, в, м, ф, п**); вторая – одна из губных **б, в, м, ф, п**; третья – **а**. Аналогичные комплексы на грузинском языке являются словами, имеющими собственные значения, например: **гва** (*подметать*); **два** (*класть*); **т^hба** (*нагревается*); **т^hма** (*волос*); **т^hфа** (*нагревается*); **лба** (*намочить*); **лпа** (*прогнул*); **рва** (*восемь*); **сва** (*сажать*); **сма** (*пить*); **спа** (*войско*); **тба** (*озеро*); **шва** (*родила*); **qба** (*молоть*); **qва** (*камень*); **qфа** (*молоть*); **ума** (*глубокая*); **зма** (*брат*); **хма** (*голос*) и другие. Приведенные трехбуквенные грузинские слова, которые имеют собственную семантику, мы восприняли как корни слов и с их учетом сформировали главную структуру корней слов. По нашим соображениям, корни слов состоят из трех различных букв, первая из которых **согласная** (кроме губных), вторая – **губная** или **и**, третья – **а**.

В колонке IV также имеются комплексы с двумя буквами, соответствующие главной структуре, с тем отличием, что в них отсутствуют первые согласные буквы (например: **иа, уа, ба, ва** и др.). Мы рассматривали их как остатки трехбуквенных

комплексов с начальной буквой **h** и в них была восстановлена буква **h** (столбец V в скобках). Сокращение слов на заглавную букву **h** подтверждается во многих языках. В результате этой операции были восстановлены некоторые комплексы с главной структурой (колонка VI).

В той же IV колонке есть комплексы, состоящие из трех букв (например: **aih**, **уаг**, **кам**, **мах**) и из двух букв (например: **аб**, **пг**, **иг**, **уз**). Первые из них отличаются от выбранной нами главной структуры корней слов с расположением букв, а вторые – как количеством, так и расположением букв. С помощью метатеза буквы этих комплексов были расположены в соответствии с главной структурой корней слов (колонка VII). Этому требовала как структура главного комплекса, так и некоторые восстановленные из указанных комплексов слова (например: **хиа** – *рвал*, по-грузински и **хма** – *голос*, по-грузински). После этих операций доминант главной структуры комплекса с тремя буквами стал более убедительным. Мы приняли его как некоторую закономерность и из единичных букв и оставшихся комплексов из двух букв (колонки V), с помощью метатеза и с добавлением соответствующих букв (колонка VI), были восстановлены корни слов с главной структурой (колонка VII).

Каждая согласная из выбранных нами общих аффиксов **д**, **л**, **н**, **р**, **с**, **т** также образует комплексы, состоящие из трех букв с главной структурой. Выявление этих комплексов было осуществлено путем исключения одной из букв общих аффиксов и проведения де-аффиксации слов, содержащих эту букву с аффиксами из остальных выбранных букв. В таблице 2 приводится анализ некоторых русских слов, содержащих указанные буквы.

Таблица 2

Слова и их корни, полученные де-аффиксацией слов.

I- слово; II- трансформация; III- выделение аффиксов; IV- оставшиеся буквы; V- метатеза; VI- восстановленный корень.

	I	II	III	IV	V	VI
д	два	два	два	два	два	два
	десант	диасант	диа-са-н-т	диа	диа	диа
	до	дуа	дуа	дуа	дуа	дуа
	драма	драма	д-ра-ма	дма	дма	дма
	драп	драп	д-ра-п	дп	дп(а)	дпа
	Дафна	дафна	даф-на	даф	дфа	дфа
	бандит	бандит	ба-н-д-ит	бад	дба	дба
л	лавр	лавр	лав-р	лав	лва	лва
	лапта	лапта	лап-та	лап	лпа	лпа
	лента	лианта	лиа-н-та	лиа	лиа	лиа
	лорд	луард	луа-р-д	луа	луа	луа
	балда	балда	Бал-да	бал	лба	лба
	ислам	ислам	ис-лам	лам	лма	лма
н	набрести	набриасти	наб-риа-с-ти	наб	нба	нба
	вариант	вариант	ва-риа-н-т	ван	нва	нва
	нам	нам	нам	нам	нма	нма
	фанта	фанта	фан-та	фан	нфа	нфа
	пан	пан	пан	пан	нпа	нпа
	нет	ниат	ниа-т	ниа	ниа	ниа
	но	нуа	нуа	нуа	нуа	нуа
р	раб	раб	раб	раб	рба	рба
	вар	вар	вар	вар	рва	рва
	март	март	мар-т	мар	рма	рма
	пар	пар	пар	пар	рпа	рпа
	фарс	фарс	фар-с	фар	рфа	рфа
	рента	рианта	риа-н-та	риа	риа	риа
	рот	руат	руа-т	руа	руа	руа
с	бас	бас	бас	бас	сба	сба

	вас	вас	вас	вас	сва	сва
	сам	сам	сам	сам	сма	сма
	пас	пас	пас	пас	спа	спа
	фарс	фарс	фа-р-с	фас	сфа	сфа
	сена	сиана	сиа-на	сиа	сиа	сиа
	сон	суан	суа-н	суа	суа	суа
т	бинт	бинт	б-ин-т	бт	тб(а)	тба
	ватин	ватин	ват-ин	ват	тва	тва
	там	там	там	там	тма	тма
	пират	пират	п-ир-ат	пат	тпа	тпа
	финалист	финалист	ф-ин-а-ли-с-т	фат	тфа	тфа
	тире	тириа	ти-риа	ти	ти(а)	тиа
	то	туа	туа	туа	туа	туа

Из колонок *восстановленный корень* таблиц 1 и 2 следует, что многие русские слова различного значения имеют идентичные корни. Многие корни русских слов содержат одну согласную (без губного), или две согласные (из них одна губная). Русские слова, вообще, содержат корни слов с главной структурой.

Для взаимного связывания восстановленных корней слов мы начали искать их общие признаки. Таким признаком оказались их вторые буквы **б, в, м, п, у, ф** и **и**. В таблице 3 показаны ряды корней слов, систематизированные по этому признаку. В нее помещены по одному экземпляру идентичных корней из колонок *восстановленный корень* таблиц 1 и 2 (постановка на первом месте корней слов с заглавными буквами **h** обусловлена как их абсолютным большинством, так и низкой тональностью буквы **h**, что указывает на их раннее происхождение).

Выявленные корни слов по времени их образования, несомненно, отличаются друг от друга. Вероятно, сначала были сформированы те корни слов, которые содержали легко произносимые буквы, например, **hуа** и **hиа**. Корни слов, которые содержали сравнительно трудно произносимые

согласные (например, **гуа** и **гия**), по-видимому, были сформированы намного позже, а корни слов, содержащие две согласные (например, **хма** и **хпа**), сформированы еще позже. По нашему убеждению, главными корнями слов являются **һуа** и **һиа** (это мнение подтверждает иероглиф китайского языка с латинской транскрипцией **hé**, **hú**, со значениями: *ядро*, *сущность* и *центральное*⁹).

Таблица 3

Система, состоящая из найденных корней слов.

һба гба дба жба зба кба лба нба рба сба тба хба цба чба шба
һва гва два жва зва ква лва нва рва сва тва хва цва шва
һиа гиа диа жиа зиа киа лиа ниа риа сия тиа хиа циа чиа шиа
һма гма дма жма зма кма лма нма рма сма тма хма цма чма шма
һпа гпа дпа жпа зпа кпа лпа нра рпа спа тпа хпа цпа чпа шпа
һуа гуа дуа жуа зуа куа луа нуа руа суа туа хуа цуа чуа шуа
һфа гфа дфа жфа зфа кфа лфа нфа рфа сфа тфа хфа цфа шфа

Таблица 4

Преобразование системы, состоящей из найденных корней слов.

һба		һиа	
һва		һпа	
һиа		һма	
һма	(I)	һфа	(II)
һпа		һба	
һуа		һва	һиа (III)
һфа		һуа	һуа (IV)

Таблица 3 содержит 7 рядов, состоящих из корней слов, которые в каждом ряду отличаются друг от друга начальными согласными. Происхождение начальных согласных букв (например: **х**, **г**, **γ**, **к** и **х**) многих слов в грузинской литературе связывают с буквой **һ**. Ее тональность слабее, чем тональность других известных разговорных звуков, поэтому она легко преобразуется в них. Мы допустили, что начальные согласные буквы всех корней слов получены преобразованием буквы **һ**. С этим допущением за исходные состояния строк таблицы 3

приняли их первые корни слов, что позволило из таблицы 3 получить колонку (I) таблицы 4.

В колонке (I) из таблицы 4 все корни слов кроме **hia** содержат по одной различной губной букве, среди которых **у** имеет низкую тональность. С учетом этого, мы предположили что буква **у** сформирована раньше всех губных и с ее трансформации началось формирование остальных губных. Исходя из этого соображения, исходным положением корней слов, содержащих губную букву, было взято **hуа** и помещено на первое место (основа), образованной ими колонки. С целью размещения других корней слов колонки (I) были проанализированы слова нескольких языков мира. Интересными оказались слова грузинского языка: **вели** (долина), **бари** (низменность), **ферди** (наклон), **мт^hа** (гора) и **пик**, которые содержат губные буквы **в**, **б**, **ф**, **м** и **п** соответственно. Эти слова определяют различные географические участки последовательно – от долины до вершины горы. Помимо этого, те же самые буквы в той же последовательности придают словам различных языков мира категории возраста – от новорожденного (с буквой **в**) до пожилого (с буквой **п**), соответственно. С учетом этих фактов, колонка (I) таблицы 4 была перестроена в колонку (II) той же таблицы.

Праязык, считающийся началом всех современных языков мира, в первой стадии своего развития едва ли содержал трудно произносимые согласные. Он мог бы иметь только два корня слов **hуа** и **hia**, которые образуют колонку (III) таблицы 4. Намного позже буква **в** могла образоваться с чередованием звуков **у→в**, буква **б** – с чередованием звуков **в→б** и т.д. Может тогда существовало не 7, а 2 ряда корней слов – ряд **hуа** и ряд **hia**, в которых губные согласные рассматривались как обычные, образовавшие корни слов: **буа**, **бия**, **вуа**, **виа**, **муа**, **мия**, **пуа**, **пия** и **фуа**, **фия**. Этот случай указывает на проведение древними лингвистами реформы языка и получение ими из колонки (III) колонку (II). По-видимому, эта

реформа отражена в мифологическом сообщении о разобшении неба и земли, совершенном одним из шумерских богов *Энлил*. В этом случае корень **hya** и члены его ряда описывают земные события, а корень **hna** и члены его ряда – небесные события.

Букву **u** некоторых древних английских слов в новом английском слове, с идентичным значением, заменили буквой **i** (например, **flung**→**fling**). Этот факт в грамматике английского языка называется **i-мутация**¹⁰. Аналогичный факт в грамматике грузинского языка (например, **мсуџи**→**мсиџи**) толкуется, как чередование **y**→**и**¹¹. Эти слова старых английских и грузинских языков, по нашему предположению, были созданы с использованием корней слов из ряда **hya**, которые в новых английских и грузинских словах были замещены соответствующими корнями слов из ряда **hna**. Это замещение фактически олицетворяет **hya**→**hna** преобразование. Исходя из сказанного можно предположить, что на самой первой стадии праязыка мог существовать только один корень из трех букв **hya** (колонка (IV) таблицы 4). Это мнение является хорошим отголоском первого слова божества **hu** египетской мифологии¹². Позднее, на основе и подобии **hya**, человечеством были созданы все другие корни слов. Это наше соображение хорошо согласуется с приведенными ниже высказываниями Н. Я. Марра:

“Язык не создан, а создавался. Создавался же он не тысячелетиями, а десятками, сотнями тысячелетий. Много десятков тысяч лет одному звуковому языку. Достаточно сказать, что современная палеонтология языка нам дает возможность дойти в его исследовании до эпохи, когда в распоряжении племени было только одно слово для применения во всех значениях, какие тогда осознавало человечество”¹³.

“Звуковой язык не начался с отдельных слагавшихся в слова звуков. Он начался с цельных слов, представлявших собой каждое один целый диффузный звук”¹⁴

Таблица 5

Периодическая система корней слов

7	һиа	хиа	гиа	диа	киа	лиа	риа	сиа
6	һпа	хпа	гпа	дпа	кпа	лпа	рпа	спа
5	һма	хма	гма	дма	кма	лма	рма	сма
4	һфа	хфа	гфа	дфа	кфа	лфа	рфа	сфа
3	һба	хба	гба	дба	кба	лба	рба	сба
2	һва	хва	гва	два	ква	лва	рва	сва
1	һуа	хуа	гуа	дуа	куа	лууа	руа	суа

Нашими допущениями (чередование согласных в **һ** и губных и **и** в **у**) к корню **һуа** мы придали роль функции, с дискретно меняющимися аргументами **һ** и **у**. Путем его раскрытия по этим аргументам получена таблица 5, которую мы назвали периодической системой корней слов (в чередовании согласных в рядах учитывалось вероятное предшествование их формирования).

Таблица 5 по своему составу является модифицированным вариантом таблицы 3, с тем отличием, что ее элементы подчиняются функциональной зависимости, и их места расположения изменены. Первый ряд этой таблицы (ось абсциссы) соответствует дискретно изменяющейся букве **һ**, а первая колонка (ось ординаты) соответствует дискретно изменяющейся букве **у**. На этих осях расположены истинные корни слов, так как они являются координатами остальных корней, которые получены слиянием соответствующих им координат. Например, слово **два** получено слиянием его координат **дуа** и **һва**: **дуаһва**→**дава**→**два** (метод морфологического преобразования комплексов корней слов изложен в монографии⁵). Корни слов, полученные из их координат, не простые, а сложные (составные) слова и их рассмотрение в качестве самостоятельных корней слов было бы несправедливо. Мы их удалили из таблицы 5. Что же касается корней слов из ряда **һиа**, они очень часто встречаются в словах и, как исключение, не считаем

целесообразным их удаление из ряда корней слов. В результате этих действий из таблицы 5 была получена таблица 6.

таблица 6

Система языковых элементов

һиа	һиа	һиа	һиа	һиа	һиа	һиа	һиа
һпа								
һма								
һфа								
һба								
һва								
һуа	хуа	гуа	дуа	куа	луа	руа	суа

Элементы таблицы 6, как показали последующие исследования, являются простейшими словами, имеющими собственные значения. Их целенаправленным слиянием созданы сложные (составные) слова. Они, своими функциональными значениями, схожи с *химическими элементами*, создающими химические вещества, поэтому мы их назвали *языковыми элементами*, а составленную из них таблицу 6 – *системой языковых элементов*. Эти языковые элементы в отличие от элементов Н. Я. Марра содержат только лишь по одной согласной букве (не включая губные).

По нашим исследованиям, все слова всех языков мира созданы по правилам, характеризующим систему языковых элементов, поэтому таблица 6 является их ключом, а составляющие ее элементы простейшими словами. Все языковые элементы получены с преобразованием главного языкового элемента **һуа**, поэтому, они являются многообразиями **һуа** (элементную теорию языка в начальном этапе мы назвали «**һуа феномен**»⁷). С помощью системы языковых элементов можно решать многие проблемы лингвистики, среди них и происхождение языка. Для этого необходимо отыскать семантику языковых элементов и правила образования из них слов.

В таблице 7 приведены языковые элементы, их ориентировочные значения и слова, содержащие эти элементы (в скобках помещены комплексы языковых элементов тех простых согласных, которые образуют соответствующие им сложные согласные⁵). При их идентификации мы воспользовались лексиками некоторых языков мира и мифологиями. Истинные значения языковых элементов можно найти глубоким анализом всех живых и мертвых языков мира, что требует проведения глубокого широкомасштабного исследования.

Таблица 7

Ориентировочные значения языковых элементов.

Языковые элементы из столбика.

hиа	я; Ярило; he; hego; high; hi - солнце (по-японски).
hпа	па; папа; Перун; запад; падать; погибать; пик.
hма	ма; мама; Мокошь; мужчина, мудрый; мирный.
hфа	факел; фанар; фитиль; фея; fellow; фронт; форсировать.
hба	бог; барин; база; baby; ребёнок; бег; берег.
hва	вал; вода; ворота; восток; Велес; вели - долина (по-гр).
hуа	хата; Хорс; holy; houl - солнце (по-киммерийски).

Языковые элементы из рядов, соответствующие простым согласным.

гуа	голова; год; голый; гора; граф; гули - сердце (по-гр).
гиа	гений; герой; Георги; гигант; гимн; гид; греть.
дуа	Дажьбог; дар; два; дань; дать; долг; дуть; думать.
диа	Dia; дед; день; дети; девочка; дивный; редкий.
t^hуа	t ^h оли - глаза (по-гр); t ^h уаре - луна (по-гр); t ^h уе - месяц (по-гр).
t^hиа	t ^h иа - светящий (по - гр); t ^h et ^h ри - белый (по-гр).
куа	Купала; камень; косточка; кувалда; крепкий; купол.
киа	Кий; кии; киль; кирка; клин; крпкий; крепость.
луа	луч; лава; луга; луна; солнце; светило; светлый.
лиа	лить; лидер; летать; лежать; лето; лилия; племя.
нуа	Ноя; нуа - божество разума; луна; новый; нос.
ниа	небо; неба - воля (по-гр); нетто; нива; ниша.
руа	русло; ручей; ров; родник; родина; руда; руль.

риа	риа - ход (по-гр); рейд; рейс; река; рывок; рысак; .
суа	Сварог; суа - сажать (по-гр); свадьб; свобода; особый.
сиа	Стрибог; сия - божество мудрости; семья; смелый.
туа	туа - вымя (по-гр)); таз; танк; тара; талант; тот.
тия	тия - вместил (по-гр); те; терпеть; тесный; тиск.
гуа	гуа - эмбрион (по-гр); гуа - глубокий(по-гр).
гуа	гуа - открытый (по-гр); гуа - брать (по-гр).
q'ya	q'ya - отросток объекта (по-гр); q'ya - ухо (по-гр).
q'ia	q'ia - крик (по-гр); q'ia - горло(по-гр).
k^hya	k ^h ya - камень(по-гр); k ^h ya - хижина (по-гр).
k^hia	k ^h ia - хвала (по-гр); k ^h epk ^h ia - кожа (по-гр).
шуа	шуа - родил (по-гр); шалаш; шарф; шатер; шахта.
шиа	шиа - голодная (по-гр); шёпот; ширма; шире.
хуа	хуа - крить (по-гр); хам; хан; хвала; хватка.
хиа	хиа - рвать (по-гр); хер; хиреть; хитрый; хилый.

Языковые элементы из рядов, соответствующие сложным согласным.

зуа	(суагуа)	за; зад; забота; завод; загон; зажать.
зиа	(суагиа)	зе - на (по-гр); зерно; зрелый; зрение;.
жуа	(шуагуа)	жажда; жалость; жать; жопа; рожать.
жиа	(шуагиа)	желать; женить; жеребец; жестокий.
цуа	(t ^h уасуа)	ца - небо и девочка (по-гр); царица; царапать.
циа	(t ^h уасиа)	циа - небо (по-гр); цель; целый; цена.
чуа	(туашуа)	чародей; чалма; чан; чаша; чайание; чудо.
чиа	(туашиа)	честь; черта; чета; чернеть; чисто; читать.

Языковые элементы из рядов, соответствующие сверхсложным согласным.

зуа	(дуазуа←дуасуагуа)	зуа - женская (по-гр); зро - дно (по-гр.) (женская).
зиа	(дуазиа←дуасуагиа)	зиа - дядя (по-гр); зе - сын (по-гр.) (мужская).
жуа	(дуажуа←дуашуагуа)	жуа - женская (по-гр); жожо – дева (по-гр.) (женская).
жиа	(дуажиа←дуашуагиа)	жиа - брат (по-гр); же - сын (по-гр.) (мужская).
с'уа	(цуагуа←t ^h уасуагуа)	с'ва - лежать (по-гр); с'уа – выжимать

- (по- гр.) (женская).
- с'иа** (цуаһиа←t^hуасуаһиа) с'иа - поднять (по-гр); с'ие – мальчик (по- гр.диалект) (мужская).
- щ'уа** (чуаһуа←туашуаһуа) щ'уа - лежать (по-гр); щ'ури – кувшина (по- гр.) (женская).
- щ'иа** (чуаһиа←туашуаһиа) щ'иа - растян. (по-гр); бищ'и – мальчик (по-гр.) (мужская)

Система языковых элементов характеризуется определёнными законами, совокупность которых образует ее грамматику. Некоторые из ее правил приведены ниже.

Языковые элементы в полной, модифицированной и сокращенной форме встречаются в словах. Их модифицирование и сокращение происходит в процессе морфологического преобразования комплексов языковых элементов, образующих слова. В таблице 8 приводятся некоторые языковые элементы и соответствующие им как модифицированные, так и сокращенные виды (без метатезы).

Таблица 8

Измененные и сокращенные значения элементов языка.

һуа: һуа, һо, һу, һа, һ, уа, о, у, а.

гуа: гуа, го, гу, га, г.

– аналогично и другие члены из нижнего ряда таблицы 6.

һма: һма, һм, ма, м.

– аналогично и другие члены **һва, һба, һфа** и **һпа** из колонки таблицы 6.

һиа: һиа, һе, һи, һ, иа, е, и.

гиа: гиа, ге, ги, г.

– аналогично и другие члены из верхнего ряда таблицы 6.

Языковой элемент верхнего ряда таблицы 6 получен путем слияния соответствующего ему языкового элемента из нижнего

ряда и языкового элемента **һиа** из колонки (например: **гуаһиа**→гаһи→гһиа→**гиа**; **дуаһиа**→даһи→дһиа→**диа** и т.д.).

Слова всех языков мира по фонологическому составу делятся на матриархальную и патриархальную категории. Слова матриархальной категории не содержат буквы **и** и **е**, или содержат только одну **и** или одну **е**, а слова патриархальной категории, напротив, обязательно содержат минимально две **и**, две **е**, или одну **и** и одну **е**. Помимо этого слова патриархальной категории могут содержать одну **и** или одну **е**, при условии, что в них возможно восстановить минимум одну из этих букв (например, *след*).

Элементы нижней линии таблицы 6 создают слова категории матриархата, а элементы верхней линии – категории патриархата. Матриархальные слова получены с использованием общего матриархального комплекса **һуаруа** со значением *солнце, канал (бочонок)*, а патриархальные слова – с использованием общего патриархального комплекса **һиариа** со значением *солнце, движение*. Переход от матриархата к патриархату подтверждается во многих языках. С этим переходом связаны упомянутые выше английская **i**-мутация¹⁰ и грузинское **у**→**и** чередование¹¹.

Для обозначения категории возраста субъекта или объекта, от новорожденного до пожилого, в комплекс образующего слова добавляется один из лингвистических элементов из столбца таблицы 6 (например: **һва** – *возраст новорожденного*, **һба** – *возраст ребенка*, **һфа** – *юношеский возраст*, **һма** – *полный возраст* и **һпа** – *пожилой возраст*). Для образования категорий пола в комплекс образующего слова добавляется языковой элемент **шуа** (*женский пол*), или – **суа** (*мужской пол*).

Акцент слова, по-видимому, определяет первый лингвистический элемент комплекса, который его формирует.

Формирование слова из соответствующего ему комплекса языковых элементов происходит по правилам Элементарной Теории Языка⁵. Многие из этих правил используются в

грамматиках современных языков мира. Такие правила например: *ассимиляция*; *диссимиляция*; *метатеза*; *чередование звуков* и *сокращение слов* как на буквы, в особенности **h** и **p**, так и на суффиксы множественности **-да**, **-t^hа**, **-та**¹⁵. Слово, сформированное по этим правилам легко произносится. Кроме того, его фонологический состав и размещение в нем фонем такое, что легко можно восстановить соответствующий ему комплекс языковых элементов.

Детальный анализ слов позволил установить значения некоторых языковых элементов. По полученным данным языковой элемент **hya** является древнейшим матриархальным названием солнца, а языковой элемент **hia** – патриархальным названием. Остальные языковые элементы являются эпитетами солнца – как именного, так и глагольного значения.

Из одного комплекса языковых элементов производятся многие слова различного значения. Это показано путем морфологического преобразования комплексов языковых элементов **huarua** и **huaruahia**, означающих астрально *солнце* и *солнце вверх* соответственно (таблица 9). Для упрощения записи процессов, проведенных морфологических преобразований, в таблице вводятся следующие обозначения: 1. ассимиляция; 2. диссимиляция; 3. сокращение на буквы; 4. чередование звуков; 5. метатеза.

Таблица 9

Морфологические превращения комплексов **huarua** и **huaruahia**.

3	huarua → Hara → Hra [HR]→ Ra
5+3	huarua → hora → hoar → oar
5+3	huarua → horu → hour → our
5+1	huarua → huaru → ahuru → Aruru
3	huarua → huru → hur → ur
5	huarua → huru → hruu → hrw [HRW]
1+2	huaruahia → harahe → harare → harale
3	huaruahia → harahia → harhia → haria → Aia
3+5	huaruahia → harahy → aray → arya

- 1+2+5 **huaruahia**→harahia→rasahia→larahia→ialrah→**i-allah**→**allah**
 1+3 **huaruahia**→huruhi→hurhi→**hurr**→**huri**
 1+4 **huaruahia**→huruhi→hururi→**hurri**→**churri**

Из этих примеров видно, что в процессе морфологического преобразования комплексов языковых элементов главную роль играет буква **h**. С ее использованием созданы сложные согласные буквы⁵. К сожалению, буква **h** во многих современных языках мира не функционирует.

В таблице 10 показано общее правило морфологического преобразования комплекса языковых элементов, содержащее один языковый элемент из колонки таблицы 6, например **hmahuaryahia**, означающий астрально *мама солнце высоко*.

Таблица 10

Примеры морфологических превращений комплексов содержащих языковый элемент из столбца таблицы 6.

hmahuaryahia→maharahia→mamaraia→mariaama→**Мариам**.

hmahuaryahia→maharahia→mharhia→**Мариа**.

hmahuaryahia→maharahi→mharhi→**мари** (этническое имя).

hmahuaryahia→maharahi→mahrhi→himahr→**имар** (этническое имя).

hmahuaryahia→maharahi→maharali→mahralli→magrali→**маграл**
и этническое имя).

hmahuaryahia→maharahi→mamarali→mamrali→**манрали**
(этническое имя).

hmahuaryahia→mahuruhi→mamuuli→mamurli→**мамули**
(отечество по-грузинский).

hmahuaryahia→maharahia→mamarahia→mamarhia→**Мамиа**
(имя).

hmahuaryahia→maharahi→mamarahi→mamrhi→**мамри** (самец по-грузинский).

hmahuaryahia→maharahia→malarahia→madarhia→**малариа**

В процессе морфологического преобразования комплекса языковых элементов, который производит слово, некоторые его

гласные сокращаются. Сокращение происходит таким образом, что из слова всегда можно восстановить производящий его комплекс. Восстановление комплекса начинается с восстановления гласных, что позволяет определить принадлежность слова матриархальной или патриархальной категорий. Восстановление гласных выполняется следующим образом.

Слово, состоящее из гласных букв сокращено на буквах **h** и **p** (**hиаһуаруа**→**һиһоро**→**һиһор**→**ио**).

Слово, которое начинается с гласной буквы, иногда получено сокращением начальной **h** (**һуаруаһиа**→**һуруһиа**→**һурһиа**→**уриа**), а иногда его начальная гласная переставлена с помощью метатеза (**һариман** – **аһриман**).

Слово, которое состоит из согласных и содержит одну гласную **a**, **y** или **o**, принадлежит к категории матриархата и в нем после каждой согласной будет поставлена та же гласная (**марш** – **мараша**, **пункт** – **пунукуту**, **сбор** – **соборо**).

Слово, которое состоит из согласных и содержит одну гласную **i** или **e**, принадлежит к категории патриархата и в нем после каждой согласной будет поставлена та же гласная (**гриб** – **гириби**; **серп** – **серепе**).

В словах состоящих из комплексов согласных, между которыми помещено по одной гласной, распространение ареала каждой гласной начинается с последней согласной из впереди стоящего комплекса согласных и заканчивается на последней согласной из позади стоящего комплекса согласных. Между согласными первого комплекса размещается первая гласная (**транспорт** – **таранаспорото**).

Из двух гласных, помещенных между согласными, ареал первой гласной распространяется на впереди стоящие согласные, а ареал второй гласной – на позади стоящие согласные (**приезд** – **пириезде**).

Исследователь, ознакомившийся с элементной теорией языка, как только услышит или увидит написанное слово, может определить комплекс языковых элементов, из которого

оно произведено. Например, комплексом языковых элементов, из которого произведено топоним **Руси** является **hyaryacyahna**. Астральное значение этого комплекса будет: *солнце садил наверх* (восток); теологическое – *Хорсь*; а этнологическое – *уриа суа* (уриец). Топоним **Руси** получено следующим образом: **hyaryacyahna**→hурусуhi→hручи→**Руси**.

С целью демонстрации деятельной способности Элементарной Теории Языка представляем анализ некоторых слов, содержащих языковой элемент **дуа**.

Языковой элемент **дуа** описывает процессы, протекающие на поверхности того или иного тела. Примером этого можем назвать нескольких грузинских слов: *дадо* (положил), *даеца* (упал), *дафринда* (приземлился), *дажда* (сел), *дасва* (посадил), *дафара* (покрыл) и *дасвелда* (намок), которые созданы с использованием языкового элемента **дуа**. Среди них слово **дадо** произведено из комплекса **hyaryaduа** (**hyaryaduа**→hарадо→hардо→hадо→**дадо**), который в астрале означает *солнце посаженное*. Из этого же комплекса произведены грузинское, английское и русское слово **дро** (время), **road** и **род** соответственно. Они сокращены на букву **h**, восстановлением которой получится соответствующие им слова **dhpo**, **rhead** и **phod**. Эти последние означают уже восход (рождение) солнца, потому что в них фигурирует языковой элемент **hya** – древнейшее название солнца. В результате сокращения этих слов на букву **h** из частного названия *рождение солнца* получено общее название *рождения*.

В таблице 11 приведены этимологические значения некоторых грузинских, английских и русских слов, определённых с помощью Элементарной Теории Языка.

Этимологические значения некоторых грузинских, английских и русских слов, имеющих одинаковые значения.

варди (роза)	hvaуаруадуаиа	свежее	солнце	положил
вверх.				
rose	huaguasuahia	the sun was sat high.		
роза	уаруасуа	солнце посадил.		
дабла (вниз)	hбауаруадуа	ребёнок солнце положил.		
dawn	hvaуаруадуа	the fresh sun was sat.		
вниз	hvaуаруасуа	свежее солнце посадил.		
гасавали (прох)	уаруасуахваиа	солнце посадил немного вверх		
pass	hрaуаруасуа	the old sun was sat		
проход	hпауаруадуа	старое солнце положил		
кhона (иметь)	куауаруахма	сын солнце матери		
have	hvaуаруахиа	the fresh sun is high		
иметь	хиариахматуа	солнце мать вместил		
t^hауи (голова)	уаруат ^h уаиа	солнце голова верх		
head	huaguaduahia	the sun was sat high		
голова	уауаруахва	сердце солнца свежее		

ФОРМИРОВАНИЕ РЕЧЕВЫХ ЗВУКОВ

Вопрос формирования речевых звуков в Элементарной Теории Языка⁵ рассмотрен кратко. Исходным пунктом в нем взята система языковых элементов (таблица 6) и с его усмотрением представлен процесс эволюционного развития как языка, так и его соответствующих звуков.

По указанной теории первое слово, состоящее из трех разных звуков, созданное человеком, является **hya**⁷. Это подтверждает божество первого слова **hu** (**hua**→**hu**) из египетской мифологии¹². **hya** является главным языковым элементом таблицы 6. С его преобразованием получены остальные элементы языка. На основе **hya** многие важные слова и имена созданы на разных языках. Среди них можно отметить: иероглиф китайского языка (с транскрипциями

латинского алфавита) **huà** - *word* и **huá** – *блестящая*¹⁶; Имя греко-римского бога **Hora** (**huarua**→**Hora**) – *время*¹⁷; Имена богов Солнца египетской мифологии **Hor** (**huarua**→**hogo**→**Hor**) и **Ra** (**huarua**→**haga**→**hra**→**Ra**)¹⁸; Имя бога шумерской мифологии **Aruru** (**huarua**→**huaru**→**ahuru**→**Aruru**) – *мать создатель человечества*¹⁹; Старогерманское слово **ur** (**huarua**→**huru**→**hur**→**ur**) – *первый*; английские и немецкие имена существительные со значением *час* **hour** (**huarua**→**hogu**→**hour**) и **uhr** (**huarua**→**huru**→**hur**→**uhr**) соответственно; Новоперсидское существительное **hōr** (**huarua**→**hogo**→**hoog**→**hōr**) – *солнце*¹⁷ и другие.

Начальный этап создания звуков речи, основанный на фонетической композиции **hya**, можно представить следующим образом.

Речевой язык и речевые звуки созданы долгим интеллектуальным трудом людей. Мы поддерживаем эволюционное развитие языка и считаем, что совместно с развитием человеческой речи, для удовлетворения растущих потребностей языка, развивался также речевой аппарат человека. Это вытекает из того закона природы, согласно которому физиология всех живых существ в борьбе и работе за своё существование для адаптации к условиям окружающей среды, развивается эволюционно. Изменения в физиологическом развитии идентифицируются в генетическом коде и передаются будущим поколениям.

Речевой аппарат первобытного человека в период, когда он начал использовать звуковые сигналы, не смог выговаривать ныне существующие даже простые звуки. Язык более позднего периода наверняка содержал легко произносимые слова. В них какой-то определенной закономерностью были связаны фонемы друг с другом. Сочетание этих закономерностей было грамматикой того языка.

Дальнейшее развитие языка было основано на создании новых звуков и грамматических законов и введении их в речь.

Это было достигнуто длительным общественным трудом, и оно отражало интеллектуальный уровень общества тогдашнего времени. Формирование нового звука осуществлялось в контексте существующего языка (с учетом его словарного запаса, фонетики и грамматики). В дополнении к биологическим и физическим характеристикам многие разговорные звуки наверняка имели свою собственную семантическую и грамматическую нагрузку, установление которых является одной из актуальных проблем лингвистики.

По нашим соображениям⁵, первым звуком, созданным самым старым представителем рода человеческого, был гортанный **h**. Он имеет самый низкий тон из всех известных звуков и легко произносится. Первоначально он был би создан в виде длинный \bar{h} . Позже, для удовлетворения потребностей в улучшении речи он был сокращен в виде нормального **h**. Прискорбно, что основной строительный материал слова **h** не функционирует во многих языках.

Следующим этапом развития разговорного языка, весьма вероятно, было формирование легко произносимых слов $\bar{h} \bar{y}$, $\bar{h} \bar{a}$ и $\bar{h} \bar{u}$, состоящих из двух звук. У них, несомненно, была определенная семантика как имена значительных объектов окружающего мира (например, Солнце, Луна, вода, гора и т. д.). На многих языках эти слова до наших дней функционируют как междометия.

Важный этап развития разговорного языка, вероятно, заключался в формировании слов **hy**, **ha** и **hi** соответственно из вышеуказанных слов и создания сложных слов: **hy-ha**, **hy-hi**, **ha-hy**, **ha-hi**, **hi-hy** и **hi-ha**, которые произносились с паузой. Это действие можно рассматривать как первый серьезный шаг для создания грамматики. В результате этого действия наш далекий предок был отделен от животного мира и превратился в человека. Агглютинация вышеупомянутых составных слов **hyha**, **hyhi**, **hahy**, **hahi**, **hihy** и **hiha** должна была бы произойти в относительно позднее время.

Значительным этапом развития разговорного языка было бы сокращение вышеупомянутых слов на их вторые **h** и формирование из них слов: **hуа**, **hуи**, **hау**, **hаи**, **hиу** и **hиа**, состоящих из трех различных звуков. Первым таким словом мог быть **hуа**, так как его легче всех произнести, а второе - **hиа**. Формирование остальных слов на начальной стадии кажется сомнительным, из-за их сравнительно сложного произношения. Словарь языка того периода содержал по крайней мере следующие не членораздельные слова: **hу**, **hа**, **hи**, **hуа** и **hиа**. Наша точка зрения хорошо совпадает с выражениями Гумбольдта² и Нико Марра¹⁴.

Высшей ступенью развития разговорного языка мы считаем анализ вышеуказанных слов, т.е. их деление на составляющие звуки. Первые звуки, полученные человеком, были би **h**, **а**, **у** и **и**. Среди них **а**, **у** и **и** - основные гласные, **h** – полугласный. Очевидно, старейший разговорный язык был создан на основе гласных звук.

Формирование согласных звуков началось позже. Основным методом их создания было звукоподражание. Таким путем были созданы простые согласные звуки: **с** (сисини – whisting, на грузинском языке); **ш** (шишини – шипение); **к** (какуни – стук); **г** (гугуни – гудение); **д** (дудуни – ропот); **т** (титини – твиттер). Они в форме лингвистических элементов **суа**, **шуа**, **куа**, **гуа**, **дуа**, **туа** использовались для создания слов. Эти элементы просты слова, семантика которых основана на звучании их соответствующих согласных. Например, согласная **к** была отделена от звучания, которое слышится при столкновении мелких твердых тел, поэтому в языковом элементе **куа** подразумевается небольшое твердое тело. Это мнение подтверждается словами: курка (*косточка*, на грузинском языке), какали (*орех*), кундзули (*остров*), *kernel*, *key*, *косточка*, *камень* и другие. которые получены с использованием лингвистического элемента **куа**. Формирование согласных звуков продолжалось в течение длительного периода времени. Пригодность выбранной

согласной обусловлена адаптацией слов, содержащих его, к другим лексическим единицам языка. Язык, который принял слова, содержащие новые согласные, принял и эти согласные.

Сложные согласные (аффрикаты) были позже созданы интеллектуальной работой экспертов по языкам. Основной целью их создания было сокращение длинного слова без изменения его этимологического значения. Введением аффрикат было расширено семейство слов из разных звуков с тем же этимологическим значением, что значительно увеличило лексический фонд языка. Грузинский язык особенно богат аффрикатами, что свидетельствует о глубокой эрудиции их создателей. Созданные ими некоторые аффрикаты неправильно идентифицированы в лингвистике, что подтверждается анализом грузинских топонимов, этнических имен и лексики.

По результатам наших исследований согласные **з** и **ж** не являются простыми буквами, а являются аффрикатами. Для подтверждения этого предположения рассмотрим один из главных комплексов языковых элементов, образующих матриархальные слова **hyaryahia**, который в астрале означает *Солнце вверх*. Из него получены многие грузинские топонимы и этнические имена, среды них: **Аиа**, **Гуриа**, **гури**, **Кари**, **кахи**, **корахи**, **коли**, **колхи** и другие.

Древнегреческие имена Колхиды **Κολχίς** и ее провинций **Κοραζία** были получены из комплекса языковых элементов **hyaryahiasya**, который в астрале означает *Солнце высоко усаживал*, а в этнически – *колхи усаживал*.

Старое греческое имя **Κολχίδα** было получено из комплекса языковых элементов **hyaryahiadua**, который в астрале означает *Солнце высоко клал*, а в этнически – *колхи клал*.

Последние греческие имена Колхиды **Κολχίδος** и **Λαζικα** в IV-V веках функционировали одновременно. Среди них **Κολχίδος** функционировал в более ранний период, а **Λαζικα** – позже. Из топонима **Κολχίδος** восстановится комплекс языковых элементов **hyaryahiaduasya**, который в астрале

означает *Солнце наверх усадил*, а из топонима **Лаџика** – комплекс **һуаруадуазиа**, который в астрале значит *Солнце усадил наверх*. Топонимы **Колџидос** и **Лаџика** названия одного и того же объекта и их астральные значения одинаковы. Разница между ними в том, что в топониме **Колџидос** используется комплекс лингвистических элементов **суаһиа**, а в топониме **Лаџика** вместо него используется **зиа**. Этот случай указывает на то, что буква **з** является аффрикатом, состоящим из комплекса букв **ch** (**суаһиа**→**саһи**→**сһиа**→**зиа**). С учетом этого из комплекса языковых элементов **һуаруаһиасуа**, который соответствует топонимам **Колџис** и **Кораџиа**, были получены топонимы **Грузиа**, **Лазика**, **Лазиа** и **Алзи**. Например, топоним **Грузиа** следующим образом получен:

һуаруаһиасуа→**һуруһиасу**→**һурусуһиа**→**һрусуһиа**→**грусуһиа**→**Грузиа**. При высказывании 5-ой ступени этого преобразования – **грусуһиа** – составляющий ее комплекс **ch** слышим как звук **з** (звук **h** имеет низкую тональность и при произношении слова он глушит переди стоящий звук). Кроме того, из комплекса языковых элементов **һуаруаһиадуасуа**, который соответствует топониму **Колџидос**, с учетом **з//ch** и **з//дз**, были получены топонимы **Гурузиа**, **Лазиа**, **Сази** и **Азиуха**.

Топонимы **Гурџиа** и **Гурџиа** функционируют как название Грузии. Иногда, вместо **Гурџиа** используют **Гурџиа** так же, как вместо **Гурџиа** – **Гурџиа**. В этом случае буква **џ** является аналогом буквы **з**. Если учесть, что согласные **с, з, ц, 3, с'** принадлежат к свистящим классам и согласные **ш, ж, ч, џ, ɕ'** – к шипучим классам, тогда эквивалентность **з//ch** указывает на эквивалентность **ж//shh**. В этом случае буква **ж** является аффрикатом, состоящим из комплекса букв **shh** (**шуаһиа**-**шаһи**-**шһиа**-**жиа**). Принимая во внимание значения **з** и **џ**, можно записать эквивалентности **з//дch** и **џ//дshh**. С учетом последних топоним **гурџиа** был бы получен из комплекса языковых элементов **һуаруаһиадуашуа**, который в астрале означает *Солнце приземлилось* (запад).

В общей фонологии²⁰ эквивалентом аффриката **ц** выбран комплекс согласных **t^hс**, аффриката **ч** – **t^hш**, аффриката **с'** – **тс** и аффриката **щ'** – **тш**. В Элементарной Теории Языка, как и в общей фонологии, эквивалентом аффриката **ц** выбран комплекс согласных **t^hс**, а для остальных трех аффрикат выбраны другие эквиваленты.

По фантазии создателей звуков грузинского языка мир считался неделимым телом. У него была голова (небо), сторона (земная поверхность) и зад...а (подземелье). Эти органы на грузинском языке называются **t^hави**, **гверди** и **тр..и** соответственно. В этих именах буквы **t^h**, **д** и **т** изображают процессы, текущие в небе, на земной поверхности и в подземелье соответственно. Восприятие мира человеком происходило с поверхности Земли, поэтому земная поверхность играла большую роль в создании слов. Например, с поверхности Земли были созданы антонимы грузинских языков: *зеда* (верхняя) – *qведа* (нижняя); *аума* (вверх) – *чаума* (ниже); *асвла* (восхождение) – *часвла* (спуск) и другие. Подобными антонимами являются языковые элементы **суа** и **шуа**. При создании слов первое из них соответствует значению *нести*, а второе – значению *рожать*.

По результатам наших исследований, происхождение всех слов всех языков мира связано с Солнцем. Характерные признаки Солнца отразились в словах, а затем они были обобщены. В вышеупомянутых антонимах отражалось расположение и движение Солнца. Например, с точки зрения грузинского языка (относится к свистящим языкам) восход солнца происходит на верхней стороне поверхности Земли и произносится как **дасва** (усадил), а закат – на нижней стороне поверхности Земли и произносится как **даушва** (опустил). Буквы **с** и **ш** этих слов характеризуют присутствие Солнца на небесах и в подземелье, соответственно. Небеса характеризуют также аффрикаты **ц** (**ца**, *небо* на грузинском языке) и **с'** (*с'веро*, вершина), а подземелье – аффрикаты **ч** (**ча**, *небо* на грузинском диалекте) и **щ'** (**щ'а**, *колодец*).

Небесные явления на грузинском языке описываются буквами **s**, **t^h**, **ц**, **с'**; подземные явления – буквами **ш**, **т**, **ч**, **щ'**; явления на верхней поверхности Земли – буквами **с**, **д**, **з**, **з** и явления на нижней поверхности Земли – буквами **ш**, **д**, **ж**, **ж**. В шипящих классах языков или наоборот понимается мир, или есть путаница в его понимании. Мы полагаем, что путаница является причиной существования двух разных имен **ца** и **ча** на грузинских диалектах со значением неба. Точно так же следует толковать в русскоязычной конфронтации диалектов «цокание» и «чокание».

Согласно рассмотренным материалам аффрикаты **ц** и **с'** могут содержать буквы **t^h** и **с**, а аффрикаты **ч** и **щ'** – буквы **т** и **ш**. В частности, эквивалент **ц** будет **t^hс**, а эквивалент **ч** – **тш**. Эквивалентами аффрикат **с'** и **щ'**, на наш взгляд, являются **ц^h** и **ч^h** соответственно. Для подтверждения этого мнения мы проанализируем грузинские этнические имена **с'ани** и **щ'ани**.

Этническое имя **с'ани** по общей фонологии получено от слова **тсани**, а по элементной теории языка – от слова **ц^hани**. При произношении слово **тсани** звук **с'** не слышно, а при произношении слово **ц^hани** его хорошо слышно. Буква **с'**, по нашему глубокому убеждению, является буквой **ц**, подавленной буквой **h**. Это мнение хорошо отражено в речи народов некавказского языка. Букву **с'** они произносят как звук **ц**.

Этническое имя **щ'ани** по общей фонологии получено от слова **тшани**, а по элементной теории языка – от слова **ч^hани**. При произношении слово **тшани** звук **щ'** не слышно, а при произношении слово **ч^hани** его хорошо слышно. Буква **щ'** является буквой **ч**, подавленной буквой **h**. Это мнение хорошо отражено в речи народов некавказского языка, которые букву **щ'** произносят как звук **ч**.

Исходя из вышесказанного, эквивалентом буквы **с'** является комплекс **t^hch**, а буквы **щ'** – комплекс **тш^h**, т.е. **с'//t^hch** и **щ'//тш^h**.

По нашим соображениям, общим грузинским именем жителей высот горного региона является **с'ани**, а жители глубоких ущелий - **ѣ'ани**.

Как мы отмечали выше, аффрикаты были созданы для сокращения длинных слов, без изменения их этимологического значения. Интересно, какие длинные этнические имена были сокращены в виде этнических имен **с'ани** и **ѣ'ани**.

Из этнического имени **с'ани** восстановится комплекс языковых элементов **суа^hма^hуа^hгуа^hт^hуа^hниа**, который в астрале означает: *усадил мать солнце голову наверх* (место восхода солнца, восток). Из этого же комплекса произведено топоним **Сакартвелно** (одно из названий Грузии).

Из этнического имени **ѣ'ани** восстановится комплекс языковых элементов **шуа^hма^hуа^hгуа^hтуа^hниа**, который в астрале означает: *родил мать солнце задницу вниз* (место захода солнца, запад). Из этого же комплекса будет произведено топонимическое имя **Шакартвелно**.

ЛИТЕРАТУРА

1. Будагов Р. А. Введение в науку о языке. М., 1965.
2. Б. В. Якушин. Гипотезы о происхождении языка. М., 1984.
3. Арнолд Чикобава. Общее языкознание II. Тбилиси, 1983 (на груз. языке).
4. Иберо кавказское языкознание т.3. Тбилиси, 1952.
5. Карло Барбакадзе. Элементная теория языка. Тбилиси, 2003 (на груз. языке).
6. Карло Барбакадзе. Сборник писемъ. Тбилиси, 2010 (на груз. языке).
7. Карло Барбакадзе. О происхождение языка. Тбилиси, 1999 (на груз. языке).
8. Тамаз Гамкрелидзе. Алфавитное письмо и древнегрузинская письменность. Тбилиси, 1990 (на груз. языке).
9. Китайско-русский словарь. Под ред. Б. Г. Мудрова. М., 1980.
10. I-Intro to Old English-7.Verbs, p.6 to17.
11. Гаинц Ферних, Зураб Сарджвеладзе. Этимологический словарь картвельских языков. Тбилиси, 1990 (на груз. языке).
12. [https://en.wikipedia.org/wiki/Hu_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Hu_(mythology))
13. Н. Я. Марр. Избранные работы, т.I. Ленинград, 1933.
14. Язык и история, № 1. Ленинград, 1936.
15. Н. Я. Марр. Избранные работы, т.V. Ленинград, 1935.
16. З. И. Баранов, А. В. Котов. Русско-китайский словарь. М., 1990
17. А. Г. Преображенский. Энциклопедический словарь русского языка, т. 2. М., 1959.

18. Мифы народов мира т.2. М., 1988.
19. Мифы народов мира т.1. М., 1987.
20. Гиорги Ахвледиани. Основы общей фонетики. Тбилиси, 1999

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0186, ა. ჰოლიბოროვსკაია №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com